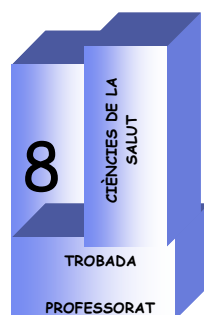


VUITENA
TROBADA DE PROFESSORAT
DE CIÈNCIES DE LA SALUT

<http://www.ub.edu/trobades>

4, 5 i 6 de febrer de 2015



Facultat de Medicina
Universitat de Barcelona

VUITENA TROBADA DE PROFESSORAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT

Universitat de Barcelona. Facultat de Medicina

4, 5 i 6 de febrer de 2015

COMITÈ ORGANITZADOR

President:	Francesc Cardellach López	
Presidenta honorífica:	Coloma Barbé Rocabert	
Vicepresident:	Albert Torras Rabasa	
Secretari:	Victor Götzens García	
Vocals:	Montserrat Aróztegui Trenchs	M ^a Cristina Manzanares Céspedes
	Carles González Arévalo	M ^a Carmen Moreno Arroyo
	Lyda Halbaut Bellowa	Jaume Turbany Oset

COMITÈ CIENTÍFIC

President:	Jordi Palés Argullos	M ^a Ramona Palacín Lois
Vocals:	Joan Aureli Cadebau Surroca	Baldri Prats Climent
	Andreu Farran Codina	Sílvia Sánchez González
	María Honrubia Pérez	Antoni Vallés Segalés

SECRETARIA TÈCNICA

Celia Salgado Gallego

Organitzen:

Facultat de Medicina (Medicina, Ciències Biomèdiques, Enginyeria Biomèdica), Facultat de Farmàcia (Farmàcia, Ciència i Tecnologia dels Aliments, Nutrició Humana i Dietètica), Facultat de Psicologia, Facultat d'Odontologia, Escola d'Infermeria (Infermeria, Podologia), Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya-Barcelona

Col·laboren:

SEDEM, SCB, SAE, AEDN

PRESENTACIÓ

Benvolguts companys,

Un cop més i ja arribem a la 8ena edició, us convoquem a la Trobada de Professorat de Ciències de la Salut de la Universitat de Barcelona, a celebrar entre el 4 i el 6 de febrer de 2015 a la Facultat de Medicina on tractarem tot un conjunt de temes rellevants per a la millora de les tasques docents.

Pretenem continuar aquest projecte iniciat ja fa 16 anys intentant assolir uns alts estàndards de qualitat i d'eficiència com el millor homenatge que podem retre a la que fou la seva impulsora, la nostra estimada Coloma Barbé.

Amb aquest objectiu s'han proposat tot un seguit de taules rodones i ponències que tractaran nous temes i innovacions. Entre aquests dedicarem temps a analitzar noves metodologies com els anomenats MOOC (Massive Open Online Course), discutirem nous mètodes per a l'avaluació de les pràctiques clínic-assistencial, activitat cabdal en el context de tots els ensenyaments de les ciències de la salut i discutirem els aspectes ètics en l'aprenentatge de la recerca i com fer-la arribar als nostres estudiants.

En els últims anys estan sortint les primeres promocions d'estudiants que s'han format en el context de l'adaptació a l'EEES i per tant és bo que haguem pensat en analitzar com s'estan desenvolupant els TFG i discutim com ho estem fent. A més a més, en els propers mesos tots els nostres centres s'hauran de sotmetre als processos d'acreditació i per tant és convenient que coneguem com es durà a terme aquesta avaluació de la docència.

Finalment, un darrer tema que tractarem serà el de la relació aprenentatge-servei com a expressió de la responsabilitat social a la universitat. Confiam que els temes proposats us siguin d'interès i ens vulgueu acompanyar, presentant també les vostres experiències en el marc de les comunicacions lliures, ja que és la vostra participació precisament la que dona sentit a aquestes Jornades i contribueix al seu èxit.

En nom dels Comitès Organitzador i Científic

Jordi Palés Argullos

Vicepresident del Comitè Científic



PROGRAMA

Vuitena Trobada de Professorat de Ciències de la Salut

DIMECRES 4 DE FEBRER 2015

9,30 h Lliurament de documentació. Instal·lació de pòsters (planta 3).

10,30 h Tallers previs

Taller 1 (Aula d'informàtica) : La difusió de la recerca en xarxes socials acadèmiques i les al·lmetriques

- Les xarxes socials acadèmiques (GoogleScholar, Mendeley, LinkedIn, Twitter i Slideshare) una bona eina per a la difusió de la recerca
- Les al·lmetriques, uns indicadors complementaris als índexs d'impacte que serveixen per valorar la difusió de la recerca

Ponent: Ernest Abadal (Biblioteconomia i Documentació - UB)

Taller 2 (Aula 11, planta 5) : Protecció de dades i open data

- Aspectes competencials i funcionals del dret fonamental a la PD
- Supòsits de cessió de dades en els centres universitaris
- Definició de dades de caràcter personal. Dades de salut
- Protecció de dades i Big data/Open data
- Reforma del marc normatiu europeu en matèria de protecció de dades

Ponent: Àlvar Sánchez (Assessor jurídic del rectorat i Coordinador de Protecció de Dades - Secretaria General - UB)

Taller 3 (Aula 14, planta 5): ACOE: Avaluació clínica objectiva estructurada

- L'ACOE en el marc de l'avaluació de competències. La piràmide de Miller i el nivell on es situa l'ACOE
- Experiències amb ACOE a Catalunya: estudiants i professionals
- Disseny d'una prova ACOE. Casos clínics i dimensions de la competència: construcció de la taula d'especificacions
- Com escriure un cas per una ACOE. Manual d'utilització. Elaboració de casos en el taller

Ponent: Josep Roma (Institut d'Estudis de la Salut)

14,00 h Lliurament de documentació. Instal·lació de pòsters (planta 3).

Nota: tots els actes excepte els tallers i la sessió de pòsters tindran lloc al Paraninf

15,30 h Acte inaugural de la Trobada

Rector de la Universitat de Barcelona i Degà de la Facultat de Medicina

16 h Taula rodona 1: "Es el MOOC (Massive Open Online Course) una moda o una proposta de futur?"

Moderador: Manel Viader (Vicerector de Política Docent - UB)

Ponents: Jordi Camarasa (Farmàcia - UB), Josep M^a Nicolás (Medicina - UB), M^a Lluïsa Nuñez (Informàtica de Docència - UB)

17,30 h Pausa - cafè

18 – 19,30 h Sessió de Pòsters (Planta 3)

Moderadors/es: M^a Cristina Manzanares (Odontologia - UB), Andreu Farran (Farmàcia - UB), M^a Carmen Moreno (Infermeria - UB), Maria Honrubia (Infermeria - UB), Jaume Turbany (Psicologia - UB), Joan Aureli Cadefau (Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya-Barcelona)

DIJOUS 5 DE FEBRER 2015

9 h Taula rodona 2: "Avaluació de les pràctiques clínic-assistencials i professionalitzadores"

Moderador: Jordi Palés (*Medicina - UB*)

Ponents: Luis Basco (*Infermeria - UB*), Victoria Carreras (*Psicologia - UB*), Josep M^a Grau (*Medicina - UB*), M^a Antonia March- Eduardo Mariño (*Farmàcia - UB*), Isabel Martínez (*Odontologia - UB*)

10,30h Pausa - cafè

11 h Presentació de comunicacions orals

Moderadora: M^a Cristina Manzanares (*Odontología - UB*)

O1- El passaport a la professió al llarg del grau de Psicologia: indicador de qualitat del procés d'ensenyament-aprenentatge

del Cerro A (*Psicologia - UB*)

O2- Conocimientos de anatomía y patología de los estudiantes de 4º curso de odontología

Viñals H (*Odontologia - UB*)

O3- Futuro de la enseñanza médica: inteligencia artificial y big data

García-Esquirol O (*Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi - UB*)

O4- El portafolio electrónico como complemento docente de habilidades clínicas en Ciencias de la Salud

Villalonga R (*Medicina - UB*)

O5- INFOPràcticum: i després del grau, què?

Mateu M (*Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya-Barcelona*)

12,30 h Taula rodona 3: "Ètica en l'aprenentatge de la recerca: com fer-la arribar als nostres alumnes"

Moderadora: M^a Teresa Anguera (*Psicologia - UB*)

Ponents: Itziar de Lecuona (*Medicina - UB*), Albert Royes (*Observatori de Bioètica i Dret - UB*), Antoni Trilla (*Medicina - UB*)

14 h Dinar

15,30 h Taula rodona 4: "Treball de Fi de Grau"

Moderador: Baldiri Prats Climent (*Podologia - UB*)

Ponents: Antonio Cosculluela (*Psicologia - UB*), Elena Escubedo (*Farmàcia - UB*), Francisco Gudiol (*Medicina - UB*), Jordi Martínez (*Odontologia - UB*), Mercé Mateu (*Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya-Barcelona*), M^a Rosa Rozas (*Infermeria - UB*)

17,30 Pausa - cafè

18 h Ponència: "Avaluació de la qualitat de la docència"

Moderador: Jordi Palés (*Medicina - UB*)

Ponent: Martí Casadesus (*Director AQU Catalunya*)

DIVENDRES 6 DE FEBRER 2015

9 h Taula rodona 5: "Aprentatge-Servei: expressió de la responsabilitat social a la universitat"

Moderador: Miquel Martínez (*Pedagogia - UB*)

Ponents: Laura Balcells (*estudiant Medicina - UB*), Jordi Delás (*Medicina - UB*), Antonio Madrid (*Dret - UB*)

10,15 h Pausa - cafè

10,45 h Presentació conclusions del tallers

11,30 h Presentació de comunicacions orals

Moderadora: M^a Ramona Palacin (*Psicologia - UB*)

O6- SUINBELL: suport infermer a Bellvitge

Puig, M (*Infermeria - UB*)

O7- GIBAF: cinc anys d'experiències d'aprenentatge-servei

Simon J (*Farmàcia - UB*)

O-8 Nuevos escenarios de docencia-aprendizaje en la formación del profesorado novel de ciencias de la salud de la Universidad de Barcelona

Gracenea M (*Farmàcia - UB*)

O-9 Ètica en la docència. El professor universitari com a model d'actuació personal i professional

Mallandrich M (*Farmàcia - UB*)

12,30 h Acte de cloenda

- **Conferència del Dr. Valentín Fuster** (*Director General del Centro Nacional de Investigaciones Cardiovasculares Carlos III (CNIC) de Madrid, Director del Instituto Cardiovascular y "Physician-in-Chief" del Mount Sinai Medical Center de Nueva York*)

- Lliurament del Premi Coloma Barbé a la millor comunicació/pòster

Francesc Cardellach i López (*Degà de la Facultat de Medicina*) i Agustí Boixeda de Miquel (*Director del Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya*)

14,00 h Còctel de comiat. Actuació de "Get Back"

COMUNICACIONS ORALS

DIA 5 DE FEBRER - TARDA

O1- EL PASSAPORT A LA PROFESSIÓ AL LLARG DEL GRAU DE PSICOLOGIA: INDICADOR DE QUALITAT DEL PROCÉS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE
del Cerro A (*Psicologia - UB*)

O2- CONOCIMIENTOS DE ANATOMÍA Y PATOLOGÍA DE LOS ESTUDIANTES DE 4º CURSO DE ODONTOLOGÍA
Viñals H (*Odontologia - UB*)

O3- FUTURO DE LA ENSEÑANZA MÉDICA: INTELIGENCIA ARTIFICIAL Y BIG DATA
García-Esquirol O (*Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi - UB*)

O4- EL PORTAFOLIO ELECTRÓNICO COMO COMPLEMENTO DOCENTE DE HABILIDADES CLÍNICAS EN CIENCIAS DE LA SALUD
Villalonga R (*Medicina - UB*)

O5- INFOPRÀCTICUM: I DESPRÉS DEL GRAU, QUÈ?
Mateu M (*Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya-Barcelona*)

DIA 6 DE FEBRER - MATÍ

O6- SUINBELL: SUPORT INFERMER A BELLVITGE
Puig, M (*Infermeria - UB*)

O7- GIBAF: CINC ANYS D'EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE-SERVEI
Simon J (*Farmàcia - UB*)

O-8 NUEVOS ESCENARIOS DE DOCENCIA-APRENDIZAJE EN LA FORMACIÓN DEL PROFESORADO NOVEL DE CIENCIAS DE LA SALUD DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA
Gracenea M (*Farmàcia - UB*)

O-9 ÈTICA EN LA DOCÈNCIA. EL PROFESSOR UNIVERSITARI COM A MODEL D'ACTUACIÓ PERSONAL I PROFESSIONAL
Mallandrich M (*Farmàcia - UB*)

PÒSTERS

P1. ACTIVITAT D'ORGANOGRÀFIA DE PLANTES MEDICINALS, COMPLEMENT A LES PRÀCTIQUES DE BOTÀNICA FARMACÈUTICA

Bosch M, Barceló MC, Rovira AM

P2. APRENDIZAJE DE BIOQUÍMICA UTILIZANDO WIKIPEDIA EN EL GRADO DE MEDICINA

Rodríguez-Allué MJ, Vidal-Taboada JM, Mahy N

P3. LA PHARMAKOTEKA® I EL MUSEU DE LA FARMÀCIA CATALANA COM A RECURSOS DOCENTS EN EL GRAU DE FARMÀCIA

Carmona i Cornet AM, Esteva de Sagrera J

P4. INCORPORACIÓ DE METODOLOGIES D'E-LEARNING PER A L'APRENTATGE DE FARMACOLOGIA

Arnau JM, Carbonell L, Ciruela F, Cuffí L, Fernández-Dueñas V, Fernández A, Penzo W, Sánchez S Vallano A

P5. APLICACIÓ DE LA METODOLOGIA POGIL A L'APRENTATGE DE LA FISIOLOGIA

Amat C, Juan ME, Pérez-Bosque A, Planas JM, Moretó M

P6. QUATRE DECADES DE LA UNITAT DE BIOESTADÍSTICA DE LA FACULTAT DE MEDICINA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA: DESCRIPCIÓ I CANVIS DOCENTS

Canela-Soler J, Sentis Vilalta J, Vallés Segales A

P7. ACTIVITATS MISCEL·LÀNIA COM A EINA METODOLÒGICA PER A L'ASSOLIMENT DE COMPETÈNCIES

Cadefau JA, Guillamó E

P8. DESARROLLO DEL PENSAMIENTO CRÍTICO: LINEALIDAD Y FEEDBACK EN EL PROCESO DE ENSEÑANZA-APRENDIZAJE

Olivé MC, Costa S, Hernández V

P9. COMPETENCIA TRABAJO EN EQUIPO (CTE): MODELO GIOTEI UNA REPRESENTACIÓN GRÁFICA

Sabater MP, Morín V, del Pino A, Maestre E, Terré C, Busquets M, Curto JJ, Castillo S, Alcalá I, López Domènech E, González D

P10. OPINIÓ DELS ESTUDIANTS SOBRE LA ELABORACIÓ EN GRUP I DEFENSA D'UN PÒSTER COM ACTIVITAT QUE FACILITA EL SEU APRENTATGE AUTÒNOM EN UNA ASSIGNATURA DEL GRAU DE FARMÀCIA

Girona V, Vallès A

P11. UTILIDAD DE LA METODOLOGÍA DE SIMULACIÓN PARA ADQUIRIR COMPETENCIA EN HABILIDADES EN COMUNICACIÓN

Paredes D, Borrell F, Vendrell P, Grau JM, Gascón P, Salamero P, Segura B, Tuca A, Massanes F, Gomar C

P12. INTERES PER LA RECERCA DELS ESTUDIANTS DE PRIMER DE MEDICINA: ELS TREBALLS DE BATXILLERAT

Campos Bonilla B, Canela-Soler J

P13. EL ALUMNADO PROTAGONISTA DEL APRENDIZAJE PARA EL DESARROLLO DE COMPETENCIAS TRANSVERSALES

Vilanova A

P14. NUEVO MÁSTER OFICIAL EN MEDICAMENTOS, SALUD Y SISTEMA SANITARIO

Modamio P, Lastra CF, Mariño EL

P15. REDACTAR CASOS CLÍNICOS MILLORA EL RENDIMENT ACADÈMIC DELS ESTUDIANTS DE MICROBIOLOGIA CLÍNICA

Rius N

P16. EFECTIVITAT DE L'APRENTATGE BASAT EN PROBLEMES (ABP) EN L'ASIGNATURA DE TERÀPIA GÈNICA I MOLECULAR D'ODONTOLOGIA

Vidal Alabró A, Simon Molas H, Falcó Pegueroles A, Bermúdez Mas J, Bartrons Bach R, Perales Losa JC, Fabregat Romero I, Manzano Cuesta A

P17. EL ROLE PLAYING COMO METODOLOGÍA DOCENT EN LA ASIGNATURA DE ENFERMERIA DEL NIÑO Y DEL ADOLESCENTE

Francés Ribera L, Saz Roy MA, Bosch Alcaraz A, Agüera Vilar B, Burgos Fuentes E

P18. MÓDULO DE AUTOAPRENDIZAJE SOBRE LA UTILIZACIÓN DE PREPARACIONES EXTEMPORÁNEAS COMO HERRAMIENTA DOCENTE EN FARMACIA CLÍNICA Y ATENCIÓN FARMACÉUTICA

Modamio P, Miguez-Díez E, Andreu-March M, Braza AJ, Loscertales HR, Tobaruela G, Lastra CF, Mariño EL

P19. ASSEGURAMENT DE LA QUALITAT A LA UNITAT DE LABORATORIS DOCENTS DE LA FACULTAT DE FARMÀCIA: CONTRIBUCIÓ A LA MILLORA DE LA DOCÈNCIA PRÀCTICA

Rodríguez-Lagunas MJ, Martín-Venegas R, Fisa R, Ferrer R, Prat

P20. HISTOFLASH: UNA EINA PER AL REONEIXEMENT DE TEIXITS QUE MILLORA L'APRENTATGE

Martín-Venegas R, Pelegrí C, Manich G, Brufau MT, Moreno JJ, Ferrer R, Vilaplana J

P21. FLIPPED CLASSROOM I SATISFACCIÓ DE L'ALUMNAT: UNA ALTERNATIVA A LES CLASSES MAGISTRALS

Sabater MP, Costa S, Olivé MC, Curto JJ, Rourera A, Castillo S, López Domènech E, Alcalá I, González D

P22. DISEÑO Y APLICACIÓN DE ACTIVIDADES DERIVADAS DE UN CASO CLÍNICO INTERDISCIPLINAR EN LA ASIGNATURA “FISIOLOGÍA Y FISIOPATOLOGÍA II” DEL GRADO DE FARMACIA

Franch A, Castell M, Castellote C, Cambras T, Pérez Cano FJ

P23. IMPLEMENTACIÓ D'APLICACIONS WEB INTERACTIVES PER A L'APRENENTATGE DE CONCEPTES COMPLEXOS

Campanera JM, Bidon-Chanal A, Borrell J, Girona V, García M

P24. APLICACIÓ D'UN CAS CLÍNIC INTERDISCIPLINARI DEL GRAU DE FARMÀCIA A L'ASSIGNATURA DE FISIOLOGIA I FISIOPATOLOGIA III

Pelegrí C, Martín-Venegas R, Rodamilans M, Cambras T, Rabanal M, Pérez-Bosque A, Moreno JJ, Vilaplana J, Ferrer R

P25. PROPUESTA DE APLICACIÓN DE LA CLASE INVERSA (*FLIPPED CLASS*) AL APRENDIZAJE DE LA CALIDAD FARMACÉUTICA

García-Montoya E, Fàbregas A, Pérez-Lozano P, Miñarro M, Ticó JR, Suñé-Negre JM

P26. LA AVALUACIÓ CONTINUADA I LA MILLORA EN EL RENDIMENT ACADÈMIC: EL CAS DE LA FARMACOLOGIA I TOXICOLOGIA EN R+D+i DEL GRAU DE FARMACIA

Alegret M, Borrás M, Escubedo E, Janer G, Llobet JM, Merlos M, Pallàs M

P27. AVALUACIÓ DE LA QUALITAT DEL SEGUIMENT DE LES TUTORIES I ELS RESULTATS D'APRENENTATGE EN LES ESTADES CLÍNIQUES EN EL GRAU DE FISIOTERÀPIA DE LA UIC

Rodríguez-Rubio PR, Monné-Guasch L, Bagur-Calafat C, Serra-Llobet P, Gironès X, Girabent-Farrés M

P28. EVALUACIÓN DEL ALUMNADO DE LAS PRÁCTICAS CLINICAS DE OPERATORIA DENTAL 2014

Arroyo S, Martínez J, Berástegui E

P29. HECHOS Y EVIDENCIAS DE LA ENCUESTA DE OPINIÓN DEL ALUMNADO DE LA UB

Campos B

P30. HÀBITS I PERCEPCIÓ DEL SON DELS ESTUDIANTS DE L'ASSIGNATURA DE FISIOLOGIA I FISIOPATOLOGIA I DEL GRAU DE FARMÀCIA

Cambras T, Mitjans M, Perez-Bosque A, Martín R, Vinardell MP, Díez-Noguera A

P31. CONEIXEMENTS PREVIS I APRENENTATGE DE L'ESTADÍSTICA BÀSICA EN QUATRE GRAUS DE CIÈNCIES DE LA SALUT

Carrasco JL, Abellana R, Jover L

P32. L'AVALUACIÓ DE LA QUALITAT DOCENT A L'INEFC-CENTRE DE BARCELONA

González C

P33. EVALUACIÓN DEL APRENDIZAJE EN BIOFARMACIA Y FARMACOCINÉTICA EN EVALUACIÓN ÚNICA Y CONTINUADA

Escribano E, Colom H, Peraire C, Calpena AC, Boix A, Diez I, Cendrós JM, Fernández F, Garcia-Sala X, Lauroba J

P34. TEAM BASED LEARNING (TBL), UNA METODOLOGÍA DE APRENDIZAJE Y EVALUACIÓN CONTINUADA EN BIOQUÍMICA

Vidal-Taboada JM, Martin M, Rodríguez-Allué MJ, Saura J

P35. EVALUACION MEDIANTE SIMULACIÓN DE LAS COMPETENCIAS CLINICAS DE LOS ALUMNOS DEL MASTER EN ENFERMERIA DE ANESTESIA, REANIMACIÓN Y TERAPIA DEL DOLOR DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA (MARTD).

Peix MT, López A, Méndez ML, Guix E, Estrada M, Fabregas N, Gomar C

P36. ADAPTACIÓN AL CASTELLANO DE LA ESCALA DE VALORACIÓN DE COMPETENCIAS EN SIMULACIÓN DE CREIGHTON (C-SEI)

Farrés M, Roldan J, Casas I, Suné R, Insa E, Hurtado B, Nebot C, Grané N, Miguel D, Lluch MT, Falcó AM, Estrada JM, Bande D

P37. SIMULACIÓN CLÍNICA EN ENFERMERÍA COMUNITARIA

Farrés M, Miguel D, Almazor A, Insa E, Hurtado B, Nebot C, Morera MJ, Roldan J

P38. FINALIDAD DE LAS PRUEBAS DE EVALUACIÓN CLÍNICA OBJETIVA ESTRUCTURADA (ECOE). ESTUDIO CUALITATIVO CON ESTUDIANTES Y DOCENTES DE ENFERMERÍA

Solà M, Pulpón AM, Fabrellas N, Morin V, Icart MT, Sancho R

P39. LA FITXA MOLECULAR, UNA EINA D'APRENENTATGE I D'AVALUACIO CONTINUADA DE BIOLOGIA MOLECULAR

Saura J, Rodríguez-Allué MJ, Vidal-Taboada JM

P40. UNA EXPERIENCIA DE EVALUACIÓN COMPARTIDA EN POSTGRADO

Halbaut L, Suñer J, Fábregas A, Cañadas C, Aparicio RM, Aróztegui M, Miñarro M, Ticó JR, Suñé JM

P41. VALORACIÓ PELS ALUMNES DELS ENSENYAMENTS DEL CAMPUS DE L'ALIMENTACIÓ DE LA UB DE LES ACTIVITATS D'APRENENTATGE DE L'ASSIGNATURA DE FISIOLOGIA HUMANA

Amat C, Lozano-Mena G, Miró L, Moretó M, Vallès A

P42. AVALUACIÓ DE L'ACTUACIÓ DOCENT A LA PRÀCTICA DEL POTENCIAL D'ACCIÓ DE L'ASSIGNATURA DE FISIOLOGIA I FISIOPATOLOGIA I DEL GRAU DE FARMÀCIA

Mitjans M, Cambras T, Díez-Noguera A, Amat C, Lozano G, Morán MC, Moretó M, Vilaplana J, Vinardell MP, Ferrer R

P43. EVALUACIÓN DE LA CAPACIDAD COMUNICATIVA: UNA EXPERIENCIA DE COEVALUACIÓN EN POSTGRADO

Halbaut L, Brillas A, Cañadas C, Martos E, Torres B, Aróztegui M.

P44. EVALUACIÓN DEL APRENDIZAJE EN ASIGNATURAS DE MÁSTER CON ALUMNOS PROCEDENTES DE DIFERENTES GRADOS.

García Celma MJ, Monge M, Montanyà N

P45. MEJORA DE LAS COMPETENCIAS PROFESIONALES DE LOS ESTUDIANTES DEL GRADO DE FARMACIA DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA

Escolano C, García E, Pallàs M, Vázquez S, Miñarro M

P46. DESENVOLUPAMENT TRANSVERSAL DE LA COMPETÈNCIA INFORMACIONAL AL SEGON SEMESTRE DEL GRAU DE PSICOLOGIA

Corral MJ, Leiva D, Gallardo-Pujol D, Recasens M, Althen H, Marqués I, Miralbell J, Cornellà M, Segarra MD, Via M, Abolafia JM, Sansa J, Codina N, Pestana JV, Andrés-Pueyo A, Rivero M, Tremosa J, Agell A, Pedrazuela MA, López X, Comas N, Álvarez, C

P47. RECURSOS DE APOYO AL ESTUDIANTE EN LA ASIGNATURA "DESARROLLO EN LA INFANCIA"

Rivero M, Antón A, Celdrán M, Martí E, Moreno Zazo M, Ribera N. Serrat R

P48. EL DEBATE COMPETITIVO COMO HERRAMIENTA DINAMIZADORA DE LA DOCENCIA EN CIENCIAS DE LA SALUD. EXPERIENCIA EN LA IMPARTICION DE LA ASIGNATURA "DERMOFARMACIA" (OPTATIVA DEL GRADO DE FARMACIA, UNIVERSIDAD DE BARCELONA)

Del Pozo A, Viscasillas A, Alcalde MT

P49. RESULTATS DE L'ACTIVITAT DE LECTURA CRÍTICA D'ARTICLES DE RECERCA EN LA MATÈRIA "INTRODUCCIÓ A LA METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ" EN EL GRAU D'INFERMERIA

Seguranyes G, Esquinas C, Fernández P, Muntané B

P50. CAS PRÀCTIC DE BOTÀNICA FARMACÈUTICA: INTRODUCCIÓ DE CONTINGUTS D'ÈTICA I PROFESSIONALITZADORS A PRIMER CURS

Blanché C, Simon J, Benedí C, Bosch M, Rovira A

P51. LA INVESTIGACIÓN EN SALUD A TRAVÉS DEL CINE

Icart MT, Pulpón AM

P52. LA CIRUGÍA EN LA TETRALOGÍA DE FALLOT EN *SOMETHING THE LORD MADE* (J. SARGENT, 2004): UNA OPORTUNIDAD PARA LA ÉTICA

Icart MT, Pulpón AM, Solà M

P53. APLICACIÓN DE LOS PRINCIPIOS ÉTICOS BÁSICOS EN LA INVESTIGACIÓN CON PERSONAS EN EL GRADO DE ENFERMERÍA

Busquets M, Terré C, Codorniu N, Venturas M, Oliver R

P54. LA ÉTICA ¿COMPETENCIA TRANSVERSAL OLVIDADA EN LAS TITULACIONES DE CIENCIAS DE LA SALUD DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA?

Gracenea M, Halbaut L, Aroztegui M, Manzanares MC, Fuentes M, González-Moreno O, Suñé JM, Suñer J

P55. COLABORACIÓN UNIVERSIDAD/ADMINISTRACIÓN: SESIÓN PBL (PRACTIC BASED LEARNING) PARA LA NOTIFICACIÓN DE PREPARADOS COSMÉTICOS Y DERMOFARMACÉUTICOS AL CPNP (COSMETIC PRODUCTS NOTIFICATION PORTAL) PARA ESTUDIANTES DEL MÁSTER DE DERMOFARMACIA Y COSMETOLOGÍA (TÍTULO PROPIO DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA).

Del Pozo A, Alcalde MT, Andueza S, Batlle C

P56. LA OPINIÓ DELS ESTUDIANTS RESPECTE AL TFG DE FARMÀCIA (UB)

Escubedo E, Zulaica E, Pallàs M

P57. EVALUACIÓN DEL TFG DESDE EL PUNTO DE VISTA DE ESTUDIANTES Y TUTORES DEL GRADO DE ENFERMERIA

Delgado-Hito P, Puig-Llobet M, Moreno-Arroyo C, Girbau-García MR, Andreu-Periz MD, Úbeda-Bonet I

P58. EL TRABAJO FINAL DE GRADO EN LA TITULACIÓN DE ENFERMERÍA. ORGANIZACIÓN, EVALUACIÓN Y CAMBIOS PARA LA MEJORA DE LA CALIDAD DOCENTE.

Roca N, Morera MJ, Ramió A, Roldán J

P59. PREFERÈNCIES DELS ESTUDIANTS RESPECTE AL TEMA D'ESTUDI DEL TFG DE FARMÀCIA (UB)

Aróztegui M, Bernal A, Bonet F, Bosque R, Cambras T, Canudas A, Domínguez A, Engel P, Escribano E, Fernández C, Folch M, Llobet, López C, March M, Marquès A, Marrero PF, Miquel J, Muñoz M, Palazón J, Puignou L, Pujol D, Simon J, Tebar F, Ticó JR., Escubedo E, Zulaica E

P60. PRIMERS RESULTATS DEL PASSAPORT A LA PROFESSIÓ A FARMÀCIA

Miñarro M, Pallàs M, Escolano C, García-Montoya E, Colomer MA, Lluch A Naranjo M

P61. TRABAJO DE FIN DE GRADO EN FARMACIA CLÍNICA, ATENCIÓN FARMACÉUTICA Y FARMACIA ASISTENCIAL: ¿CONSIGUEN LOS ALUMNOS INTEGRAR LOS CONTENIDOS Y LAS COMPETENCIAS?

Lastra CF, Modamio P, Mariño EL

P62. PERCEPCIÓN DE LOS NUEVOS GRADUADOS DE FARMACIA SOBRE LA ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS FRENTE A LOS EGRESADOS DE CICLO FORMATIVO

Halbaut L, García-Montoya E, Calpena A, Alvarez E, Martí D

P63. PRIMER “SPEED NET-WORKING” A LA FACULTAT DE FARMÀCIA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Ferrer V, Carmona M, Villar S, Pallàs M, García E, Escolano C

P64. EVOLUCION DEL PERFIL Y DEL NIVEL DE CONOCIMIENTOS DE LOS ESTUDIANTES DE MÁSTER EN CUIDADOS AL PACIENTE CRÍTICO

Andreu L, Moreno MC, Hidalgo MA

P65. IMPLICACIÓN DEL ESTUDIANTE DE POSTGRADO EN EL PROCESO DE EVALUACIÓN DE SU APRENDIZAJE

Saldaña-Ruíz S, Rodríguez-Lagunas MJ, Castell M, Pérez-Cano FJ

P66. INSERCIÓ LABORAL I QUALITAT DE LA OCUPACIÓ EN ELS ENSENYAMENTS DE PREGRAU DE LA FACULTAT DE FARMACIA

Pallàs M, Escolano C, Méndez J, Ferrer V

P67. DEL ENTORNO UNIVERSITARIO AL ENTORNO PROFESIONAL: CONOCIMIENTO DEL RIESGO BIOLÓGICO ANTES DE INICIAR LAS PRÁCTICAS EN LOS ESTUDIANTES DE GRADO DE ENFERMERÍA

Moreno-Arroyo MC, Puig-Llobet M, Falcó-Pegueroles A, Lluch-Canut MT, Hidalgo MA, Miquel D, Andreu L, Roldán-Merino J

P68. IMPLEMENTACIÓN DE UN LABORATORIO DE HABILIDADES CLÍNICAS

Villalonga R, Pujol R, Ariza J, Borrell F, Rubio F, Gutiérrez C

P69. PERCEPCIÓN DE CALIDAD DE VIDA Y BIENESTAR DE LAS PERSONAS MAYORES DEL PROGRAMA UNIVERSITARIO PARA MAYORES EN LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA.

Carreira L, Llobet MP, García Hernández M

P70. MEJORA DE LA CALIDAD EDUCATIVA EN LA ESCUELA DE TÉCNICOS LABORATORISTAS

Domínguez Villegas V, Carrera Andrade B, Romero Guido P, Domínguez Villegas V, Sámano Peralta JA

P71. ACTIVITAT CULINÀRIA-NUTRICIONAL EN PERSONES GRANS DIAGNOSTICADES DE DETERIORAMENT COGNITIU LLEU (DETERIORAMENT DE LA MEMÒRIA ENTRE D'ALTRES)

Torrado, X

P72. EXPERIÈNCIA APS EN EL GRAU DE NUTRICIÓ HUMANA I DIETÈTICA (NHID): COLÒNIES I CAMPAMENTS PER A NENS I JOVES AMB DIABETIS MELLITUS TIPUS I

Illán, M, Palma I, Farran A

P73. ACTIVITATS PER A L'ALUMNAT DE SECUNDÀRIA "FARMAESTIU"

Bidon-Chanal A, Juárez J, Luque FJ, Amat C, Saldaña S, Miquel J, García E, Badia J, Escolano C, Esteva J, Muñoz-Torrero D, Pallàs M, Miñarro M, Plou S

P74. LA PERCEPCIÓN DEL RIESGO BIOLÓGICO EN LAS PRÁCTICAS CLÍNICO-ASISTENCIALES EN LOS ESTUDIANTES DE GRADO DE ENFERMERÍA DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA

Moreno-Arroyo MC, Puig-Llobet M, Falcó-Pegueroles A, Lluch-Canut MT, Hidalgo MA, Miquel D, Roldán-Merino J

P75. REVALIDACIÓN DEL PROCESO E INSTRUMENTOS DE EVALUACIÓN DE LA COMPETENCIA DE APRENDIZAJE Y RESPONSABILIDAD (NIVEL NOVEL) EN EL ÁMBITO DE LA FORMACIÓN PRÁCTICA

Halbaut L, Aróztegui M, Gracia A, Brillas A, Pérez-Lozano MP, Viscasillas A, Aparicio RM, García-Montoya E

P76. INTEGRACIÓ DE LES COMPETÈNCIES INFORMÀTIQUES I INFORMACIONALS ALS ESTUDIS DE GRAU I POSTGRAU DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Pujol A

P77. RÚBRICA PARA LA EVALUACIÓN DE LA HABILIDAD DE DETERMINAR LA PRESIÓN ARTERIAL

Pérez Cano FJ, Rabanal M, Saldaña-Ruiz S, Martin-Venegas R, Vilaplana J, Castellote C, Franch A, Castell M

P78. HABILIDADES COMUNICATIVAS ENMARCADAS EN LA RELACIÓN DE AYUDA MEDIANTE LA TÉCNICA DEL *ROLE-PLAYING* Y LA LENGUA INGLESA

Almazor A, Huguet A, Miguel D, Farres M, Morera MJ, Hurtado B, Roldán J

P79. LABORATORI D'HABILITATS: APRENENTATGE I AVALUACIÓ DELS CONTINGUTS PRÀCTICS DE FISIOLOGIA HUMANA

Rodríguez-Lagunas MJ, Soler-Martín C, Corral L, Javierre C, Llorens J, Barbany JR

P80. BASE DE DADES SOBRE VEUS ELABORADA PELS ESTUDIANTS AL CAMPUS MOODLE

Torres B, Halbaut L, Vallès A

P81. MICROSCOPIA VIRTUAL EN LA ENSEÑANZA DE LA ANATOMÍA PATOLÓGICA EN MEDICINA

Alós LI, Ordi O, Martínez A, Ordi J, Cuatrecasas M, Ramírez J, Ribalta T, Fernández P, Campo E, Solé M, Díaz A, Mallofré C, Balagué O, Martínez D, Bombí JA

P82. FEEDBACK DOCENTE: UN FACTOR ASOCIADO A LA REDUCCIÓN DEL EFECTO NEGATIVO DE LA ANSIEDAD A LAS MATEMÁTICAS

Núñez-Peña, M.I., Bono, R. y Suárez-Pellicioni, M.

P83. PRÁCTICAS EN EMPRESA: “LECCIONES” APRENDIDAS

García Montoya E., Escolano C., Pallàs M.

RESUMS COMUNICACIONS ORALS DIA 5 DE FEBRER

O1- EL PASSAPORT A LA PROFESSIÓ AL LLARG DEL GRAU DE PSICOLOGIA: INDICADOR DE QUALITAT DEL PROCÉS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE

del Cerro A¹, Colomer MA², Lluch A², Naranjo M², Pérez A³

¹Degant de la Facultat de Psicologia; ²Servei d'Atenció a l'Estudiant. Universitat de Barcelona,

³Comitè Jove del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya

Des del curs 2012-13, al llarg del Grau de Psicologia s'ofereix un *programa d'orientació professional, de caràcter voluntari i personalitzat*, que respon a les directrius de l'Estratègia Europa 2020, del Pla marc Horitzó 2020, i de l'Espai Europeu d'Educació Superior. Després de tres anys, ja **es poden analitzar uns primers resultats** a través del nombre d'inscripcions, qüestionaris de satisfacció i els exercicis realitzats d'autoconeixement i d'exploració del món professional.

ALUMNAT/CURS	2012/13	2013/14	2014/15	Total d'inscrits: 201 alumnes
Primer	17	31	72	
Segon		10	43	
Tercer			28	
TOTAL D'ALUMNES INSCRITS:	17	41	143	

Aquest projecte és un **indicador de la qualitat del procés d'ensenyament-aprenentatge d'aquest grau**, de desenvolupament de competències transversals i també, d'un exemple de col·laboració entre la facultat i la societat professional de la psicologia (Comitè Jove del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya i organitzacions sense ànim de lucre). El projecte ha estat *dissenyat* per les orientadores del Servei d'Atenció a l'Estudiant (SAE) dins de les polítiques d'orientació del vicerectorat d'Estudiants i Política Lingüística, *contextualitzat* pel cap d'estudis de psicologia, i *recolzat* pel deganat de la Facultat de Psicologia.

El programa proposa, a través del **Menú del Passaport a la Professi3**, un itinerari d'accions formatives complementàries al grau recomanables per incloure-les en el futur

currículum vitae i per desenvolupar de competències per al futur exercici professional. El fil conductor del programa va a càrrec de les orientadores del SAE a través dels **seminaris d'orientació anuals** i de l'**assessorament individualitzat dels alumnes** per a que l'alumne desenvolupi un treball gradual d' *autoconeixement*, *explorar* les professions de la psicologia, *definir* el seu itinerari formatiu (congressos, estades a l'estranger, optatives, màsters) i *motivar a acumular* experiència professional (voluntariats, pràctiques no curriculars). La participació de l'alumne en les diferents accions es recull en l'anomenada **Carpeta del Passaport a la Professió**.

O2- CONOCIMIENTOS DE ANATOMÍA Y PATOLOGÍA DE LOS ESTUDIANTES DE 4º CURSO DE ODONTOLOGÍA

Viñals Iglesias H, Manzanares Céspedes MC, Carbalho Lobato P, López López J

Facultad de Odontología. Universidad de Barcelona. Feixa LLarga s/n L'Hospitalet de Llobregat

Introducción: En estudiantes de 4º de Odontología se ha evaluado el conocimiento sobre anatomía de cabeza-cuello y del resto del organismo, así como sobre conceptos de medicina general aplicados a la práctica clínica al inicio de sus prácticas con pacientes en el Hospital Odontológico.

Material y métodos: A un total de 103 alumnos de Medicina Bucal de los cursos 2013-14 se les pasó un cuestionario de 10 preguntas. Se corrigieron todas por un mismo evaluador con puntuaciones entre 0-1. Los datos fueron analizados agrupando las preguntas por materia. Se calcularon las puntuaciones medias, los cuartiles y gráficos Box-Plot, empleando el paquete estadístico R (3.1.1)

Resultados: Las puntuaciones medias totales de las preguntas fueron: las de anatomía general 0,68 (2013:0,62; 2014:0,70); las de anatomía de cabeza y cuello 0,66 (2013:0,61; 2014:0,69); las de conocimientos de medicina general 0,66 (2013:0,73; 2014:0,62); y las de conocimientos médicos de odontología 0,56 (2013: 0,45; 2014:0,62).

Incluso en preguntas de anatomía de cabeza y cuello un 50% de los estudiantes obtienen una calificación inferior a 0,5.

Conclusiones: Habiendo cursado asignaturas de anatomía general, de anatomía de cabeza y cuello así como de Medicina bucal (teoría y práctica) los resultados no son

muy brillantes, por lo que creemos que deberíamos enfatizar en una visión más integral, más sistémica de los estudios de odontología.

O3- FUTURO DE LA ENSEÑANZA MÉDICA: INTELIGENCIA ARTIFICIAL Y BIG DATA

García-Esquirol, O., Masip, J.

Teckel Medical, sl. Hospital Moisès Broggi de Sant Joan Despí.

La mayor parte de los simuladores que existen en la actualidad destinados a la formación de estudiantes de medicina y médicos internos residentes, se basan en muñecos que dan realismo a la exploración física y aprendizaje de técnicas invasivas. Sigue siendo un reto conseguir emular la conversación médico-paciente en un simulador, para formar en un campo tan complejo como es el de la anamnesis.

Teckel Medical ha desarrollado el primer evaluador de síntomas del mundo capaz de interpretar el lenguaje natural. Mediante sofisticados algoritmos de inteligencia artificial (I.A.) que procesan la información de una extensa base de datos (B.D.), se consigue un interrogatorio muy parecido al que haría un médico de urgencias al visitar a sus pacientes.

De la interacción I.A.-B.D., de su conocimiento acumulado (Big Data), y de la colaboración con U.B – Hospital Clínic, nacerá Mediktor-learning. Un producto de formación basado en estaciones temáticas según especialidades médicas o quirúrgicas, que tendrá como objetivo entrenar las capacidades de los estudiantes en el interrogatorio. Preguntas de estilos diferentes, algunas con implementación de imágenes o vídeos, otras con respuesta múltiple y otras con respuesta táctil sobre imagen convertirán el estudio en un “reto atractivo” para el médico en formación. Mediktor learning está pensado para ser multiplataforma y multidispositivo, adaptado a los hábitos de estudio digitales de los estudiantes del siglo XXI.

En conclusión Mediktor-learning será una manera innovadora de hacer del interrogatorio médico-paciente un activo más de los estudiantes de la salud.

O4- EL PORTAFOLIO ELECTRÓNICO COMO COMPLEMENTO DOCENTE DE HABILIDADES CLÍNICAS EN CIENCIAS DE LA SALUD

Villalonga R, Pujol R, Moreno V, Carratalà J, Borrell F, Gudiol F.

Departament de Ciències Clíniques. Facultat de Medicina. Campus de ciències de la Salut de Bellvitge. Universitat de Barcelona.

Introducción: El portafolio es una herramienta docente útil para la enseñanza y evaluación, de amplia difusión en los últimos años. Su objetivo es mejorar el aprendizaje mediante la reflexión del alumno y el *feed-back* continuado de las evaluaciones. En Ciencias de la Salud ha de mostrado ser útil para la evaluación de competencias transversales y técnicas realizadas mediante prácticas clínicas y talleres. La implantación de la informática ha facilitado la introducción del portafolio electrónico (e-portafolio). Nuestra experiencia previa en portafolio en papel, nos decidió a implantarlo en alguna asignatura de nuestro Departamento.

Objetivos: 1. Valorar la realización del e-portafolio. 2. Evaluar la satisfacción del alumnado. 3 Determinar la carga del proceso en el profesorado.

Material y método: Estudio en tres fases: Fase 1, Inicial (2009-10), Fase 2, Consolidación (2010-11) y Fase 3, Ampliación (2011-13). Alumnos matriculados en 2º de Odontología y 3º de Medicina. Realización de las prácticas de habilidades clínicas programadas. Utilización del programa e-portafolio Mahara®, de la plataforma Moodle del Campus Virtual de la Universitat de Barcelona. Realización de los e-portafolios *on-line* por parte de los alumnos. Evaluación *on-line* a través del programa Mahara® por parte del profesorado.

Resultados: Realización de todas las prácticas programadas. Se recibieron 1341 e-portafolios, intercambiando 1611 correos electrónicos alumno-profesor. Participación del 97% de los alumnos de Odontología y del 60% de los de Medicina. Grado de satisfacción global de la metodología del 86%. El trabajo previo a su instauración realizado por el profesorado no pudo cuantificarse. El 100% de los e-portafolios fue evaluado *on-line* (tiempo medio de respuesta 48 horas, promedio 40 minutos/portafolio).

Conclusiones: El e-portafolio ha demostrado ser una buena herramienta docente, presentando un alto grado de cumplimiento y satisfacción por parte de los alumnos, favoreciendo la relación alumno-profesor. El impacto sobre la carga de trabajo para el profesorado es difícilmente cuantificable.

O5- INFOPRÀCTICUM: I DESPRÉS DEL GRAU, QUÈ?

Mateu M, González Arévalo C, Soler S

INEFC (Institut Nacional d'Educació Física). Avda. de l'Estadi Olímpic, s/n 08038. Barcelona.

L'INFOPràcticum és una jornada en que s'organitzen un conjunt d'activitats (xerrades, taula rodona, presentació de pòsters sobre les pràctiques realitzades, etc.), pensades per orientar a l'alumnat de 4t. curs sobre les sortides professionals, i les possibilitats que té de seguir-se formant a l'INEFC.

És també el moment en que l'alumnat de 4t. de Grau explica oralment a través dels pòsters respectius, a les persones que s'interessin pel mateix -especialment alumnat de tercer curs-, les tasques i activitats que ha dut a terme durant el seu pràcticum, com a síntesi del seu treball.

La Jornada té el seu màxim exponent en el conjunt de xerrades interactives amb l'alumnat de 4t. curs. En les mateixes:

- s'explica el paper del Col·legi de Llicenciats en Educació física i Ciències de l'activitat Física i l'Esport de Catalunya (COPLEFC), exposant els avantatges de la col·legiació;
- s'analitzen els principals aspectes a tenir en compte a l'hora d'elaborar un curriculum, i/o de presentar-se a través de les xarxes socials professionals, així com les pautes generals en possibles entrevistes de feina;
- es presenten els pòsters realitzats individualment, que contenen la explicació visual i sintètica del que ha estat el pràcticum per cadascun dels alumnes. A aquesta explicació hi assisteix l'alumnat de tercer curs, el professorat, i qualsevol membre de la comunitat educativa que desitgi apropar-se a l'àmbit d'intervenció laboral dels futurs graduats;
- seguidament es realitza una taula rodona amb representants en l'àmbit laboral de les diferents sortides professionals del grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport (Salut, Gestió, Rendiment i Educació);

i finalment, el Cap d'estudis del centre explica les possibilitats de Formació Continuada i de Formació de Tercer cicle que permetrà la continuació dels estudis des d'una orientació professionalitzadora, o vinculada a la investigació: les característiques i requisits dels Postgraus, Màsters i estudis de Doctorat que l'INEFC oferta per la formació continuada dels graduats.

RESUMS COMUNICACIONS ORALS DIA 6 DE FEBRER

O6- SUINBELL: SUPORT INFERMER A BELLVITGE

Una experiència d'Aprenentatge - Servei a l'Escola d'Infermeria de la Universitat de Barcelona. Alguns reptes a contemplar

Sabater MP, Puig M, Alcalá I*, López Domènech E*, Gonzalez D**

Grup Innovació Docent Consolidat GIOTEI-UB: Professores membres, *Infermers Col·laboradors, **Becari. Departament d'Infermeria de Salut Pública, Salut Mental i Materno-Infantil. Escola d'Infermeria i Podologia. Universitat de Barcelona (UB). Feixa Llarga s/n. 08907 L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona).

Introducció: La comunicació descriurà una experiència d'Aprenentatge – Servei (ApS-U) en el nostre Campus, des de l'Escola d'Infermeria UB i en el barri de Bellvitge. Parteix de la finalització de l'assignatura optativa Pèrdues i Dol en el Cicle Vital de les Persones en la Diplomatura d'Infermeria (curs 2007-08), quan un grup d'estudiants demana al professorat continuïtat periòdica de trobades. Amb aquesta finalitat, la intuïció del professorat, l'Espai Europeu d'Educació Superior, en procés construcció i la responsabilitat social de la Universitat, orienten estructurar una activitat d'Aprenentatge – Servei (ApS-U).

Objectius:

- Donar resposta a la demanda dels estudiants, a partir d'afavorir el creixement personal grupal, per mitjà d'una experiència ApS-U, (aprenentatge experiencial situat i avaluat).
- Proporcionar suport psicosocial a persones sanes o sense malaltia greu, en situació de pèrdua i dol des de un voluntariat infermer en formació.

Metodologia: Es va comptar amb agenda de trobades periòdiques amb els estudiants, establiment i selecció de continguts reglats de l'àrea psicosocial (cures infermeres estandarditzades) i graella per a registres de visites i posterior avaluació amb el grup i el professorat.

Implementació: trets generals

La estructura de implementació va comptar amb suport institucional i amb la col·laboració de l'Àrea Bàsica de Salut de Bellvitge, on la treballadora social era la font de subministrament de possibles receptors beneficiaris del servei. L'aprenentatge a partir de la experiència pot orientar alguns reptes a contemplar a l'hora de programar

aquest tipus d'activitats, que en cas contrari, poden actuar com a detractors i dificultar el procés.

Conclusions: Excel·lent experiència. Motivadora per al creixement personal, grupal (d'estudiants i professorat) i un altra mirada del coneixement psicosocial en salut, contextualitzat socialment.

O7- GIBAF: CINC ANYS D'EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE-SERVEI

Simon J, Benedí C, Blanché C, Bosch M & AM Rovira

Grup d'innovació en Botànica Aplicada a les Ciències Farmacèutiques. Facultat de Farmàcia. Universitat de Barcelona

El Grup d'Innovació Docent de Botànica Aplicada a les Ciències Farmacèutiques (GIBAF) té com un dels seus objectius la creació de recursos docent produïts per i per a els estudiants amb metodologies innovadores. D'ençà 5 anys aquests recursos de tipologia ben diversa (recorregut virtual al Jardí de plantes medicinals al Monestir de Pedralbes –en col·laboració amb l'Institut de Cultura de Barcelona–, glossari i monografies de plantes medicinals a la Viquipèdia, col·lecció de vídeos de plantes medicinals a YouTube, publicacions d'eTextBooks al Dipòsit Digital de la UB, de llibres divulgatius o suport amb codis QR al Jardí de l'edifici històric-UB) han tingut ben present els elements que defineixen l'aprenentatge servei (APS). La metodologia formativa que cada vegada més hem manifestat en la redacció dels projectes d'innovació docent com a vehicle d'aquestes experiències, ressalta la combinació de processos d'aprenentatge amb l'adquisició de coneixements i avaluació, amb la de servei a la comunitat com a resultat de l'esforç realitzat pels estudiants i tot ben estructurat com un projecte únic i ben articulat. La nostra comunicació vol presentar aquestes experiències que podríem anomenar híbrides, tot ressaltant el seu gran poder formatiu com a aprenentatge significatiu indissociable d'una adquisició activa de valors, l'excel·lent acceptació per part dels estudiants en les enquestes de satisfacció realitzades i, en definitiva, la seva aportació com a aprenentatge-servei.

O-8 NUEVOS ESCENARIOS DE DOCENCIA-APRENDIZAJE EN LA FORMACIÓN DEL PROFESORADO NOVEL DE CIENCIAS DE LA SALUD DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA

Gracenea M, Amador JA, Pagès T, Sayós R, González E, Marzo L, Mato M

Institut de Ciències de l'Educació, Universitat de Barcelona, Pg. Valle d'Hebron, 171, 08035 Barcelona

La formación docente del profesorado universitario novel es fundamental para la mejora de la docencia universitaria. El Instituto de Ciencias de la Educación de la Universidad de Barcelona (ICE, UB) lleva a cabo esta formación mediante el diseño y la gestión del Máster en Docencia Universitaria para Profesorado Novel, que se desarrolla a lo largo de dos cursos con 60 créditos académicos. Este Máster ha sido seguido por 96 profesores noveles, de los que 32 pertenecen al área de Salud (11 de la titulación de Enfermería, 10 de Farmacia, 1 de Medicina y 10 de Psicología) desde su primera edición en el curso 2009-2010. Los profesores noveles construyen una carpeta docente como herramienta de aprendizaje y evaluación para lo cual el Máster propone un escenario de docencia-aprendizaje que potencia e impulsa la interacción entre varios agentes docentes. Un profesor mentor, de la propia titulación, acompaña a cada profesor novel para facilitar la adquisición de competencias de gestión y planificación de la docencia, utilización de recursos docentes y habilidades comunicativas. La intensificación del pensamiento reflexivo y del análisis crítico de la práctica docente, se potencia mediante la figura del profesor de seguimiento, generalmente proveniente de otra titulación, encargado de interactuar con uno o varios conjuntos de profesor mentor y novel mediante reuniones presenciales protocolizadas, compartidas por los tres agentes de aprendizaje en un escenario no formal. El profesor de seguimiento proporciona una retroacción continuada sobre las evidencias recogidas en la carpeta como el análisis del plan docente de la asignatura que imparte el profesor novel, las propuestas de mejora y el proyecto de innovación docente que conforma estas propuestas.

O-9 ÈTICA EN LA DOCÈNCIA. EL PROFESSOR UNIVERSITARI COM A MODEL D'ACTUACIÓ PERSONAL I PROFESSIONAL

Mallandrich M.^{1,2}; Fernández-Campos F.^{1,2}; Del Pozo A.^{1,2}; Clares B.^{1,3}; Calpena A.C.^{1,2}

¹*Grup d'Innovació Docent e-galènica.* ²Dpt. Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica. Fac. Farmàcia (UB). Av. Joan XXIII s/n, Barcelona ³ Dpt. Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica. Fac. Farmàcia (UGR). Campus Universitario de la Cartuja. Granada

El professor universitari ha d'ésser un model d'actuació personal i professional per als seus alumnes; un exemple que estimuli els estudiants tant en l'exercici de la professió, com amb el respecte pel seu entorn. De tal manera que el coneixement que adquireixin els alumnes puguin aplicar-lo a la vida quotidiana. Aquesta pràctica s'ha dut a terme en l'assignatura de Treball Dirigit.

El professor ha de manifestar una coherència entre acció i el pensament, ha d'ésser just i equitatiu en l'avaluació i tenir en compte les necessitats particulars dels alumnes, també ha d'aconseguir motivar-los, de forma amigable, amb la finalitat que ells s'esforcin per aconseguir les fites acadèmiques.

L'objectiu és fomentar l'assoliment de competències transversals tals com responsabilitat, igualtat i capacitat de treball en equip; mitjançant la realització de sessions de debat entre l'alumne, el tutor, i /o altres investigadors. Per altra banda, també es pretén un anàlisi reflexiu de la nostra pròpia activitat docent a fi i efecte de tenir en compte el potencial i necessitats particulars de cada alumne per aconseguir una millora continuada.

Per tal d'assolir aquests objectius, el mètode consisteix en la col·laboració directa de l'alumne amb investigadors de la Unitat en projectes reals i, sessions setmanals de discussió dels resultats obtinguts que es van obtenint. De manera que els alumnes desenvolupen capacitat de treballar en equip, responsabilitat, respecte entre gèneres, pensament crític i una veritable integració.

Finalment, creiem que la ètica en la docència també es posa de manifest a l'hora d'avaluar l'aprenentatge dels alumnes. Per aquest motiu, és de vital importància que el professor universitari fomenti un clima d'integració, de comunicació i de treball en equip en les sessions docents. L'anàlisi reflexiu que ha realitzat el grup docent ha permès examinar les debilitats, les fortaleces i oportunitats esdevingudes de l'activitat docent per potenciar millores en el nou curs.

RESUMS PÒSTERS

P1. ACTIVITAT D'ORGANOGRÀFIA DE PLANTES MEDICINALS, COMPLEMENT A LES PRÀCTIQUES DE BOTÀNICA FARMACÈUTICA

Bosch M*, Barceló MC, Rovira AM*

*Grup d'innovació en Botànica Aplicada a les Ciències Farmacèutiques.

Secció de Botànica, Dept. Productes Naturals, Biologia Vegetal i Edafologia, Facultat de Farmàcia. Universitat de Barcelona

En el marc de l'elaboració de materials docents per a complementar l'estudi de la part pràctica de Botànica farmacèutica (1er curs del Grau de Farmàcia), tot l'equip docent de l'assignatura va dissenyar pel curs 2013-14 una activitat no presencial avaluable sobre organografia de plantes medicinals, amb la finalitat de reforçar els coneixements organogràfics que permeten la identificació de les espècies més significatives en Farmàcia per les seves propietats medicinals, alimentàries i/o tòxiques. L'activitat, que s'accedeix a través del *moodle* de l'assignatura, consta de fitxes que contenen imatges detallades de les diferents parts de la planta, el nom científic de l'espècie, la família i els noms populars, així com els caràcters més rellevants i distintius de cadascuna. La llista de plantes es va consensuar entre tots els professors de teoria i en una primera prova pilot es va desenvolupar per a 20 espècies (es van excloure les plantes de famílies que ja es treballen a pràctiques), que els alumnes havien d'estudiar per l'examen pràctic on es va avaluar aquesta part. L'activitat permet que l'alumne disposi de més exemples visuals de conceptes organogràfics i morfològics d'espècies importants en Farmàcia, que els que pot veure en el poc temps que duren les pràctiques, en les quals només s'incideix en les famílies més rellevants. Els resultats d'aquesta part, que val un 12,5 % de la nota final, va ser força positiu (més d'un 80 % dels alumnes la van superar, obtenint un 6,6 sobre 10 de mitjana) i es correlaciona força amb la nota final de pràctiques de l'assignatura ($R = 0,643$; $P = 0$) i amb les parts que valoren els continguts. Es conclou que hi ha un bon aprofitament de l'activitat pels estudiants amb millor qualificació final.

P2. APRENDIZAJE DE BIOQUÍMICA UTILIZANDO WIKIPEDIA EN EL GRADO DE MEDICINA

Rodríguez-Allué MJ, Vidal-Taboada JM, Mahy N

Unitat de Bioquímica i Biologia Molecular, Dept Ciències Fisiològiques I, Facultat de Medicina, Universitat de Barcelona, Casanova 143, 08036-Barcelona

El profesional de la medicina moderno ha de saber trabajar en grupo de forma colaborativa. Las wikis son excelentes herramientas de colaboración en línea y se están utilizando cada vez más para el trabajo en grupo de los estudiantes en la educación superior. Dado que Wikipedia es un excelente modelo de construcción de conocimiento dentro de una comunidad, en 2009 diseñamos una actividad de aprendizaje basada en Wikipedia para estudiantes de medicina en el primer año académico. La actividad ha implicado planificación de sesiones formativas del uso de Wikipedia y la tutorización de los alumnos en sesiones presenciales y utilizando el foro de la plataforma virtual de la asignatura. La evaluación de la actividad se ha hecho por parte de los profesores e implementando un sistema de evaluación anónima por pares.

En los últimos seis cursos académicos, 1.084 alumnos (un promedio de 181 alumnos por año) han trabajado organizados en pequeños grupos para traducir, ampliar y generar nuevos artículos bioquímicos y moleculares en la Wikipedia catalana, española e inglesa. Eso significa 604 nuevas contribuciones a los artículos de Wikipedia.

Además de los conocimientos bioquímicos adquiridos, la actividad con Wikipedia ha permitido trabajar competencias transversales como la gestión de la información y la integración de conocimientos, y también aspectos éticos como el respeto a la propiedad intelectual, el plagio, la difusión de los Principios de la Wikipedia y la sensibilización a la licencia Creative Commons dentro de los futuros profesionales de la medicina. En las Jornadas se presentará el trabajo realizado por el equipo docente, los resultados del sistema de evaluación, la evolución de la actividad a lo largo de los seis años de implementación de la actividad y las conclusiones del equipo.

P3. LA PHARMAKOTEKA® I EL MUSEU DE LA FARMÀCIA CATALANA COM A RECURSOS DOCENTS EN EL GRAU DE FARMÀCIA

Carmona i Cornet AM, Esteva de Sagrera J

Facultat de Farmàcia. UB. Av. Joan XXIII, s/n, 08028 Barcelona

L'objectiu d'aquesta comunicació es donar a conèixer les noves estratègies docents establertes en les pràctiques farmaco-històriques, activitat cabdal dels ensenyaments de les Ciències de la Salut del primer curs del Grau de Farmàcia, com a millora de la qualitat i eficiència de la tasca docent realitzada.

La metodologia docent aplicada en aquest curs acadèmic 2014-2015 ha estat diferent d'altres anys ja que s'han establert noves estratègies de valoració de les competències transversals perquè els alumnes poguessin arribar al cor de la informació.

El material i mètodes utilitzats han estat el webquest, entre els quals destaquem com a recurs docent la "pharmakoteka®" una base de dades mundial dels primers medicaments registrats a Sanitat.

Com a eina didàctica s'ha utilitzat, també, el Museu de la Farmàcia Catalana pel que fa al seu contingut específic d'aspectes concrets de formació i informació pels alumnes.

Els mètodes aplicats han estat a nivell informàtic en aules especials pels alumnes en grups reduïts de 15. Cada alumne ha treballat de manera autònoma en base a una sèrie de preguntes relacionades en temes concrets de l'assignatura, especificant el què, quan, com i perquè de les qüestions formulades.

Com a conclusions s'especifiquen els resultats obtinguts en base a les avaluacions de les pràctiques de 362 alumnes del primer curs del Grau de Farmàcia. Aquestes avaluacions de les pràctiques s'han realitzat en base a la valoració de les competències transversals, en especial la capacitat de síntesi, la capacitat d'anàlisi, la utilització de recursos didàctics, la comprensió, la claredat de l'exposició escrita, la implementació d'imatges, objectes i figures, entre altres.

Es presenten les rúbriques per l'avaluació de competències com a model d'avaluació de la qualitat de la docència farmaco-històrica en el context de les Ciències de la Salut. Els resultats obtinguts dels 362 alumnes que han fet el treball pràctic segons el pla docent de l'assignatura valorat en un 40% han estat els següents: El 99,45% dels alumnes han superat l'activitat del treball pràctic farmaco-històric i la mitjana de la nota ponderada ha estat de 3,2 sobre 4.

P4. INCORPORACIÓ DE METODOLOGIES D'E-LEARNING PER A L'APRENENTATGE DE FARMACOLOGIA

Arnau JM, Carbonell L, Ciruela F, Cuffí L, Fernández-Dueñas V, Fernández A, Penzo W, Sánchez S Vallano A

Facultats de Medicina i Odontologia. Bellvitge. UB

Introducció: En el nostre grup d'innovació docent per tal d'aconseguir una docència funcional, aquella en que l'alumne es capaç de fer servir els seus coneixements en situacions el més semblants a la realitat professional, utilitzem les següents eines: resolució d'activitats d'aplicació i problemes, treball en grup i aprenentatge col·laboratiu. D'aquesta manera el professorat esdevé una figura de referència per discutir els punts crítics i problemàtics de l'aprenentatge i no es limita a ser només una simple font d'informació. Considerem que l'ús de les TICs ens pot ésser de gran utilitat per assolir, al màxim nivell possible, la docència funcional.

Objectius: 1.- Introduir metodologies de docència no presencial que puguin complementar (o substituir) les activitats d'aprenentatge que es realitzen de forma presencial, per tal de potenciar l'autonomia de l'aprenentatge dels estudiants, que alhora els facilitarà la seva posterior formació online.

2.- Identificar avantatges i dificultats que l'aplicació de l'e-Learning (aprenentatge electrònic) implica tant per l'alumnat com pel professorat.

3.- Definir els requisits que haurà d'haver incorporat l'alumnat per aprofitar al màxim els avantatges de l'eLearning, i a la vegada, que l'ús de les TICs no suposi una minva de qualitat en el seu aprenentatge.

Metodologia: Seleccionarem els temes en que s'incorporarà aquesta metodologia. A continuació procedirem a l'elaboració dels materials d'aprenentatge i a la realització de les activitats on line i per últim drem a terme l'avaluació de l'experiència mitjançant: enquestes i entrevistes personals als estudiants i comparació del rendiment en l'aprenentatge dels temes treballats en forma no presencial respecte la resta de l'assignatura.

Aquesta experiència es durà a terme dins el projecte 2014PID-UB/051, del PMID (novembre de 2014)

P5. APLICACIÓ DE LA METODOLOGIA *POGIL* A L'APRENTATGE DE LA FISIOLOGIA

Amat C, Juan ME, Pérez-Bosque A, Planas JM, Moretó M

Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona. Campus de l'Alimentació de Torribera, Santa Coloma de Gramenet.

Grup d'Alternatives Metodològiques en Fisiologia i Fisiopatologia (GAMFIF)

POGIL és l'acrònim de "*Process Oriented Guided Inquiry Learning*". És una metodologia que encaixa amb el constructivisme: l'estudiant construeix el coneixement a partir de qüestions i tasques proposades pel professor. Una activitat *POGIL* consisteix en una sessió a l'aula en la que els estudiants treballen sobre un qüestionari amb activitats diverses, de forma que al final són ells mateixos els que elaboren el tema. Aquesta activitat substitueix una classe expositiva.

Hem dissenyat una activitat *POGIL* i l'hem aplicat a l'assignatura d'Ampliació de Fisiologia Humana, del grau de Nutrició Humana i Dietètica. El tema desenvolupat és la secreció gàstrica d'àcid clorhídric. L'organització de l'activitat segueix l'esquema següent:

- Es dona als estudiants un document amb els coneixements previs necessaris per treballar el tema.
- Just abans de començar l'activitat es porta a terme un test de coneixements bàsics.
- Els alumnes es distribueixen en grups de quatre i se'ls dona el material a treballar. El material s'ha organitzat en tres parts: 1. Estructura de la paret gàstrica; 2. Secreció d'àcid clorhídric; 3. Regulació de la secreció d'àcid clorhídric.
- Cadascun dels apartats es treballa separatament, i es posen en comú les respostes dels diferents grups. La sessió té una durada global de 90 min.
- Tres setmanes després de l'activitat es fa un examen per valorar la consolidació dels coneixements treballats.

Aquesta activitat es va fer durant el mes de novembre de 2014 amb un total de 61 alumnes. L'examen es va estructurar en dos grups de preguntes: a) continguts treballats en la sessió *POGIL*, i b) continguts treballats en una classe convencional. La valoració per separat dels dos blocs de preguntes dona una puntuació superior a les preguntes treballades amb la metodologia *POGIL* que amb la metodologia convencional

(qualificació mitjana de 5,6 i de 4,3 sobre 10 punts, respectivament). El resultat de l'experiència ens encoratja a continuar treballant aquesta metodologia i ens dóna claus per millorar-ne l'estructura i modus d'aplicació.

Projecte 2014PID-UB/040, del Programa de Millora i Innovació Docent, UB.

P6. QUATRE DECADES DE LA UNITAT DE BIOESTADISTICA DE LA FACULTAT DE MEDICINA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA: DESCRIPCIO I CANVIS DOCENTS

Canela-Soler J, Sentis Vilalta J, Vallés Segales A

Departament de Salut Pública. Facultat de Medicina. Universitat de Barcelona. C/ Casanova 143. Barcelona 08036

Introducció: La Bioestadística es va introduir a la Facultat de Medicina (FM) de la Universitat de Barcelona (UB) en el curs acadèmic 1973-74 en el nou pla d'estudis que aleshores començava. D'aleshores fins l'actualitat s'han produït diferents canvis en la docència d'aquesta disciplina científica.

Objectius: Descriure i avaluar els canvis docents en les 4 dècades de la introducció de la Bioestadística en els plans d'estudis del ensenyament de Medicina, i més específicament en la FM de la UB. Cal indicar que aquesta presentació forma part d'un projecte més ampli d'avaluació de l'impacte de la docència de la Bioestadística en l'àmbit mèdic.

Material i Mètodes: Dades secundaries recollides de diferents fonts d'informació relacionades amb la FM de la UB des de 1973 fins l'actualitat pel que fa referència a l'estructura i recursos de la docència. S'han emprat mètodes descriptius per valorar les 4 dècades docents de la Bioestadística en la FM de la UB.

Principals resultats: L'any 1973 va ser molt important per la vida acadèmica de l'estat espanyol: hi va haver-hi un canvi de normativa que volia fer coincidir els anys acadèmics amb els anys naturals (*"Calendari Juliano"*). El curs acadèmic 1973-74 va durar de gener a setembre 1974. En aquest context a la FM de la UB va entrar mitjançant selectivitat 782 estudiants. En el curs acadèmic 2013-14, es van matricular 275 persones després de les proves selectives que no eren les mateixes que el 1973. En aquest 40 anys, aquesta tendència a la baixa no ha estat uniforme. Entre altres

resultats, una dada rellevant, es que en aquestes 4 dècades han estat o són professors 47 titulats universitaris.

Comentaris: La normativa ha canviat al igual que els recursos econòmics, humans, materials i tecnològics i també les institucions ja no són les mateixes doncs s'han creat noves universitats i nous ensenyaments. La Unitat de Bioestadística de la FM de la UB també ha canviat i la docència actual ja no és la mateixa.

P7. ACTIVITATS MISCEL·LÀNIA COM A EINA METODOLÒGICA PER A L'ASSOLIMENT DE COMPETÈNCIES

Cadefau JA, Guillamó E

Departament de Salut i Ciències Aplicades. Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya de Barcelona (NEFC – UB)

L'experiència que es posa de manifest en aquesta comunicació és el resultat d'aplicar a l'assignatura de Nutrició i Dietètica (6 ECTS) del Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport impartida a l'INEFC-UB, una sèrie d'activitats complementàries i voluntàries, anomenades Miscel·lània. Aquestes activitats tenen l'objectiu d'ajudar a l'autoformació de l'alumnat en les competències de recerca d'informació i en l'esperit crític en front de noves informacions i coneixements.

A través de la lectura d'articles de divulgació, conferències i participació en fòrums, es pretén que l'alumnat vegi l'aplicació dels coneixements adquirits, en la resolució de qüestions més properes als objectius professionals que espera obtenir al finalitzar el grau.

Tant el seguiment com l'avaluació d'aquestes activitats, s'han realitzat a través de la plataforma moodle mitjançant qüestionaris, respostes obertes i debats. A més, amb la realització de totes les activitats s'aconsegueix 1 punt addicional a la nota final, que li permet passar d'una qualificació inferior a una superior, amb l'excepció de suspès a aprovat.

Les activitats estaven organitzades en no presencials, que consistien en la lectura de documents i respostes a un qüestionari plantejat pel professorat, i semipresencials que consistien en l'assistència a una conferència, per després fer les aportacions pertinents. Els resultats mostren una participació diferencial, destacant les activitats no presencials i molt dirigides pel professorat amb una participació del 75% (lectura document +

qüestionari), sobre les activitats semipresencials i poc dirigides pel professorat amb una participació del 35% (conferència + resposta oberta). Possiblement, la dificultat o el fet d'expressar l'opinió fonamentada en els aprenentatges de l'assignatura, fan que l'alumnat ho vegi com una tasca de més dificultat.

Creiem que a través d'aquestes activitats hem aconseguit incrementar l'interès per als continguts de l'assignatura, si bé cal potenciar més les activitats que afavoreixin el raonament i l'argumentació per part de l'alumnat.

P8. DESARROLLO DEL PENSAMIENTO CRÍTICO: LINEALIDAD Y FEEDBACK EN EL PROCESO DE ENSEÑANZA-APRENDIZAJE

Olivé MC, Costa S, Hernández V

Escola Universitària d'Infermeria i Podologia de la Universitat de Barcelona, Feixa Llarga s/n, L'Hospitalet de Llobregat, 08907

Introducción: El Trabajo que se presenta muestra el proceso de enseñanza-aprendizaje de la asignatura *Fonaments històrics teòrics i metodològics*, del Grado de Enfermería de la Universidad de Barcelona, en un grupo de tarde. Dicha asignatura es troncal, dispone de 12 créditos europeos y se imparte durante el primer curso académico; sitúa al estudiante y muestra las bases de la disciplina y la profesión.

Alfaro, define el pensamiento crítico (PC) como el pensamiento informado, que tiene un objetivo y se centra en los resultados (Alfaro-LeFevre, 2009). Para iniciarse en el PC, desde una perspectiva disciplinar, es preciso centrarse en la persona que aprende y, partiendo de las competencias, desarrollar actividades de enseñanza aprendizaje que les sean útiles, que les conecten con la práctica y que se contemplen espacios de *feedback*, tanto colectivos como individuales (Blanco, 2008).

Objetivo: describir la organización de la asignatura desde el planteamiento teórico, las actividades de enseñanza y aprendizaje, incluyendo la evaluación en rúbrica, con la perspectiva de cubrir la competencia transversal de *PC* y favorecer el *feedback*.

Organización: se plantean las actividades de enseñanza aprendizaje a partir de trabajo presencial: sesiones teóricas participativas, seminarios, conferencias, exposiciones, entre otras. Trabajo autónomo: estudio y reflexión sobre el trabajo en el aula y presentación de Carpetas de aprendizaje (CA) individuales y una cooperativa. Para la evaluación de las CA se elaboró una rúbrica para el curso 2013-14 y haciendo una

revisión y mejora para el curso 2014-15, en la que se contempla la evaluación de la *reflexión crítica* como exponente de la linealidad del PC, en todo el proceso. En la rúbrica se incluyen comentarios que permiten al estudiantado reflexionar sobre su aprendizaje y evaluación, evidenciando la linealidad o no de este proceso y la comunicación on-line o personal-presencial, cuando el alumnado lo requiere.

P9. COMPETENCIA TRABAJO EN EQUIPO (CTE): MODELO GIOTEI UNA REPRESENTACION GRÁFICA

Sabater, M. P; Morín, V; del Pino, A.; Maestre, E; Terré, C; Busquets, M.; Curto, J.J.; Castillo, S*; Alcalá, I**; López Domènech, E**; González, D***

* Profesorado; ** Psicóloga y Enfermeros Colaboradores; *** Becario GIDC GIOTEI-UB.

Escola d'Infermeria. Universitat de Barcelona (UB), Feixa Llarga s/n, 08907- L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona). Espanya.

El Grupo de Innovación Docente Consolidado (GIDC) GIOTEI (Grup Infermeria Orientat a Tècniques Educatives Innovadores) trabaja en una línea sobre la CTE (competencia trabajo en equipo) (tercer proyecto PMID2014PID-UB/053). Se pretende implementar un cuestionario de evaluación de la CTE elaborado anteriormente y vincularlo al desarrollo de una rúbrica, adecuándola a los cuatro cursos del Grado de Enfermería.

El trabajo en equipo se investiga desde los años setenta, sin embargo, las investigaciones sobre la CTE son mucho más recientes y escasas sus publicaciones. Ello dificulta la identificación de un modelo teórico afín a las dimensiones de dicha competencia propuestas por nuestro grupo. La consideración de la multidimensionalidad y la perspectiva sistémica del trabajo en equipo parecen ofrecer pocas dudas. Sin embargo, no hay acuerdo en la conceptualización de las dimensiones que configuran la CTE. Además, las divergencias terminológicas empleadas en la categorización de contenidos (uso indiferenciado de categorías, funciones, capacidades) dificultan identificar su especificidad. Por ello se escoge el modelo híbrido de representación jerárquica (Rousseau et al. 2006) al que ajustamos nuestra propuesta a partir de las categorías: 1) Comportamientos del trabajo en equipo: 1a) Regulación de la actuación del equipo 1b) Gestión del mantenimiento del equipo. En estas dos clasificaciones se integran las dimensiones que componen nuestro modelo: 1) Planificación de tareas 2) Gestión del tiempo 3) Colaboración 4) Comunicación 5)

Consecució de objectius 6) Resolució de problemes. La representació gràfica de nostra proposta facilita la visualització de tal complexitat, aspecte previ fundamental per seguir avançant en la teorització de la CTE.

P10. OPINIÓ DELS ESTUDIANTS SOBRE LA ELABORACIÓ EN GRUP I DEFENSA D'UN PÒSTER COM ACTIVITAT QUE FACILITA EL SEU APRENTATGE AUTÒNOM EN UNA ASSIGNATURA DEL GRAU DE FARMÀCIA

Girona V*, Vallès A**. Grup d'Innovació docent TRANS.EDU

(*) Facultat de Farmàcia. Universitat de Barcelona. Plaça Pius XII (s/n), 08034

(**) Facultat de Medicina. Universitat de Barcelona. Casanova 143, 08036 Barcelona

En l'assignatura de Tècniques Instrumentals del grau de Farmàcia la realització i defensa pública d'un pòster relaciona la teoria i les aplicacions d'una tècnica analítica concreta en diferents àmbits del coneixement

L'activitat es realitza en grups de quatre estudiants, que han de recollir i sistematitzar la informació, generar materials sobre les aplicacions d'una tècnica analítica en concret i finalment elaborar un pòster i la seva presentació en classe.

Objectiu: Recollir l'opinió dels estudiants sobre la utilitat de l'activitat per afavorir el seu aprenentatge autònom i la repercussió de la seva avaluació en la nota final de l'assignatura. Es valora també si hi han diferències entre els tres cursos estudiats

Procediment: Els alumnes (n= 875) de tres cursos consecutius varen contestar un qüestionari en el que havien de puntuar de 0 (Gens d'acord) a 10 (Molt d'acord) la seva opinió sobre aquestes dues afirmacions:

- 1- *“L'activitat d'avaluació en grup realitzada m'ha sigut útil per millorar el meu aprenentatge de l'assignatura”*
- 2- *“La ponderació de l'activitat d'avaluació de grup sobre la qualificació final de l'assignatura em sembla adequada.”*

Es va generar una puntuació global que es considera indicador de la satisfacció de l'estudiant sobre l'experiència realitzada

Resultats: En relació a la repercussió sobre l'aprenentatge autònom de l'estudiant la puntuació mitjana és 7.02 (dt 1,6) i en relació a la ponderació sobre la nota final és 7,9 (dt 1,7). La puntuació mitjana global dels estudiants sobre la satisfacció de l'experiència

és 7,35 (dt 1,43) sent la puntuació més freqüent 8. Només un 5% dels estudiants puntuen amb valors inferiors a 5. No s'han trobat diferències entre els tres cursos.

Conclusions: Es considera que la experiència ha sigut satisfactòria per l'estudiant donat que valora positivament la seva utilitat pel seu aprenentatge autònom, així com la repercussió del treball realitzat en la qualificació final de l'assignatura.

P11. UTILIDAD DE LA METODOLOGÍA DE SIMULACIÓN PARA ADQUIRIR COMPETENCIA EN HABILIDADES EN COMUNICACIÓN

Paredes D, Borrell F, Vendrell P, Grau JM, Gascón P, Salamero P, Segura B, Tuca A, Massanes F, Gomar C

Grupo de Formación en Habilidades de Comunicación de la Facultad de Medicina de la Universidad de Barcelona

Metodología: Se describen los talleres y seminarios de simulación empleados desde el año académico 2010-11 en la Facultad de Medicina de la Universidad de Barcelona, que se ofrecen a los alumnos a partir de 2 año de grado, con el fin de ofrecer a los alumnos de forma transversal la adquisición y refuerzo continuo de competencias en habilidades de comunicación. Siguiendo las definiciones del Libro Blanco de las Facultades de Medicina y de la Guía de la Facultad de Medicina de la UB, se ofrece formación en los siguientes aspectos de la competencia de comunicación:

- Escuchar con atención, obtener y sintetizar información pertinente acerca de los problemas que aquejan al enfermo, y comprender el contenido de esta información.
- Comunicación de malas noticias
- Obtener un consentimiento Informado
- Comunicación entre profesionales

Se describen el nivel de aprendizaje, el personal docente requerido, la duración de los seminarios o talleres, los objetivos docentes, el material necesario en cada actividad y el año de la formación de grado en que se aplica.

Se describe la utilización de la estrategia de feed-back para la autoevaluación de la actividad práctica, empleando grabaciones de los talleres y simulaciones de los grupos de alumnos. Se describe así mismo, las encuestas empleadas para la evaluación por el

docente y los compañeros de clase de las actividades de simulación y la metodología empleada de evaluación de los seminarios y su calificación dentro de la nota final de cada asignatura.

Finalmente se describen las asignaturas optativas existentes en la Facultad de Medicina de la UB para reforzar las habilidades de comunicación y los planes futuros de desarrollo de actividades formativas complementarias y de refuerzo y las propuestas evaluativas de la competencia.

P12. INTERES PER LA RECERCA DELS ESTUDIANTS DE PRIMER DE MEDICINA: ELS TREBALLS DE BATXILLERAT

Campos Bonilla B, Canela-Soler J

Departament de Salut Pública. Facultat de Medicina. Universitat de Barcelona. C/ Casanova 143. Barcelona 08036.

Introducció: La recerca es una de les activitats mes rellevants en el mon universitari i mes específicament en l'àmbit mèdic. Es aquest context es rellevant conèixer l'experiència prèvia dels estudiants matriculats en el primer curs de la Facultat de Medicina.

Objectius: Conèixer l'interès inicial per la recerca dels estudiants de primer de medicina del Campus Clínic de la UB en els cursos acadèmics 2013-14 i 2014-2015.

Material i Mètodes: Dades recollides en el Campus Virtual (CV) de la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona (FM-UB), en els cursos acadèmics 2013-14 i 2014-15. La pregunta inicial va ser: *“Quin es el títol del treball de recerca que vas fer al Batxillerat?”*. S'han aplicat les eines descriptives de la informació disponible en els cursos acadèmics considerats en el Campus Clínic de la FM-UB.

Resultats principals: Les persones matriculades en el Campus Clínic de la FM de la UB han estat de 184 pel curs acadèmic 2013-14 i de 188 pel curs acadèmic 2014-15. Pel curs acadèmic 2013-14, els estudiants que han enviat o manifestat algun tipus de treball de recerca tot indicant el títol han estat 169 (91,88%). Pel curs acadèmic 2014-15, aquestes xifres han estat del 164 (87,23%). Altres resultats que s'indicaran son la seva distribució pel tipus de treball, la procedència dels mateixos i informació addicional.

Comentaris: Cal assenyalar que aquest seguiment hi ha l'estimació inicial pel curs acadèmic 2014-15 que 2 estudiants dels que han contestat ens han indicat recentment

que varen rebre algun tipus de premi o reconeixement o ajut pel treball elaborat. Un altre aspecte rellevant es que a Catalunya es demana sistemàticament fer algun tipus de treball de recerca en el batxillerat i a altres indrets no. Finalment, l'àmbit de recerca pels estudiants que accedeixen a la FM de la UB sembla ser mes rellevant de que inicialment es sospitava.

P13. EL ALUMNADO PROTAGONISTA DEL APRENDIZAJE PARA EL DESARROLLO DE COMPETENCIAS TRANSVERSALES

Vilanova A

Departament de Gestió i Lleure. Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya de Barcelona (NEFC-UB) Av. de l'Estadi s/n, 08038 Barcelona

La siguiente comunicación presenta y analiza la experiencia realizada, en la asignatura de Sociología y Historia de la Actividad Física y el Deporte (6ECTS) del Grado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte, para abordar competencias transversales instrumentales (principalmente: habilidades en la gestión de la información y el manejo de la informática; la toma de decisiones; el conocimiento de idiomas y la comunicación oral y escrita), interpersonales (principalmente: capacidad crítica y autocrítica, trabajo en equipo) y sistémicas (principalmente: habilidades de investigación, capacidad creativa y habilidad para trabajar de forma autónoma). El objetivo principal era mejorar los déficits de nuestros estudiantes reflejados en el estudio sobre la inserción laboral de la población titulada de las universidades catalanas publicado el año 2011 (AQU, 2011).

En la experiencia participaron cuatro grupos clase de 40 alumnos distribuidos en grupos de 4-5 estudiantes. La tarea planteada fue la búsqueda, la lectura y la presentación oral, libre y creativa de artículos científicos en inglés, con un posterior debate y una reflexión escrita. En las prácticas se inició a los estudiantes en la búsqueda y evaluación de la información. Los materiales utilizados se intercambiaron a través de la plataforma virtual de Moodle y Google Drive.

Los resultados principales mostraron una elevada implicación y motivación del alumnado en el proceso de aprendizaje. El alumnado destacó principalmente haber mejorado la capacidad de gestión de la información, la expresión oral, la comprensión escrita del inglés, el desarrollo de la creatividad y la toma de decisiones. Cabe mejorar

la dinámica de las actividades de debate para mejorar la actitud crítica fundamentada. La adecuación de los contenidos a los objetivos ha sido considerada favorable por más del 75% del alumnado. La asistencia a las prácticas fue próxima al 100% y a las clases teóricas del 60%.

Los resultados de esta experiencia nos animan a seguir trabajando en esta línea.

P14. NUEVO MÁSTER OFICIAL EN MEDICAMENTOS, SALUD Y SISTEMA SANITARIO

Modamio P, Lastra CF, Mariño EL

Unidad de Farmacia Clínica y Farmacoterapia. Departamento de Farmacia y Tecnología Farmacéutica. Facultad de Farmacia. Universidad de Barcelona. Barcelona.
<http://www.ub.edu/farcli/web>

Introducción: Diferentes instituciones universitarias internacionales han abogado por avanzar en la armonización de programas formativos interprofesionales y de investigación que faciliten vínculos entre la formación y la práctica profesional. El objetivo es la difusión del nuevo Máster oficial “Medicamentos, Salud y Sistema Sanitario” dentro del sistema universitario de Cataluña, que surge como consecuencia de la demanda de nuestra sociedad y entorno laboral.

Material y Métodos: Características del Máster (www.ub.edu/estudis/es/masters/universitaris/medicamentsalut)

- ECTS: 60 (a realizar en 1 ó 2 años).
- Objetivos de enseñanza-aprendizaje: Mejorar la gestión del medicamento en el sistema sanitario mediante la adquisición de competencias que facilitan el trabajo interprofesional efectivo y eficiente, que promuevan la integración de conocimientos y la generación de cambios/mejoras en la práctica profesional/investigadora actual.
- Orientación: Doble: profesional e investigadora, de forma que los estudiantes pueden desarrollar su formación e investigación en el ámbito profesional real.
- Destinatarios: Titulados superiores (licenciados, diplomados, graduados).
- Carácter interdisciplinario: Profesorado de Farmacia, Psicología, Odontología, Medicina, Derecho y Enfermería, junto con la implicación de organizaciones / sociedades profesionales, del Departamento de Salud y también de la Industria.

Resultados: El número total de alumnos matriculados en este primer año de impartición ha sido de 11 (54.5% mujeres, edad media: 34.4 años, ámbito mayoritario nacional), destacando el perfil interprofesional: farmacéutico (comunitario, hospitalario, industria farmacéutica, docente/investigador), médico y veterinario.

Conclusiones: Dado que la realización del Máster otorga un título oficial que es válido en cualquier país europeo, el presente Máster ofrece al estudiante la posibilidad de aumentar su competitividad y se aproxima a la situación actual en la que ya se encuentran otros países europeos, al propiciar, de forma natural, la colaboración interprofesional.

P15. REDACTAR CASOS CLÍNIC MILLORA EL RENDIMENT ACADÈMIC DELS ESTUDIANTS DE MICROBIOLOGIA CLÍNICA

Rius N

Unitat de Microbiologia. Departament de Microbiologia i Parasitologia Sanitàries. Facultat de Farmàcia. UB. Avda. Joan XXIII s/n. 08028 Barcelona.

L'assignatura Microbiologia i Parasitologia clíniques del grau de Farmàcia està enfocada en el diagnòstic de laboratori de les malalties infeccioses. Per promoure la participació activa dels alumnes de Microbiologia clínica es va proposar als estudiants del grup T1 dels cursos 2012/13 i 2013/14 la redacció de casos clínics. El primer curs es van establir tres temes en concret. Després de les classes teòriques del primer i segon tema es resolien a classe els casos clínics proposats per la professora com a exemple. Pel tercer tema la professora no va posar cap exemple, de manera que només es van resoldre a classe els casos proposats pels estudiants. Tots els casos eren debatuts a classe i, un cop corregits, eren publicats al campus virtual. Van participar el 81,6% dels alumnes i van redactar 81 casos clínics. El gran volum de feina que va suposar aquesta activitat, tant per als alumnes com per la professora, va aconsellar que per al curs 2013/14 l'activitat fos voluntària i només es redactés un cas clínic per estudiant. La participació en l'activitat va ser del 50% i van redactar 23 casos clínics. Per al curs 2014/15, no s'ha proposat aquesta activitat, però els alumnes matriculats han tingut accés als casos clínics proposats pels estudiants dels cursos anteriors. S'ha comparat el rendiment dels estudiants que van participar en l'activitat els cursos 2012/13 i 2013/14 amb el rendiment dels estudiants que no han dut a terme aquesta activitat. El

percentatge d'aprovat entre els alumnes que van redactar casos clínics va ser del 68% (2012/13) i 87% (2013/14), amb una nota mitja de 6,85 i 7,36, respectivament. El rendiment dels alumnes no participants en l'activitat va ser molt inferior, el 0% (2012/13) i el 43,5% (2013/14) van superar l'assignatura, aquests amb una nota mitja de 6,37. Tenint en compte els tres cursos, la nota mitja dels 53 alumnes que van redactar algun cas clínic (cursos 2012/13 i 2013/14) ha estat de 6,34 i la dels que no ho han fet (n=92; cursos 2012/13, 2013/14 i 2014/15) ha estat de 5,32.

P16. EFECTIVITAT DE L'APRENTATGE BASAT EN PROBLEMES (ABP) EN L'ASIGNATURA DE TERÀPIA GÈNICA I MOLECULAR D'ODONTOLOGIA

Vidal Alabré A, Simon Molas H, Falcó Peguerols A*, Bermúdez Mas J, Bartrons Bach R, Perales Losa JC, Fabregat Romero I, Manzano Cuesta A

Dpt. Ciències Fisiològiques II i *Dpt Infermeria Fonamental i Medicoquirúrgica.

Campus de Ciències de la Salut Bellvitge, Universitat de Barcelona. C/Feixa Llarga S/N 08907 L'Hospitalet del Llobregat.

L'aprenentatge basat en problemes (ABP) és una estratègia didàctica innovadora centrada en l'estudiant, que facilita l'adquisició d'unes habilitats i competències indispensables en l'entorn professional i que proporciona el context adequat per afavorir el treball en grup i l'aprenentatge significatiu. L'experiència que aquí descrivim neix de la necessitat de motivar i implicar els estudiants d'Odontologia (2n-4t curs) en l'aprenentatge i assoliment de les competències transversals i les específiques definides en el pla docent de l'assignatura optativa de 3 ECTS **Teràpia gènica i molecular** durant el curs 2013-2014. Han participat un total de 32 estudiants distribuïts en 4 grups. La dinàmica de l'ABP consisteix en la resolució d'un cas entre 6 dissenyats prèviament per l'equip de professors, que cada grup d'estudiants ha de solucionar aplicant conceptes de Teràpia Gènica per a dissenyar una estratègia terapèutica innovadora aplicada a un desordre de la salut.

En aquesta comunicació es descriu l'experiència realitzada, tenint en compte aspectes metodològics, descripció de les dinàmiques de grup, avaluació de l'experiència per part dels estudiants i dels tutors, així com la seva incidència en els resultats globals de l'assignatura. També se ha fet una anàlisi comparativa dels resultats d'aquest curs amb els dels cursos previs. Aquest projecte ha constituït la primera experiència amb la

metodologia ABP en l'àrea d'Odontologia i en el departament de Ciències Fisiològiques II. Els resultats obtinguts han demostrat de forma significativa l'efectivitat d'aquest sistema per motivar als estudiants i afavorir la integració i aplicació dels coneixements, l'autoaprenentatge significatiu i el treball "real" d'equip. A més, ha permès desenvolupar una metodologia per avaluar competències mitjançant l'observació per part del tutor de les dinàmiques de grup.

Fent una anàlisi qualitativa, l'experiència ha estat molt satisfactòria per estudiants i tutors al constatar que l'ABP ha millorat significativament el rendiment acadèmic i per tant l'aprenentatge i l'adquisició d'habilitats i competències contemplades en els objectius de l'assignatura de Teràpia Gènica i Molecular.

P17. EL ROLE PLAYING COMO METODOLOGÍA DOCENT EN LA ASIGNATURA DE ENFERMERIA DEL NIÑO Y DEL ADOLESCENTE

Francés Ribera L, Saz Roy MA, Bosch Alcaraz A, Agüera Vilar B, Burgos Fuentes E

Introducción: El seminario sobre "Problemas de salud en la edad pediátrica" que se realiza en la asignatura, se trata de una actividad formativa que consiste en el trabajo activo de los estudiantes en grupos reducidos. Se basa en la simulación, mediante la técnica del *role playing*, de diferentes problemas de salud. Con esta actividad se pretende que el estudiante adquiera competencias en la identificación, planificación y resolución de situaciones clínicas.

El grupo (90 estudiantes) se divide en cuatro subgrupos de unos 20 estudiantes. Estos a su vez se agrupan en grupos de 4-5 estudiantes, y a cada grupo el profesorado le asigna un problema de salud para su preparación y presentación el resto del grupo.

Esta actividad se evalúa por parte del profesora (50%), por los otros subgrupos (25%) y mediante autoevaluación (25%)

Objetivos: Determinar el grado de satisfacción de los estudiantes en la utilización del *role playing* en la asignatura

Identificar el nivel de utilidad de esta metodología docente para consolidar los conocimientos teóricos

Metodología:

Diseño: Observacional descriptivo transversal

Ámbito: Grado de Enfermería de la Escuela de Enfermería de la Universidad de Barcelona

Sujetos de estudio: Estudiantes de cuarto curso matriculados en la asignatura de Enfermería del niño y del adolescente.

Recogida de datos:

Instrumento. Cuestionario elaborado *ad hoc* por el profesorado de la asignatura, que recoge información sobre el grado de satisfacción y utilidad de las diferentes actividades que configuran la evaluación continuada.

Procedimiento. Al finalizar las clases expositivas y las actividades programada en la evaluación continuada se administra el cuestionario a los estudiantes para su cumplimentación de forma voluntaria y anónima.

Análisis de los datos: Tras introducir los datos en una base de datos se analizarán mediante el paquete estadístico SPSS 21.0

Conclusiones: Tras nuestra experiencia en la realización del seminario sobre problemas de salud en la edad pediátrica mediante la técnica del *role playing*, podemos afirmar que la utilización de esta técnica permite al estudiante integrar conocimientos teóricos de una manera facilitadora y satisfactoria.

Por otra parte, usar la metodología de aprendizaje basado en problemas para la preparación de las situaciones clínicas por parte de los estudiantes enriquece la integración de los conocimientos ya que el estudiante pasa de un rol pasivo a un rol activo responsabilizándose de su propio aprendizaje.

P18. MÓDULO DE AUTOAPRENDIZAJE SOBRE LA UTILIZACIÓN DE PREPARACIONES EXTEMPORÁNEAS COMO HERRAMIENTA DOCENTE EN FARMACIA CLÍNICA Y ATENCIÓN FARMACÉUTICA

Modamio P, Miguez-Díez E, Andreu-March M, Braza AJ, Loscertales HR, Tobaruela G, Lastra CF, Mariño EL

Unidad de Farmacia Clínica y Farmacoterapia. Departamento de Farmacia y Tecnología Farmacéutica. Facultad de Farmacia. Universidad de Barcelona. Barcelona.
<http://www.ub.edu/farcli/web>

Introducción: Las preparaciones extemporáneas se incluyen entre los medicamentos complejos que constituyen un motivo de consulta frecuente por parte de la ciudadanía.

El objetivo es difundir un nuevo módulo de autoaprendizaje como herramienta docente que pretende reforzar el papel y la competencia profesional de los estudiantes de farmacia en la cartera de servicios profesionales.

Material y métodos: En el diseño del módulo se decidió la temática (Servicio Profesional de Dispensación de Preparaciones Extemporáneas), elementos de contenido, tipo de visualización (no secuencial) y disponibilidad (acceso abierto). Posteriormente se efectuaron las fases de desarrollo: documentación (Centro de Información 'online' de Medicamentos de la AEMPS y base de datos del medicamento del CGCOF), creación del contenido (tipos de preparaciones extemporáneas, procedimientos para su preparación, administración, conservación y posterior eliminación) y edición. El equipo estuvo formado por docentes, becarios y expertos técnicos y se contó con la concesión de un proyecto de innovación docente por parte del Vicerrectorado de Docencia y Convergencia Europea (PD09_VID18) de la Universidad de Barcelona.

Resultados: Se obtiene un módulo de autoaprendizaje titulado "Utilización de medicamentos y dispositivos complejos en Atención Farmacéutica: Preparaciones extemporáneas", que complementará la sesión práctica "Aprendizaje del manejo de medicamentos y dispositivos complejos (*medical devices*)". La estructura incluye los siguientes apartados: Introducción, Técnica de preparación, Tipos de presentación y Bibliografía.

Conclusiones: El módulo de autoaprendizaje sobre el Servicio Profesional de Dispensación de Preparaciones Extemporáneas se constituye en una herramienta docente a disposición de alumnos y público en general, que favorecerá los objetivos de aprendizaje de competencias específicas del futuro farmacéutico, y fuente de información especialmente para la ciudadanía.

P19. ASSEGURAMENT DE LA QUALITAT A LA UNITAT DE LABORATORIS DOCENTS DE LA FACULTAT DE FARMÀCIA: CONTRIBUCIÓ A LA MILLORA DE LA DOCÈNCIA PRÀCTICA

Rodríguez-Lagunas MJ, Martín-Venegas R, Fisa R, Ferrer R, Prat

ULD-Unitat de Laboratoris Docents, Facultat de Farmàcia, Edifici B 2a planta, Av. Joan XXIII s/n
08028 Barcelona. GIDCUB-13/116

Un dels objectius de la Unitat de Laboratoris Docents (ULD) de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona és millorar les competències dels futurs graduats de la facultat mitjançant la formació addicional que es deriva de la implantació del sistema de gestió de la qualitat en els laboratoris docents. Aquesta formació transversal que es posa a l'abast dels estudiants pretén millorar els coneixements en qualitat, seguretat, salut i medi ambient mitjançant la gestió integrada dels laboratoris de pràctiques. Aquest sistema de gestió ha donat lloc al reconeixement per part de la *European Foundation for Quality Management* amb el segell "Compromís cap a l'excel·lència europea 200+" a l'any 2013.

Dins d'aquest sistema i amb la finalitat d'assegurar i millorar contínuament la qualitat total a la ULD i contribuir així a la millora de la docència pràctica, es recullen i s'analitzen indicadors de percepció i de funcionament. Així, la informació que s'obté prové de diferents vessants: la percepció dels estudiants, professors i coordinadors de pràctiques i la informació provinent dels indicadors interns de la ULD. Totes aquestes dades estan interrelacionades i aporten informació complementària de manera que el resultat final esdevé més objectiu. Per exemple, els resultats de l'enquesta dels estudiants dels darrers 4 cursos acadèmics posen de manifest una mancança pel que fa a determinats coneixements sobre la segregació de residus que, tot i les diferents iniciatives per part de la ULD, encara no s'ha pogut solucionar. Aquesta mancança, a més, s'ha pogut confirmar amb el control que la ULD fa dels contenidors de residus dels laboratoris i coincideix amb la percepció dels coordinadors i dels professors. L'anàlisi dels indicadors, dona lloc a propostes de millora que sovint es poden posar en marxa en el marc d'un projecte d'innovació docent. Aquest ha estat el cas del projecte mediambiental que s'ha endegat recentment (2014PID-UB/049) i que té com a objectiu la millora del coneixement dels estudiants i dels professors del sistema de gestió de residus de la UB.

P20. HISTOFLASH: UNA EINA PER AL RECONeixEMENT DE TEIXITS QUE MILLORA L'APRENENTATGE

Martín-Venegas R, Pelegrí C, Manich G, Brufau MT, Moreno JJ, Ferrer R, Vilaplana J

Departament de Fisiologia, Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona

Av. Joan XXIII s/n 08028-Barcelona

Els estudiants de Fisiologia i Fisiopatologia III del Grau de Farmàcia realitzen pràctiques de laboratori entre d'altres activitats complementàries. El curs 2011-12, l'Equip Docent de l'assignatura va posar a punt una pràctica d'histologia que té com a objectiu que els estudiants, per mitjà de l'observació al microscopi òptic, identifiquin estructures en diferents sistemes orgànics. El temps dedicat a aquesta pràctica depenia, en gran mesura, de les habilitats de l'estudiant i de la presència del professor, que havia de confirmar o corregir la identificació que feia l'alumne i donar les pautes per a una correcta interpretació de les preparacions. En una enquesta realitzada durant el curs 2012-2013, un 84% dels estudiants van opinar que seria útil disposar de les imatges de les preparacions, tant per preparar la pràctica com per repassar els continguts posteriorment. En aquest context, l'Equip Docent de l'assignatura ha creat un programa interactiu, l'Histoflash, que permet a l'alumne estudiar els teixits a l'ordinador a través de la simulació de l'observació al microscopi. El desenvolupament i l'aplicació del programa pretén facilitar l'aprenentatge autònom dels estudiants per a millorar de forma no presencial les habilitats d'observació al microscopi, prèviament i posteriorment a les que adquireixen al laboratori de pràctiques. Durant el curs 2013-2014, per mitjà d'una enquesta, es va observar que els estudiants valoren molt positivament aquesta eina ja que poden dedicar a cada preparació el temps necessari segons les seves necessitats. A més a més, en les activitats d'avaluació del curs 2013-14, el nombre d'estudiants que supera aquesta pràctica ha augmentat significativament després de la implementació d'aquesta eina. Es pot concloure que l'Histoflash és un bon complement a l'activitat presencial i facilita el procés de ensenyament-aprenentatge.

P21. FLIPPED CLASSROOM I SATISFACCIÓ DE L'ALUMNAT: UNA ALTERNATIVA A LES CLASSES MAGISTRALS

Sabater MP, Costa S, Olivé MC, Curto JJ, Rourera A, Castillo S*, López Domènech E**, Alcalá I**, González D***

Professorat; * Psicòloga i **Infermers Col·laboradors, *** Becari: GIDC GIOTEI-UB.

Escola Universitària d'Infermeria i Podologia de la Universitat de Barcelona (UB), Feixa Llarga s/n, 08907- L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona). Espanya.

Introducció: En la comunicació es descriuran les característiques essencials de l'organització d'un grup de tarda, de l'assignatura de primer curs del Grau d'Infermeria

de la UB: Ciències Psicosocials Aplicades a la Salut (troncal, de nou crèdits, segon semestre), mitjançant la metodologia de classe invertida (CI) o *flipped classroom*, actualment projecte concedit en el Grup d'Innovació Docent Consolidat per la UB GIOTEI (Grup Infermeria Orientat a Tècniques Educatives Innovadores) (2014PID-UB/052).

Bona part de la responsabilitat de l'ensenyament-aprenentatge amb el mètode CI recau en l'alumnat. El professorat elabora el material d'estudi que haurà de preparar l'alumnat abans de classe. Posteriorment, a l'aula es treballa en petits grups, per compartir i contrastar el treball individual, resoldre dubtes, posada en comú general i construir l'aprenentatge a partir d'un seguit d'estratègies protocol·litzades.

Diversos motius justifiquen el canvi de classe tradicional en aquesta millora, entre ells: la complexitat de gestionar un grup gran (sobre 100 alumnes), l'absentisme, múltiples ingerències i distraccions (mòbils, ordinadors), molèsties causades als estudiosos i, en general, la insatisfacció percebuda, per estudiants i professorat. Aquests arguments impulsen el desig de trobar una metodologia actual, que tot i comportar un esforç addicional en dedicació per part del docent, afavoreix l'assoliment d'un aprenentatge significatiu, segons respostes dels alumnes; apart de crític i complex en perspectiva del professorat.

Objectius: Definir les característiques de la metodologia de classe invertida.

Descriure la organització de classe invertida en una assignatura.

Trets generals d'implementació CI: Abans d'iniciar el canvi, s'informa als representants institucionals i als estudiants. A l'alumnat, se li explica la metodologia, el protocol i encàrrec d'estudi. L'avaluació es a) per iguals b) professorat. La estandardització del material docent és clau per guanyar temps en rutines i afavorir un aprenentatge superior. L'alumnat es mostra proactiu i entusiasmat fins al final.

P22. DISEÑO Y APLICACIÓN DE ACTIVIDADES DERIVADAS DE UN CASO CLÍNICO INTERDISCIPLINAR EN LA ASIGNATURA “FISIOLOGÍA Y FISIOPATOLOGÍA II” DEL GRADO DE FARMACIA

Franch A*, Castell M*, Castellote C*, Cambras T**, Pérez Cano FJ*

Departament de Fisiologia; Facultat de Farmàcia; Universitat de Barcelona

(*GIDCUB-13/002, **GIDCUB-13/022)

Con el fin de promover la integración de conocimientos y el aprendizaje continuado por parte del estudiante a lo largo de los estudios de Farmacia, el grupo de trabajo CCT-FARMA¹ ha desarrollado un caso clínico -protagonizado por Sam (personaje ficticio)- relacionado con el “consumo de riesgo de alcohol”, para ser utilizado como herramienta de conexión entre diferentes asignaturas del Grado de Farmacia (2011PID-UB/19, 2012PID/UB/157). En este contexto y para su aplicación en la asignatura de segundo curso “Fisiología y Fisiopatología II”, se ha adaptado el caso clínico de Sam para centrarlo en una etapa avanzada de su vida, en la que se presentan complicaciones cardiovasculares y digestivas, entre otras.

En relación al caso planteado, se han diseñado diversas actividades cuya finalidad ha sido la integración de contenidos de la misma asignatura y con otras asignaturas cursadas anteriormente. Para ello se han planificado actividades que requieren consultar material docente de otras materias o del Campus Virtual (CV) CCT-Farma, que agrupa información multidisciplinar relativa al alcoholismo. Asimismo, se han incluido actividades orientadas a promover la utilización e interpretación de artículos científicos, la capacidad de síntesis, el uso de terminología médica, así como, la capacidad para transmitir de forma clara posibles consejos a la población, relacionados con su futura actividad profesional.

El planteamiento de esta actividad, a realizar en grupos de dos estudiantes, ha incluido la presentación del caso, las actividades a realizar y la bibliografía recomendada para su resolución. Todo el material docente ha estado accesible a través del CV-UB. El resultado de esta actividad, presentada como informe escrito, ha constituido un 20% de la calificación final de la asignatura.

En esta comunicación, se presenta la contextualización, diseño y aplicación del caso clínico planteado con las diversas tipologías de actividades que fueron realizadas por los estudiantes el curso 2013.

¹CCT-FARMA : “Casos Clínicos Transversales en Farmacia” (Universidad de Barcelona).

P23. IMPLEMENTACIÓ D'APLICACIONS WEB INTERACTIVES PER A L'APRENENTATGE DE CONCEPTES COMPLEXOS

Campanera JM, Bidon-Chanal A, Borrell J, Girona V, García M

Departament de Físicoquímica, Facultat de Farmàcia, Avinguda de Joan XXIII, s/n, 08028 Barcelona

L'enteniment dels conceptes nuclears sovint és clau pel procés d'aprenentatge d'una matèria i l'obertura cap a la resta de conceptes. Un dels conceptes més difícils de comprendre entre els estudiants de Farmàcia és el de la quantització de l'energia i les seves implicacions en l'espectroscòpia i conseqüentment en el camp de la determinació estructural. En aquest projecte (2014PID-UB/020) explorem com l'aplicació web interactiva ESPECTRE (<http://glimmer.rstudio.com/campa/espectre3a>), per tot tipus de dispositius, permet explicar i apropar-se a aquest concepte científic complex amb relativa facilitat. La reciprocitat instantània facilita les connexions entre conceptes, fórmules, dades i gràfics. No només això, transporta la pissarra davant de cada estudiant i per tant els fa participants actius del seu propi aprenentatge, tot d'una forma atractiva i propera als canals actuals de comunicació i aprenentatge de l'alumnat. L'aplicació permet simular espectres d'espectroscòpia electrònica molecular i atòmica, vibracional i rotacional així com treballar els conceptes d'absorció, emissió, espaiat energètic, unitats d'energia, efecte de la temperatura, regles de selecció, intensitat de les transicions i aspecte real dels espectres. El recurs està orientat bàsicament per a funcionar com a eina d'autoavaluació per la resolució d'exercicis i tasques d'espectroscòpia. És important ressaltar que el present objectiu va en línia amb les conclusions expressades en el famós informe Horizon (2008) on indica que les organitzacions educatives d'ensenyament superior "s'enfronten a una creixent expectativa d'oferta de serveis, continguts i documents audiovisuals per a dispositius mòbils i personals".

P24. APLICACIÓ D'UN CAS CLÍNIC INTERDISCIPLINARI DEL GRAU DE FARMÀCIA A L'ASSIGNATURA DE FISIOLOGIA I FISIOPATOLOGIA III

Pelegri C, Martín-Venegas R, Rodamilans M, Cambras T, Rabanal M, Pérez-Bosque A, Moreno JJ, Vilaplana J, Ferrer R

Departament de Fisiologia, Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona. Av. Joan XXIII s/n 08028-Barcelona

Un equip docent format per diversos professors de múltiples assignatures del Grau de Farmàcia de la Universitat de Barcelona va iniciar un Projecte plurianual i multidisciplinar per al desenvolupament de casos clínics transversals, que s'exposen al

primer curs i s'apliquen en diferents assignatures al llarg de tot el Grau. El primer cas clínic que s'ha desenvolupat és el cas d'en Sam, un noi amb addició a l'alcohol. Aquest cas ha permès estudiar l'alcoholisme des del punt de vista fisiològic, bioquímic, toxicològic, farmacològic i assistencial, entre d'altres. A l'assignatura de Fisiologia i Fisiopatologia III del Grau de Farmàcia de la Universitat de Barcelona, s'hi imparteixen els continguts d'anatomia, fisiologia i fisiopatologia humanes dels sistemes respiratori, renal, endocrí i reproductor, així com la termoregulació. El cas del Sam es va incorporar al temari a través de la disfunció erèctil causada per l'alcoholisme crònic, tot ampliant el cas clínic original. En un seminari específic del sistema reproductor, a través del cas del Sam, es van tractar de forma més àmplia la disfunció erèctil, incidint en l'alcoholisme com a possible causa. A final de curs, es va realitzar una enquesta en la que es va preguntar als alumnes si el seminari sobre el cas d'en Sam els havia ajudat a entendre la disfunció erèctil i la resposta va ser clarament positiva. Així, la introducció d'un cas clínic transversal a la Fisiologia i Fisiopatologia III ha estat una experiència positiva perquè permet tractar un tema amb un cas proper a la realitat. A més a més, els alumnes ja coneixen el cas i això els permet integrar continguts d'altres assignatures amb els de la Fisiologia i Fisiopatologia.

P25. PROPUESTA DE APLICACIÓN DE LA CLASE INVERSA (*FLIPPED CLASS*) AL APRENDIZAJE DE LA CALIDAD FARMACÉUTICA

García-Montoya E^{1,2}, Fàbregas A^{1,2}, Pérez-Lozano P^{1,2}, Miñarro M^{1,2}, Tico JR^{1,2}, Suñé-Negre JM^{1,2}.

¹Departament de Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica. Facultat de Farmàcia. Universitat de Barcelona. Avda. Joan XXIII, s/n 08028 Barcelona. ²Grup d'Innovació Docent en Tecnologia Farmacèutica (GIDTF)

No obstante los esfuerzos del profesor para interactuar y hacer clases prácticas, las normativas de calidad explicadas en detalle son difíciles de asimilar y poco atractivas para los alumnos.

Los casos prácticos y actividades propuestas hasta ahora al acabar la clase casi nunca son realizados hasta finales de curso o justo antes del examen. Por ello se propone una metodología diferente en el curso 2015/16: la clase inversa para el aprendizaje del bloque teórico de garantía de calidad de la asignatura Farmacia Galènica III i Gestió de

la Qualitat, complementada desde 2012 con una sección práctica y visita a laboratorios farmacéuticos, con muy buena acogida por los alumnos. El fin es aumentar la comprensión normativa con el método del caso. Comporta trabajar en clase y no solo leer diapositivas que también se encuentran en el campus virtual.

La metodología propuesta sería:

- Comunicación de la impartición de la parte de la asignatura correspondiente a garantía de calidad mediante la clase inversa, consistente en realizar en clase los casos prácticos, habiéndolo de preparar el temario con los apuntes bibliográficos facilitados por el profesor previamente. Se colgará el material docente de una semana, comprendiendo apuntes, presentación, material de ampliación y actividades. Además, los cuestionarios *on-line* ayudarán a concretar y retener conceptos.
- Resolución de actividades durante la clase. En los últimos 15 minutos se hará un resumen de los principales puntos del tema.
- Valoración de las calificaciones finales, entre alumnos con clase inversa respecto a los de clase clásica. Realización de comparativas con las calificaciones del curso previo.
- Influencia en la evaluación de la visita. Esta actividad en grupos de tres comporta la redacción de un cuestionario previo sobre normas de calidad. Tras calificarse, se realiza la visita y la redacción del informe sobre el laboratorio visitado.

Se espera una mejora de calificaciones en el grupo con metodología inversa, ya que estará entrenado en el tema y será capaz de analizar mejor el cumplimiento de las normativas.

P26. LA AVALUACIÓ CONTINUADA I LA MILLORA EN EL RENDIMENT ACADÈMIC: EL CAS DE LA FARMACOLOGIA I TOXICOLOGIA EN R+D+i DEL GRAU DE FARMACIA

Alegret M, Borrás M, Escubedo E, Janer G, Llobet JM, Merlos M, Pallàs M

Secció de Farmacologia. Departament de Farmacologia i Química Terapèutica. Facultat de Farmàcia. Avda Joan XXIII S/N. Nucli Univ. Pedralbes. 08028 Barcelona

Des de la implantació de Espai Europeu d'Educació Superior i l'adopció per part de les universitats de l'avaluació continuada (AC) com a sistema d'acreditació del

aprenentatges, existeix la preocupació tant per part dels estudiants com dels professors, que l'AC, entesa com la suma de proves i/o evidències parcials d'avaluació, ens porta a una disminució de notes en la franja alta de qualificació. Sense que generalitzem, a cada prova de la AC es perden punts o dècimes de punt que en el moment de la nota final semblen penalitzar al estudiants que han optat per aquesta modalitat d'avaluació. Cal destacar que generalment, l'AC que apliquem no s'ajusta al concepte de seguiment dels aprenentatges de forma continua, i per tant difícilment s'adopten les mesures correctores per part dels actors implicats (tant l'estudiant com el professor) que serien els puntals de l'avaluació única (AU).

En l'assignatura del Grau de Farmàcia, Farmacologia i Toxicologia en R+D+i (amb una mitjana de 150 alumnes/curs), es van dissenyar una sèrie d'activitats a desenvolupar pels estudiants (individualment o en grup) que aporten un 50% de la nota final. Abans de l'avaluació de cada activitat proposada, els alumnes tenen la opció de consultar els dubtes, ja sigui de manera personal o a través de les sessions de presentació a classe i per tant de redreçar/corregir aquells aspectes que no han entès o que necessiten millorar. Els estudiants que s'acullen a la AU, realitzen de manera anàloga les activitats però aquestes s'avaluen el dia de l'examen de teoria. S'ha fet palès que aquest estudiant no requereix la tutela del professor per dur a terme aquestes activitats. L'examen es dissenya de manera que hi ha qüestions tant teòriques com d'aspectes més pràctics treballats a les activitats, per tal de que es puguin acreditar no només coneixements, sinó també habilitats.

Aquesta estratègia aplicada en els tres cursos d'implementació de l'assignatura, ha permès posar de manifest que aquells estudiants que han optat per l'AC, són els que tenen un millor rendiment acadèmic en aquesta assignatura. El nombre d'aprovat és del 100% i a més les qualificacions obtingudes són més altes que el grup d'estudiants d'AU. A tall d'exemple, el curs 13-14 només aquells estudiants d'AC van obtenir notes superiors a 7, mentre que els d'AU, tot i aprovar, no van superar aquest llindar.

Per tant, considerem que quan les activitats d'AC permeten no només l'acreditació dels aprenentatges de manera fragmentada, com poden ser exàmens acumulatius durant el curs, sinó que permeten que els estudiants siguin conscients del seu grau d'aprenentatge i competència en la matèria, s'aconsegueixen millors resultats acadèmics.

P27. AVALUACIÓ DE LA QUALITAT DEL SEGUIMENT DE LES TUTORIES I ELS RESULTATS D'APRENENTATGE EN LES ESTADES CLÍNiques EN EL GRAU DE FISIOTERÀPIA DE LA UIC

Rodríguez-Rubio PR¹, Monné-Guasch L¹, Bagur-Calafat C¹, Serra-Llobet P¹, Gironès X¹, Girabent-Farrés M²

¹Departament de Fisioteràpia. Facultat de Medicina i Ciències de la Salut. Universitat Internacional de Catalunya. C/ Josep Trueta, s/n (08195) Sant Cugat del Vallès. ²Departament de Fisioteràpia (Unitat de Bioestadística). Facultat de Medicina i Ciències de la Salut. Universitat Internacional de Catalunya. C/ Josep Trueta, s/n (08195) Sant Cugat del Vallès.

Introducció: Les estades clíniques (EC) en el grau de Fisioteràpia de la UIC sumen 40 ECTS distribuïts entre tercer i quart curs en períodes de 5 ECTS d'acord amb el RD 17/07/2011 que regula les pràctiques curriculars, assignant un tutor a l'alumne en rati de 1/1. El tutor és l'encarregat del seguiment y desenvolupament de les EC.

Objectiu: Valorar la percepció dels alumnes sobre la qualitat de les tutories en relació a la seva opinió vers els resultats d'aprenentatge en les EC.

Metodologia: Al finalitzar cada un dels períodes de les EC, de forma aleatòria es facilita un qüestionari específic sobre estades clíniques en fisioteràpia (CECF) elaborat i validat per Gallego l'any 1999, compost per 7 dimensions 2 de les quals estan conformades per preguntes sobre la percepció que els alumnes tenen del seguiment dels tutors i la seva opinió sobre els resultats d'aprenentatge obtinguts amb rangs de 9 a 36 y de 32 a 128 respectivament.

Resultats: La mostra fou de 70 alumnes (40% homes) amb una mitjana d'edat de 23.24(3.47). La puntuació mitjana en les dimensions de tutories i resultats fou de 25.51(8.19) i 84.57(11.15) respectivament. Entre aquestes s'observa una correlació significativa però dèbil ($r=0,354$). En relació a les associacions entre les preguntes que conformen cada una de les dimensions, es destaca la que està més relacionada, segons manifesten els alumnes, amb els resultats obtinguts, és si el sistema de tutories cobreix les seves necessitats de suport i ajuda, seguida de la que també pregunta el grau d'acord amb que les tutories ajudin a resoldre dubtes. Així mateix, les preguntes de resultats amb les que aquestes estan més relacionades fan referència a les habilitats adquirides al final de les EC, i en concret en saber aplicar el mètode d'intervenció en fisioteràpia en diferents aspectes com la valoració o el tractament.

Conclusions: La percepció que tenen els alumnes del seguiment dels tutors d'estades clíniques influeix sobre la opinió que els mateixos tenen dels resultats d'aprenentatge específics de la pràctica clínica en fisioteràpia obtinguts.

P28. EVALUACIÓN DEL ALUMNADO DE LAS PRÁCTICAS CLINICAS DE OPERATORIA DENTAL 2014

Arroyo S*, Martínez J*, Berástegui E**

Facultat d' Odontologia. Universitat de Barcelona.

*Profesor/a Asociado/a. ** Profesora Titular

Introducción: La Operatoria Dental Clínica (ODC) se cursa en el tercer curso del grado de Odontología. Es una asignatura teórico-práctica. Las prácticas clínicas se realizan en el Hospital Odontológico de la Universitat de Barcelona. Cada grupo realiza las prácticas sobre pacientes con patología bucal concreta. Realizan diagnósticos y tratamientos sobre sillón dental y son tutelados por los profesores.

Objetivo: El objetivo ha sido evaluar mediante encuesta la opinión del alumnado de las prácticas clínicas de ODC desde septiembre de 2014 a diciembre de 2014.

Material y método: Se diseñó una encuesta con diez preguntas en las cuales se valoraron aspectos de las prácticas clínicas: instalaciones, personal auxiliar, profesorado, materiales, agenda de visitas, programa informático, opinión individual pre-prácticas, post-prácticas y comparación con otras universidades. Cada una de las preguntas se valoró con tres respuestas: 1Excelente, 2 Suficiente y 3 Deficiente. La encuesta ha sido contestada por 68 alumnos de forma anónima un día de clase de forma presencial.

Resultados: La media de los valores obtenidos se sitúa entre 1,50 y 2,44.

Los alumnos valoraron de forma previa a la realización de las prácticas con 1,50 y la valoración posterior fue de 2,04. Las prácticas de laboratorio son suficientes con un valor de 1,77. La opinión de los materiales utilizados en las prácticas es 1,94 y del sistema informático GESDEN 1,85 o suficiente. Sin embargo las instalaciones se valoran 2,44 y la programación de la agenda 2,41, es decir tienen una valoración peor. El personal auxiliar obtiene una valoración de 1,83 y los profesores de prácticas obtienen una valoración media de 1,60 alcanzando el mejor resultado.

Conclusiones: Las instalaciones y la programación de la agenda son los aspectos valorados de forma deficiente. El profesorado alcanzó el mejor resultado de la encuesta.

P29. HECHOS Y EVIDENCIAS DE LA ENCUESTA DE OPINIÓN DEL ALUMNADO DE LA UB

Campos B

Departamento de Salud Pública, Universidad de Barcelona, C/Casanova 143, 08036 Barcelona

Desde 2009 la Universidad de Barcelona (UB) recoge la opinión de sus estudiantes sobre la actuación docente del profesorado mediante encuesta como elemento necesario en el nuevo marco de seguimiento y acreditación de los títulos oficiales. El documento utilizado es un cuestionario múltiple y auto-administrado, disponible para cumplimentación por vía telemática durante varias semanas. Los resultados obtenidos hasta la fecha se basan en tasas de participación bajas y han generado controversia entre los agentes implicados. En consecuencia la Agència de Polítiques i Qualitat de la UB propuso en 2014 varias líneas de actuación para promocionarla.

El objetivo de esta comunicación encaja en la línea L6-J, que es crítica para implicar al profesorado: incrementar la difusión, transparencia, debate, análisis y uso de los resultados. Partiendo de una revisión de los informes agregados de las asignaturas del grado de Medicina de los últimos cinco años, se exponen una serie de factores que cuestionan la validez de estos estudios y que limitan su aceptación. La lista incluye las propiedades psicométricas del instrumento, la población encuestada, el método de recogida de las respuestas, la estructura del informe de resultados y los mecanismos de difusión.

En Medicina se evidencia una disminución secular de los porcentajes de respuesta, siendo siempre más bajos en segundo semestre que en primero. En 2013/14 la participación en primer semestre en los centros de salud no sobrepasa el 20%, a excepción de sus ingenierías, y Medicina se coloca en niveles intermedios.

Tres temas particulares son la duración del grado de Medicina en seis años, la duplicidad de asignaturas por campus y la realización de una encuesta paralela organizada por la delegación de estudiantes. Los dos primeros afectan a la composición de la muestra, que es un colectivo heterogéneo en cuanto a expectativas y percepciones. La encuesta hecha por los estudiantes supone una competencia directa

con la institucional en cuanto a dedicación y no se evidencia una mejora. Además los resultados no llegan al profesorado.

P30. HÀBITS I PERCEPCIÓ DEL SON DELS ESTUDIANTS DE L'ASSIGNATURA DE FISIOLOGIA I FISIOPATOLOGIA I DEL GRAU DE FARMÀCIA

Cambras T, Mitjans M, Perez-Bosque A, Martín R, Vinardell MP, Díez-Noguera A

Departament de Fisiologia; Facultat de Farmàcia; Universitat de Barcelona

(GIDCUB-13/022)

Molts estudis han demostrat que els adolescents no dormen suficient i que aquest fet pot causar un rendiment acadèmic baix. Una de les causes de la falta de son és anar a dormir tard, així com també l'exposició a l'ordinador en hores tardanes. La falta de son, a més, produeix una discrepància horària entre l'hora central del son dels dies laborables i la dels festius (*jetlag* social). En aquest treball s'han estudiat els hàbits de son dels estudiants de segon curs del Grau de Farmàcia, així com la seva percepció sobre la necessitat de dormir, tant en període acadèmic com en període no lectiu. L'enquesta va ser realitzada sense avís previ a la classe dedicada al son, dins de l'assignatura de Fisiologia i Fisiopatologia I, i va ser contestada de manera voluntària i anònima. Es va obtenir una mostra de 180 estudiants. Se'ls hi va demanar els horaris de son i la percepció de falta de son durant els dies laborables i festius, així com les hores davant de l'ordinador abans d'anar a dormir. També se'ls hi va passar un test de matutinitat-vespertinitat per l'estudi del cronotip. Els resultats indiquen que independentment del nombre d'hores de son, un 49% dels estudiants dormen els dies festius entre 1 i 3 hores més, mentre que un 6% ho fa més de 3 hores. Pel que fa a la quantificació a les hores de *jetlag* social, un 28% mostra una diferència d'entre 1 i 2 hores, i un 2,5% més de 2 hores. Un 44% dels estudiants està entre 1-3 hores davant de l'ordinador abans d'anar a dormir i un 6,3% més de 3 hores. Els alumnes perceben que els dies laborables els hi manca més d'un hora de son en un 33% dels casos, percentatge que baixa a un 20% en període no lectiu. Atès que la falta de son i el *jetlag* social s'han associat a un rendiment acadèmic baix i a risc més elevat de patir alteracions metabòliques, és important, a partir del treball sobre dades pròpies de l'alumnat en facultats de ciències de la salut, incidir en la necessitat d'uns bons hàbits de son.

P31. CONEIXEMENTS PREVIS I APRENENTATGE DE L'ESTADÍSTICA BÀSICA EN QUATRE GRAUS DE CIÈNCIES DE LA SALUT

Carrasco JL, Abellana R, Jover L

Bioestadística, Departament de Salut Pública, Universitat de Barcelona

Facultat de Medicina, c/ Casanova 143, 08035, Barcelona

En els quatre graus d'Odontologia, Podologia, Nutrició Humana i Dietètica i Ciències i Tecnologia dels Aliments, la formació bàsica en Estadística s'imparteix en el si d'una assignatura troncal de 6 ECTS situada en el primer o segon semestre del pla d'estudis. Els continguts corresponents a l'estadística suposen, en els quatre casos, aproximadament un 50% de l'assignatura, és a dir, 3 ECTS.

En aquestes assignatures ens trobem amb un alumnat, majoritàriament de nou ingrés, que teòricament ja ha treballat algunes competències pròpies de l'estadística abans d'accedir als estudis universitaris. Aquestes competències corresponen principalment a conceptes d'estadística descriptiva i càlcul de probabilitats. Així doncs, cal esperar que l'alumnat iniciï el curs amb uns coneixements ja assolits d'aquests temes i, per tant, es pot hipotetitzar que l'increment de coneixements hauria de ser superior en aquells altres temes que l'alumne no ha treballat prèviament durant l'ensenyament secundari.

Amb l'objectiu de mesurar els coneixements inicials i el seu increment a la finalització del curs vàrem dissenyar un qüestionari amb preguntes bàsiques que cobrien els diferents apartats del temari. Aquest qüestionari va ser respost per tot l'alumnat (avaluació continuada) dels quatre graus dues vegades, a l'inici i al final del curs.

En aquesta comunicació es descriuen els resultats de les puntuacions inicials del qüestionari i el seu increment al final del curs, en funció del grau analitzats i la via d'accés al grau.

P32. L'AVALUACIÓ DE LA QUALITAT DOCENT A L'INEFC-CENTRE DE BARCELONA

González C

INEFC-centre de Barcelona. Av. de l'Estadi 12-22. Anella Olímpica. 08038 Barcelona

L'INEFC-centre de Barcelona ha fet un salt qualitatiu endavant respecte a la informació que recollim de l'alumnat sobre l'activitat docent del professorat. L'opinió dels estudiants

és important perquè permet la reflexió, l'anàlisi i la millora del professorat, facilita el seguiment dels ensenyaments i perquè permet avaluar l'activitat docent del professorat. La màxima baixa participació de l'alumnat en les enquestes obliga a buscar estratègies per trencar la tendència actual.

1. Simplificar els qüestionaris

Tendir a formular menys preguntes i més directes

2. Facilitar l'accés al qüestionari i la seva resposta

Disposem d'un sistema informàtic de gestió de les enquestes a partir del Moodle, independent de la UB.

3. Planificar a qui passar l'enquesta i en quin moment

L'enquesta, s'administra a tot el professorat que com a mínim imparteixi 1.5 crèdits d'una assignatura i si és de nova incorporació, a tothom. Respecte al moment, l'alumnat les té activades dues setmanes abans de finalitzar l'assignatura i les deixem actives fins dues setmanes després.

4. Complementar les enquestes amb altres mètodes

S'entrevisten a més, a un total de 12 alumnes (tres de cada un dels quatre cursos del GRAU) escollits a l'atzar per tal de recollir informació més qualitativa.

5. Incentivar l'ANÀLISI DE RESULTATS i la seva presa en consideració per proposar CANVIS i que es visualitzi la utilitat de les opinions

Es generen dos tipus d'informes: un per al professorat d'una assignatura concreta i un altre de tipus genèric del centre per tenir una idea global dels resultats del centre.

A més la direcció del centre té a la seva disposició unes opcions de recerca de resultats que estableixen rànquings de professorat, per assignatures teòriques, per assignatures pràctiques i per assignatures optatives. També visualitzen resultats (professorat i assignatures) per departaments

6. Millorar els SISTEMES D'INFORMACIÓ I DIFUSIÓ, donant a conèixer els resultats a la comunitat.

Fem visibles els resultats globals de les enquestes penjant l'informe al web del centre i ressaltant els canvis que es produeixin.

P33. EVALUACIÓN DEL APRENDIZAJE EN BIOFARMACIA Y FARMACOCINÉTICA EN EVALUACIÓN ÚNICA Y CONTINUADA

Escribano E*, Colom H*, Peraire C, Calpena AC*, Boix A*, Diez I, Cendrós JM, Fernández F*, Garcia-Sala X, Lauroba J*

Unidad de Biofarmacia y Farmacocinética. Dept. de Farmacia y Tecnología Farmacéutica. Facultad de Farmacia. Universidad de Barcelona. Avda. Joan XXIII s/n. 08028 Barcelona.

*Grupo de innovación docente e-Galénica 2010 GIDC-UB/01

Transcurridos unos años de la implantación del Plan Bolonia en las universidades españolas, y concretamente en la facultad de Farmacia de la Universidad de Barcelona, cabe preguntarse si estos cambios de planes de estudio, cambios metodológicos docentes y la tutorización del alumnado han revertido en la adquisición de un mayor conocimiento en las materias que se imparten. Con este objetivo, en la unidad de Biofarmacia y Farmacocinética, en la cual se imparten dos asignaturas obligatorias de 3 y 6 créditos ECTS (Biofarmacia y Farmacocinética I y II, respectivamente), y con un nº de alumnos muy elevado (316-360) se ha realizado un estudio de evaluación del aprendizaje en conocimientos de los alumnos que han seguido evaluación única y/o continuada.

Para ello, se les pasó al final de curso la misma prueba objetiva de evaluación final (examen tipo test V/F) con el fin de analizar las notas obtenidas. Se ha realizado un seguimiento de un curso académico (2013-14) para la asignatura de 3 créditos y de dos cursos académicos consecutivos (2012-13 y 2013-14) para la asignatura de 6 créditos. Los resultados obtenidos han puesto de manifiesto un mayor nº de aprobados y menos suspensos cuando el alumno sigue la evaluación continuada, aunque la diferencia en porcentaje varía según el curso académico (3% a 33%). Las causas de estas diferencias en magnitud podrían atribuirse al diferente alumnado (capacidad y dedicación), así como a la dificultad en las preguntas de examen, dado que éste es distinto en cada convocatoria. También se han obtenido un mayor nº de notas altas (notables y sobresalientes) en los alumnos que cursan evaluación continuada. Por tanto, la evaluación continuada es recomendable en el aprendizaje de la Biofarmacia y Farmacocinética.

P34. TEAM BASED LEARNING (TBL), UNA METODOLOGÍA DE APRENDIZAJE Y EVALUACIÓN CONTINUADA EN BIOQUÍMICA

Vidal-Taboada JM, Martin M, Rodríguez-Allué MJ, Saura J

Unitat de Bioquímica i Biologia Molecular, Dept Ciències Fisiològiques I, Facultat de Medicina, Universitat de Barcelona, Casanova 143, 08036-Barcelona

La estrategia de Aprendizaje Basado en Equipos (*Team Based Learning*, TBL) es una metodología estructurada de aprendizaje basada en el concepto de aula invertida. Los equipos están formados por 4-5 estudiantes agrupados al azar al inicio del curso. Los estudiantes trabajan los contenidos autónomamente y son evaluados en clase de forma individual (iRAT) y en equipo (tRAT) mediante pruebas de tipo test. El aprendizaje es aplicado a la resolución conjunta de problemas en equipo durante las clases. Al finalizar el curso los equipos se autoevalúan vía rúbrica.

Esta estrategia de TBL se ha implementado en las asignaturas de Bioquímica (grado de Ingeniería Biomédica) y la asignatura optativa de Terapia personalizada y genómica (grados de Medicina y de Ciencias Biomédicas). Las actividades TBL han consistido en seminarios (visionado e interpretación de videos y en la resolución de dudas después de los bloques de teoría), en evaluación de contenidos de teoría (clases de repaso de conceptos adquiridos en otras asignaturas) y en la autoevaluación de los miembros del equipo respecto a los trabajos orales en grupo (ficha molecular, resolución de problemas clínicos).

Estas actividades representan entre el 10 y el 20% de la nota final de las asignaturas.

Esta nueva metodología TBL ha sido evaluada a través de una encuesta de satisfacción de los alumnos, siendo el resultado muy satisfactorio (7.7/10) y recomendado por la mayoría de los alumnos (60/64).

Algunos aspectos remarcables de esta metodología son:

- Participación activa de todos los alumnos resultando en clases más dinámicas.
- Trabajo individual inicial con la posterior auto-revisión de conceptos por parte del equipo.
- Mejores resultados en el aprendizaje por la acción del trabajo en equipo.
- Autoevaluación y análisis crítico del trabajo realizado por los miembros del grupo.
- Las actividades se adecuan al ritmo y objetivos de la evaluación continuada.

Conclusión: Los resultados obtenidos y el interés del alumnado nos animan a mantener esta metodología de aprendizaje e intentar ampliarla a otras asignaturas.

P35. EVALUACION MEDIANTE SIMULACIÓN DE LAS COMPETENCIAS CLINICAS DE LOS ALUMNOS DEL MASTER EN ENFERMERIA DE ANESTESIA, REANIMACIÓN Y TERAPIA DEL DOLOR DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA (MARTD).

Peix MT, López A, Méndez ML, Guix E, Estrada M, Fabregas N, Gomar C
Hospital Clinic de Barcelona y Facultat de Enfermeria. Universidad de Barcelona

Introduccion: EL MARTD es actualmente semipresencial con considerable contenido en prácticas clínicas que se desarrollan individualmente con tutores clínicos de varios centros asistenciales. La dispersión y posible variabilidad de esta organización debe garantizar el contenido y calidad del aprendizaje. En el curso 2013-14 planteamos evaluar los resultados de las prácticas con un doble objetivo: valorar las competencias de los alumnos y si nuestra organización conseguía los objetivos prácticos. El instrumento fue la observación de la actuación del alumno en un entorno simulado al final del periodo práctico.

Metodologia:

- Participaron los 60 alumnos matriculados, 30 evaluadores (15 enfermeras y 15 anestesiólogos) y 12 coordinadores de rotaciones y de estaciones.
- Diseño de 6 estaciones con contenido relevante para la formación, ejecución en 10 min seguido de 15 min de “debriefing”, plantillas de evaluación de habilidades clínicas y no clínicas y criterios acordados por los evaluadores. Las estaciones fueron valoración preanestésica, bloqueo de plexo, anestesia general, preparación de perfusiones electrónicas de fármacos, depresión respiratoria y shock anafiláctico.
- Se entrenó a los instructores sobre contenido y finalidad de la prueba, con 2 reuniones prácticas.
- Estructura: Área quirúrgica del Hospital Clinic en sábado, utilizando 10 quirófanos, sala de recuperación post anestésica, salas de preanestesia y 5 despachos y maniquies.
- Utilidad: evaluación: formativa (los instructores analizaban con el alumnos su rendimiento) y sumativa (los alumnos que no superaron dos estaciones debieron repetir la prueba).

Conclusiones: Los aspectos positivos de la experiencia fueron: valoración muy buena por los participantes; garantizó esas competencias a todos los alumnos; detectó dos áreas de formación deficiente, consulta preanestésica y preparación de perfusiones, que se han reforzado en el curso 14-15; y supuso una innovación al llevar el material

de simulación a una área asistencial real. Aunque los evaluadores han aceptado seguir participando de forma voluntaria, el coste de la prueba en caso de remunerarla la haría difícilmente asumible.

P36. ADAPTACIÓN AL CASTELLANO DE LA ESCALA DE VALORACIÓN DE COMPETENCIAS EN SIMULACIÓN DE CREIGHTON (C-SEI)

Farrés M., Roldan J, Casas I, Suné R, Insa E, Hurtado B, Nebot C, Grané N, Miguel D, Lluch MT, Falcó AM, Estrada JM, Bande D

Campus Docent Sant Joan de Déu. C/Santa Rosa 39-57 08950 Esplugues de Llobregat

Introducción: Una herramienta útil para la evaluación de competencias enfermeras en la docencia es utilizar rúbricas durante la simulación, de manera que es necesario disponer de instrumentos que evalúen factores cognitivos, afectivos y psicomotores.

Objetivos: Adaptar al castellano el instrumento de evaluación de competencias “*Creighton Simulation Evaluation Instrument*TM (C-SEI)” en estudiantes de Grado en Enfermería.

Metodología: El estudio se realizó en dos fases, siendo la primera la adaptación al castellano del instrumento. La validez de contenido se realizó mediante el consenso de expertos. La segunda fase, consiste en el análisis métrico del instrumento, evaluando la fiabilidad analizando la consistencia interna mediante el coeficiente alfa de Cronbach, y la estabilidad temporal test-retest. Para estudiar la validez convergente y discriminante se correlacionó las dimensiones del instrumento con el instrumento total.

Resultados: El instrumento se adaptó al castellano conservándose las cuatro dimensiones y los 22 ítems del instrumento original. Se ha realizado una prueba piloto para valorar el comportamiento psicométrico del instrumento. En este estudio se presentan los resultados correspondientes a 46 estudiantes incluidos en esta prueba. El coeficiente alfa de Cronbach para el total de la escala fue de 0,70 y el coeficiente de correlación intraclase total fue de 0,91. Las correlaciones más fuertes se mostraron entre la mayoría de las dimensiones y el instrumento total, el pensamiento crítico correlacionó más fuerte ($r=0,817$), mientras que las competencias técnicas más débilmente ($r=0,530$).

Conclusiones: Se ha adaptado al castellano el instrumento C-SEI, habiéndose realizado una traducción conceptual y semántica. El instrumento presenta una buena

fiabilidad tanto en términos de consistencia interna como de estabilidad temporal pero es necesario continuar la investigación para completar el tamaño de la muestra necesario para validar el instrumento.

P37. SIMULACIÓN CLÍNICA EN ENFERMERÍA COMUNITARIA

Farrés M, Miguel D, Almazor A, Insa E, Hurtado B, Nebot C, Morera MJ, Roldan J
Campus Docent Sant Joan de Déu. C/Santa Rosa 39-57 08950 Esplugues de Llobregat

Introducción: El Campus Docent Sant Joan de Déu ha implementado recientemente la simulación clínica en la asignatura de Enfermería Comunitaria en el Grado de Enfermería, con la finalidad de fomentar la reflexividad sobre la acción y mejorar las competencias de los alumnos.

Objetivos: Evaluar los resultados de aprendizaje y la satisfacción con la simulación clínica en el contexto de las prácticas de enfermería comunitaria.

Metodología: Estudio descriptivo observacional realizado en el primer semestre del curso 2014/2015.

Se realizó un análisis cualitativo de la conducción de 30 *debriefings* donde se evaluaron los resultados de aprendizaje en relación a los objetivos propuestos (aspectos emocionales, toma de decisiones, valoración integral del paciente, valoración del paciente en atención domiciliaria, comunicación asertiva, educación sanitaria, habilidades técnicas). Por otro lado, se valoró la satisfacción de los estudiantes mediante un cuestionario compuesto por 8 ítems valorados mediante una escala ordinal (contenidos trabajados, coordinación de la actividad, tiempo de las sesiones, material disponible para los escenarios, metodología utilizada, utilidad de la actividad, conocimientos adquiridos, expectativas del taller) y se realizó un análisis descriptivo de cada una de ellos.

Resultados: El análisis de los *debriefings* muestra que los alumnos tienen dificultades en realizar la valoración del paciente mediante los instrumentos que se utilizan en la práctica clínica y en realizar algunas habilidades técnicas, sin embargo demuestran buenas habilidades comunicativas con el usuario y la familia. Respecto al grado de satisfacción declarado, participaron 47 estudiantes de tercer curso de Grado (15 de mañana y 32 de tarde). La puntuación media total de los alumnos de mañana fue de 8,82 (DE 0,96) y la de los de tarde fue de 9,34 (DE 0,74). La utilidad del taller y la

metodología docente utilizada fue valorada en ambos grupos con una media superior a 9.

Conclusiones: La simulación clínica es una metodología docente valorada satisfactoriamente por parte de los alumnos, que permite trabajar objetivos relacionados tanto con habilidades técnicas como con las habilidades no técnicas.

P38. FINALIDAD DE LAS PRUEBAS DE EVALUACIÓN CLÍNICA OBJETIVA ESTRUCTURADA (ECOE). ESTUDIO CUALITATIVO CON ESTUDIANTES Y DOCENTES DE ENFERMERÍA

Solà M, Pulpón AM, Fabrellas N, Morin V, Icart MT, Sancho R

Departamento Enfermería S. Pública, S. Mental y Materno-Infantil. Escuela Universitaria de Enfermería. Universidad de Barcelona.

Introducción: Las pruebas ECOE son un escenario simulado donde los estudiantes pueden demostrar las competencias que han adquirido durante su periodo formativo. Han sido reconocidas como un formato eficaz de evaluación en el ámbito sanitario. Durante el periodo 2001-2011 se implementó una ECOE en la formación universitaria enfermera en la que participaron 1892 alumnos pertenecientes a 13 Escuelas/Facultades de Enfermería catalanas.

Objetivo: Analizar la opinión de los estudiantes y los profesores respecto a la finalidad y las aplicaciones de una prueba ECOE en el Grado de Enfermería.

Método: Se optó por una metodología de investigación cualitativa. Les técnicas que se escogieron para recoger la información fueron un cuestionario con preguntas abiertas y un *focus group* con los alumnos, y entrevistas individualizadas con el profesorado. Para analizar los datos se utilizó el método de las comparaciones constantes con el soporte informático del programa Atlas.ti.

Resultados: El profesorado, mayoritariamente, opina que la finalidad de la prueba tiene que ser formativa-evaluativa, por un lado tiene que representar una nota en el currículum para implicar a los alumnos pero destacan que lo más importante de la prueba es el *feedback* formativo y la experiencia autoevaluativa que supone para los estudiantes. El alumnado opta porque la ECOE forme parte de la evaluación continua que les acompaña durante su proceso de aprendizaje, son pocos los que prefieren una prueba evaluativa única al final de los estudios de Grado.

Conclusions: Se recomienda que la prueba ACOE tenga una finalidad tanto evaluativa como formativa. Es esencial que represente una experiencia intensa de aprendizaje potenciando el *feedback* que recibe el alumno y fomentando la autoevaluación y la reflexión de los estudiantes. Puede servir tanto como método de preparación previa a las prácticas clínicas como un instrumento para la evaluación de las mismas.

P39. LA FITXA MOLECULAR, UNA EINA D'APRENENTATGE I D'AVALUACIÓ CONTINUADA DE BIOLOGIA MOLECULAR

Saura J, Rodríguez-Allué MJ, Vidal-Taboada JM

Unitat de Bioquímica i Biologia Molecular, Dept Ciències Fisiològiques-I, Facultat de Medicina, Universitat de Barcelona, Casanova 143, 08036-Barcelona

Tradicionalment la principal font de nou coneixement en Biologia Molecular han estat els articles científics. Cada vegada més, però, una part important d'aquesta nova informació es troba dipositada en bases de dades. Amb l'objectiu de familiaritzar l'estudiant tant amb els articles científics com amb les bases de dades de Biologia Molecular hem dissenyat una activitat d'avaluació continuada, anomenada Fitxa Molecular, pels estudiants de "Biologia Molecular" del grau de Medicina i de "Bioquímica" del grau d'Enginyeria Biomèdica.

El treball consisteix en trobar una sèrie de dades sobre DNA, mRNA, proteïna i funció d'un gen assignat. El treball progressa durant el curs paral·lelament als continguts de les classes teòriques mitjançant una sessió inicial de presentació, 4 sessions de seguiment i introducció de noves tasques i una sessió final d'avaluació. El treball es realitza en grups de 3-4 estudiants, la presentació es fa de forma oral i la qualificació obtinguda suposa un 20% de la nota final de l'assignatura.

En l'activitat es treballen les bases de dades NCBI (per seqüències de DNA i mRNA, per estructura gènica), Uniprot (per seqüència, dominis i modificacions post-traduccionals de la proteïna), JASPAR (per l'anàlisi de la regió promotora), CpG *island finder* (per identificar CpG i illes CpG) i PubMed (per buscar articles sobre funció i sobre resultats experimentals).

Hem realitzat aquesta activitat de manera ininterrompuda des del curs 2009-10. L'activitat és ben valorada pels estudiants. Alguns dels aspectes més remarcables d'aquesta activitat són:

- L'estudiant treballa amb seqüències reals i amb bases de dades reals. L'activitat simula d'alguna manera la situació d'un professional que ha de buscar informació molecular a fons sobre un gen que no coneixia.
- L'activitat s'adequa molt bé al ritme i als objectius de l'avaluació continuada
- La gran quantitat de gens en el genoma humà permet canviar els gens proposats cada any evitant així plagis de els treballs d'estudiants d'anys anteriors

P40. UNA EXPERIENCIA DE EVALUACIÓN COMPARTIDA EN POSTGRADO

Halbaut L^{1,2}, Suñer J^{1,2}, Fábregas A^{1,2}, Cañadas C³, Aparicio RM¹,
Aróztegui M^{1,2}, Miñarro M¹, Ticó JR¹, Suñé JM^{1,2}

¹Profesores del Grupo de Innovación Docente de Tecnología Farmacéutica (*GIDTF*). ²Miembros d'ADMES-Barcelona. ³Estudiante-colaboradora. Dpto. de Farmacia y Tecnología Farmacéutica. Facultad de Farmacia (UB). Av. Joan XXIII s/n, Barcelona 08028.

Una de las líneas de acción del *GIDTF* consiste en desarrollar una estrategia de evaluación compartida alumnos/profesores de la *Capacidad de Aprendizaje y responsabilidad* a lo largo de la formación práctica de los estudiantes de Farmacia. Este curso 2014-15 se ha ampliado el alcance de la actuación a módulos del *Título de Especialista en Farmacia Industrial y Galénica (TEFIG)*, una formación de post-grado homologada por el Ministerio de Educación y perteneciente a los estudios de *Farmacéutico Interno Residente (FIR)* de la especialización sanitaria.

El presente trabajo expone la estrategia llevada a cabo en el módulo de *Formas Farmacéuticas Semisólidas (FFSS)* del *TEFIG* y los resultados del análisis de la autoevaluación y evaluación entre iguales intra-grupal, a fin de validar el proceso de evaluación así como los instrumentos empleados (rúbricas).

De los 15 estudiantes matriculados, distribuidos en cuatro grupos, tres de ellos no completaron sus actividades evaluativas. La tendencia de los alumnos es atribuirse una menor puntuación en su auto-calificación, mientras que cuando califican a sus compañeros otorgan puntuaciones que se aproximan más a las del profesor, que en general es más alta. Sin embargo, las diferencias entre las notas de la coevaluación son $\leq 10\%$, lo que permite validar los instrumentos de evaluación. Todos ellos opinan que el formato, indicadores y escala de puntuación de la rúbrica son buenos o excelentes y están bastante o muy satisfechos con este método de evaluación compartida. Por lo

tanto, se ha podido evaluar conjuntamente las prácticas del módulo *Formas Farmacéutica Semisólidas* del TEFIG y la competencia transversal asociada *Capacidad de aprendizaje y responsabilidad* y de forma muy fiable.

NOTA: Este trabajo forma parte del Proyecto 2014PID-UB/050 de la Universidad de Barcelona.

P41. VALORACIÓ PELS ALUMNES DELS ENSENYAMENTS DEL CAMPUS DE L'ALIMENTACIÓ DE LA UB DE LES ACTIVITATS D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA DE FISIOLOGIA HUMANA

Amat C, Lozano-Mena G, Miró L, Moretó M, Vallès A

*Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona. Campus de l'Alimentació de Torribera, Santa Coloma de Gramenet. Grup d'Alternatives Metodològiques en Fisiologia i Fisiopatologia (GAMFIF). **Facultat de Medicina, Universitat de Barcelona. Grup d'innovació Docent Trans.Edu.

La Fisiologia Humana és una assignatura obligatòria de primer curs, comuna als graus de Nutrició Humana i Dietètica (NHD) i de Ciència i Tecnologia dels Aliments (CTA). L'avaluació de l'assignatura consisteix en diverses proves distribuïdes al llarg del curs, relacionades amb els continguts teòrics (examen final), les habilitats i competències pràctiques (examen pràctic), i el desenvolupament de competències transversals (anàlisi i síntesi d'articles científics). A més, i per tal d'estimular l'aprenentatge continuat, es fan proves d'avaluació formativa no acreditativa en forma de qüestionaris a través del campus virtual que anomenem *bonus-test*.

Hem elaborat un qüestionari per recollir l'opinió dels alumnes sobre les diferents activitats d'aprenentatge i d'avaluació. El qüestionari valora aspectes generals, com la dificultat de l'assignatura o la utilitat de les classes i del material de suport a l'estudi. També té apartats específics referits a les activitats de síntesi d'articles i al *bonus-test*. Totes les preguntes es responen en una escala ordinal de l'1 al 5.

Al llarg dels tres cursos avaluats hem recollit l'opinió de 183 alumnes de NHD i de 234 alumnes de CTA. La puntuació mitjana global de l'assignatura és la mateixa en els dos col·lectius (3,5 sobre 5), amb una distribució simètrica de les respostes. El *bonus-test* és l'activitat més ben valorada, i els alumnes consideren que és interessant mantenir-la. En aquest cas la mitjana dels valors de les respostes és de 4 punts, amb una moda de 5.

En agrupar les dades segons el curs, s'observa un increment en la valoració del grau de dificultat de l'assignatura, amb una mitjana de 3,1 al curs 11-12 i de 3,4 al curs 13-14. En agrupar les dades segons l'ensenyament, s'observa una resposta lleugerament més positiva en el cas dels estudiants de NHD, que a més tenen qualificacions finals superiors. En aquest col·lectiu, la valoració de la utilitat de les activitats del curs ha millorat al llarg dels tres darrers cursos. Els resultats d'aquest estudi ens donen elements per modificar les activitats del curs, amb l'objectiu de millorar l'aprenentatge dels nostres estudiants.

P42. AVALUACIÓ DE L'ACTUACIÓ DOCENT A LA PRÀCTICA DEL POTENCIAL D'ACCIÓ DE L'ASSIGNATURA DE FISIOLOGIA I FISIOPATOLOGIA I DEL GRAU DE FARMÀCIA

Mitjans M, Cambras T, Díez-Noguera A, Amat C, Lozano G, Morán MC, Moretó M, Vilaplana J, Vinardell MP, Ferrer R

Departament de Fisiologia, Facultat de Farmàcia, UB; Av Joan XXIII, s/n, 08028

En els darrers anys, la implantació de l'avaluació continuada als ensenyaments de Grau ha comportat la utilització de noves tecnologies de la informació i la comunicació en la docència. Hores d'ara, però, cal fer una reflexió davant dels resultats que s'obtenen de l'aprenentatge dels estudiants i valorar si realment es milloren els obtinguts amb metodologies tradicionals. Així, a l'assignatura de Fisiologia i Fisiopatologia I del Grau de Farmàcia, el curs 2009-10 es va planificar la realització de la pràctica de simulació del potencial d'acció a través del Campus Virtual (CV). Per assolir els objectius d'aprenentatge, els estudiants tenien a la seva disposició al CV el programa de simulació, juntament amb el guió de la pràctica i tot una sèrie d'exercicis per resoldre. Els resultats obtinguts en l'avaluació de la pràctica no eren gaire satisfactoris per la qual cosa el curs 2013-14, es va complementar la pràctica amb un seminari i l'avaluació es va realitzar de forma presencial. Tanmateix, els resultats no varen millorar. Per aquesta raó, el curs 2014-15, s'ha tornat a realitzar la pràctica de forma presencial utilitzant el mateix programa de simulació i guió de pràctiques. La variable modificada ha estat la realització de la pràctica al laboratori en presència d'un professor, en sessions amb un nombre reduït d'estudiants (10 màxim). Al final de les pràctiques, s'ha avaluat l'aprenentatge dels estudiants mitjançant una prova escrita tal i com es va dur a terme

en cursos anteriors. La prova consisteix en preguntes test (V/F) i una pregunta d'extensió limitada. Per tal de valorar quina de les dues metodologies permet un millor aprenentatge dels estudiants, s'han comparat les qualificacions obtingudes en els cursos 2013-14 i 2014-15. Els resultats posen de manifest de manera significativa que la reorientació cap a una estratègia didàctica en grups reduïts, ha permès dirigir i tutoritzar l'estudiant vers un millor aprenentatge.

P43. EVALUACIÓN DE LA CAPACIDAD COMUNICATIVA: UNA EXPERIENCIA DE COEVALUACIÓN EN POSTGRADO

Halbaut L¹, Brillas A, Cañadas C, Martos E, Torres B, Aróztegui M

1 Profesores del Grupo de Innovación Docente de Tecnología Farmacéutica (GIDTF)

2 Estudiantes/Colaboradores. Dpto. de Farmacia y Tecnología Farmacéutica. Facultad de Farmacia (UB). Av. Joan XXIII s/n, Barcelona 08028

La capacidad comunicativa es una de las competencias transversales que, sin duda, puede ayudar en todos los aspectos de la vida, sea a nivel personal o profesional. Por ello, el *Grupo de Innovación Docente de Tecnología Farmacéutica (GIDTF)* se ha propuesto evaluarla a nivel de postgrado dada su gran importancia.

En este trabajo se expone la estrategia llevada a cabo en el módulo de *Formas Farmacéuticas Semisólidas (FFSS)* del *Título de Especialista en Farmacia Industrial y Galénica (TEFIG)* y los resultados del análisis comparativo de la evaluación entre iguales frente a la evaluación clásica por los profesores. Se pretende así validar el proceso de coevaluación de dicha competencia así como los instrumentos empleados: la rúbrica de evaluación y la actividad de retroalimentación creada en el Campus Virtual con la plataforma Moodle.

Se distribuyeron los 15 alumnos del módulo (curso 2014-15) en 4 grupos. Cada grupo tenía que presentar oralmente el resultado de su búsqueda bibliográfica sobre un tema asignado y, además, su informe específico de prácticas. En la exposición oral (de 20 minutos) todos los miembros del grupo tuvieron asignado un turno de palabra con su material de soporte común en formato Power Point.

De los 15 alumnos, solo uno no realizó la actividad evaluativa inter-grupal. En general, no hubo discrepancias relevantes entre las calificaciones de la evaluación entre iguales y la clásica, siendo las diferencias inferiores al 12,5%, hecho que ha permitido validar la

rúbrica de evaluación de la competencia. Finalmente, todos los alumnos han opinado que el formato, indicadores y escala de puntuación de la rúbrica son buenos o excelentes y están bastante o muy satisfechos con este método de coevaluación. Así, la actividad de retroalimentación del Moodle demuestra ser una herramienta sencilla y eficaz para recoger los datos de evaluación entre iguales, en el caso de grupos pequeños de alumnos.

P44. EVALUACIÓN DEL APRENDIZAJE EN ASIGNATURAS DE MÁSTER CON ALUMNOS PROCEDENTES DE DIFERENTES GRADOS.

García Celma MJ, Monge M, Montanyà N

Departamento de Farmacia y Tecnología farmacéutica. Facultad de Farmacia. Universidad de Barcelona. Avda. Juan XXIII s/n. 08028 Barcelona.

Se ha realizado un estudio comparativo del aprendizaje alcanzado por los alumnos de dos Másters oficiales en dos asignaturas de la misma área de conocimiento, en función de los estudios previos cursados por los alumnos y de otros factores. Las asignaturas estudiadas han sido: “Desarrollo y formulación de formas farmacéuticas” en el Máster oficial de Investigación, Desarrollo y Control de Medicamentos y “Nanotecnología farmacéutica” en el Máster oficial “Nanociencia y Nanotecnología”, durante los cursos académicos 2010-11, 2011-12, 2012-13, 2013-14. Ambas asignaturas, de 5 ECTS, abarcan competencias relacionadas con la adquisición e integración de conocimientos, habilidades y aptitudes relacionados con la Farmacia Galénica, en un sentido más amplio en la primera de las asignaturas y más relacionado con la Nanomedicina en la segunda de las asignaturas. Debido a la procedencia de los alumnos, la primera se imparte en español y la segunda en inglés. En las dos asignaturas los aprendizajes se han valorado mediante evaluación continuada y se ha tenido en cuenta la asistencia y participación en las sesiones presenciales, la resolución y presentación de trabajos individuales, la presentación pública de un tema, las prácticas de laboratorio y la realización de un examen escrito sobre los conocimientos adquiridos. En la primera de las asignaturas, aproximadamente la mitad de los alumnos son farmacéuticos, mientras que en la segunda asignatura la proporción de farmacéuticos es muy baja, predominando los físicos, biotecnólogos, químicos e ingenieros. Los resultados obtenidos han sido buenos en ambas asignaturas, ningún alumno ha abandonado la

asignatura, todos la han superado en primera convocatoria y el interés y la participación ha sido muy elevados. Sin embargo, se han podido observar diferencias en los resultados obtenidos en las prácticas de laboratorio y en las calificaciones del examen escrito, en función del Grado y de la Universidad de procedencia. La obligatoriedad de una asignatura niveladora de conocimientos ha podido contribuir a mejorar los resultados.

P45. MEJORA DE LAS COMPETENCIAS PROFESIONALES DE LOS ESTUDIANTES DEL GRADO DE FARMACIA DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA

Escolano C¹, García E¹, Pallàs M¹, Vázquez S², Miñarro M¹

¹Decanato de la Facultat de Farmàcia, ⁶Departament de Farmacologia Química Terapèutica

La implementación del sistema universitario español en el Espacio Europeo de Educación Superior (EEES) ha implicado una serie de cambios en los Grados universitarios. Entre estos se encuentra el balancear la formación teórica con la práctica, de manera que los alumnos acaben con una formación óptima para afrontar su futuro laboral con elevadas posibilidades de éxito.

Las empresas del sector químico farmacéutico se han comprometido en el proyecto mediante su participación en *Mesas redondas* en las que profesionales de diferentes departamentos explican la labor en su área de trabajo. También han acudido a los *Work-shops* acogidos por la Facultat de Farmacia. En estos, las empresas han difundido entre los estudiantes sus ofertas de prácticas y han sido un puente directo que ha unido estudiantes-Facultat de Farmacia-industria.

Cabe remarcar el papel de tres empresas que de manera desinteresada han adquirido un compromiso en la formación de los estudiantes de cara a su incorporación directa y exitosa en el mercado laboral.

La empresa *Galenicum* junto con la Facultat de Farmacia ha organizado la actividad "*University Joins Industry*" en 2013. Esta constaba de sesiones conducidas por profesionales de diferentes áreas de conocimiento en las que los estudiantes podían adquirir conocimientos de la mano de profesionales de reconocido prestigio para introducirse en la industria químico-farmacéutica.

Para el curso académico 2014-2015 ya está comprometida con la empresa la misma actividad en un formato similar con la Facultat de Farmacia.

La empresa Glaxo-Smith-Kline (GSK), con sede en el Reino Unido, desde hace 8 años oferta 2/3 contratos de un año para poder realizar un periodo de prácticas en su empresa en el Department of Medicinal Chemistry. El proceso implica la selección de los estudiantes mediante una entrevista realizada, por una persona de GSK, en la Facultat de Farmacia entre los candidatos presentados. La formación recibida durante el año de contrato en GSK ha contribuido de manera definitiva para dar un salto considerable en los conocimientos teórico-prácticos de los contratados.

Por último, la empresa *Pfizer* se ha implicado activamente en la formación de los titulados en Farmacia mediante la impartición de seminarios que explican detalladamente el trabajo a realizar en los distintos ámbitos de conocimiento de la empresa y los requerimientos formativos necesarios para acceder a ellos.

Desde el decanato se trabaja en ampliar la oferta de actividades profesionalizadoras para los estudiantes, con el fin de mejorar su formación y satisfacer las demandas del entorno profesional químico-farmacéutico.

P46. DESENVOLUPAMENT TRANSVERSAL DE LA COMPETÈNCIA INFORMACIONAL AL SEGON SEMESTRE DEL GRAU DE PSICOLOGIA

Corral MJ, Leiva D, Gallardo-Pujol D, Recasens M, Althen H, Marqués I, Miralbell J, Cornellà M, Segarra MD, Via M, Abolafia JM, Sansa J, Codina N, Pestana JV, Andrés-Pueyo A, Rivero M, Tremosa J, Agell A, Pedrazuela MA, López X, Comas N, Álvarez, C Facultat de Psicologia. Universitat de Barcelona. P. Vall d'Hebron 171, 08035 - Barcelona

Buscar, seleccionar i gestionar informació especialitzada de manera estratègica, fent ús de diferents tecnologies i fonts d'informació és una de les competències transversals de la UB. Cinc assignatures del segon semestre de Psicologia van elaborar un pla d'actuació per treballar-la coordinadament. Els estudiants que van seguir aquesta formació van obtenir notables resultats quan s'enfrontaven a exercicis pràctics específics (identificació de paraules clau o factors d'impacte), però van mostrar mancances a l'hora de resoldre tasques que requereixen la cerca avançada, l'ús de l'estil APA, la identificació de títols de revistes científiques o el coneixement global dels usos i recursos d'informació. No obstant, els estudiants que van rebre la formació van ser lleugerament més competents que els seus companys de darrer curs del grau (que no havien rebut aquesta formació coordinada, però que se'ls hi suposa experiència en

cerca documental, atesa les demandes de les diferents assignatures que han cursat). D'altra banda, l'avaluació de la competència informacional no va resultar independent de la resta de competències avaluades ja que va correlacionar positivament, tant en la tasca de defensa oral, com en la puntuació de l'examen final de continguts bàsics de l'assignatura (valors r_{xy} entre 0,09 i 0,18).

P47. RECURSOS DE APOYO AL ESTUDIANTE EN LA ASIGNATURA “DESARROLLO EN LA INFANCIA”

Rivero M, Antón A, Celdrán M, Martí E, Moreno Zazo M, Ribera N. Serrat R

GIDPsiDe (Grup Consolidat d'Innovació Docent en Psicologia del Desenvolupament).

Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació. Facultat de Psicologia. Universitat de Barcelona. Passeig de la Vall d'Hebron 171. 08035 Barcelona.

Nuestro objetivo es presentar los recursos de apoyo al estudiante que se aplican en la asignatura “Desarrollo en la infancia”, obligatoria de segundo curso del grado de Psicología, contextualizándolos en el marco de la formación por competencias y de la evaluación continuada y formativa.

Los recursos desarrollados para orientar a los estudiantes en su proceso de aprendizaje son:

Relacionados con actividades prácticas

- Documentos guía
- Listas de comprobación (*checklists*) de tareas
- Rúbricas para la elaboración de un informe y para la presentación oral de los trabajos
- WebQuest con materiales elaborados por el profesorado
- Tutorías individuales y grupales

Relacionados con textos obligatorios

- Guías de estudio
- Cuestionarios de auto-evaluación con *feedback*

En relación con el estudiante y su proceso de aprendizaje, los instrumentos y recursos aplicados contribuyen positivamente a:

- Tomar consciencia de cuáles son los objetivos de aprendizaje de la asignatura y de las competencias que se busca desarrollar.

- Guiar en la realización de las actividades de aprendizaje y en el trabajo autónomo.
- Clarificar los criterios de evaluación.
- Orientar a lo largo del proceso de aprendizaje.
- Dar elementos para la auto-regulación del aprendizaje.
- Contribuir a los buenos resultados académicos.

Para guiar la mejora de los recursos de apoyo en el futuro, nos planteamos algunas cuestiones:

- ¿Contribuyen de forma eficaz a la auto-regulación del aprendizaje?
- ¿Qué aspectos de la guía y apoyo al estudiante pueden vehicularse a través de recursos en la red y cuáles deben ofrecerse de forma presencial?
- ¿Cómo establecer la obligatoriedad o no obligatoriedad de algunos de los recursos de apoyo?

P48. EL DEBATE COMPETITIVO COMO HERRAMIENTA DINAMIZADORA DE LA DOCENCIA EN CIENCIAS DE LA SALUD. EXPERIENCIA EN LA IMPARTICION DE LA ASIGNATURA “DERMOFARMACIA” (OPTATIVA DEL GRADO DE FARMACIA, UNIVERSIDAD DE BARCELONA)

Del Pozo A, Viscasillas A, Alcalde MT

Departamento de Farmacia y Tecnología Farmacéutica .Universidad de Barcelona

El “debate competitivo” de temas del plan docente de una asignatura permite dinamizar su docencia (facilita su impartición, permite profundizar más y mejor que la docencia basada en la lección magistral). Su empleo como herramienta docente en Ciencias de la Salud no siempre es viable (contenidos no siempre susceptibles de ser planteados como discusión “a favor o en contra”, necesidad de trabajar en grupos reducidos [<30estudiantes])...

En el presente trabajo se expone y valora la experiencia realizada el presente curso académico en “Dermofarmacia” [asignatura optativa del Grado de Farmacia (mención Farmacia asistencial). Universidad de Barcelona]. La participación en el debate es voluntaria, si bien la asistencia al mismo de los no participantes constituye una actividad presencial obligatoria descrita en el plan docente de la asignatura. En esta ocasión participó el 100% de los matriculados (31).

El professor proposa el tema de debat via campus virtual 3 setmanes abans de la sessió. En esta ocasió: "Internet, xarxes socials, app,... ofereixen a la cosmetologia i a la dermofarmacia múltiples eines per potenciar la venda de cosmètics i el seu correcte ús". Se proporciona bibliografia i se anima a els estudiants, agrupats en 3 equips diferents, a treballar el tema i complementar la documentació facilitada). El dia del debat se sorteja 3 "rols" (1 per equip):

- 1: favorables a la utilització preferent de noves tecnologies i a potenciar la venda per internet en el àmbit de la dermofarmacia
- 2: partidaris de restringir/no abusar de els recursos i de la sistemàtica de treball citada en 1, donat que dificulta obtenir el "valor afegit" que respecte a altres canals de venda permet el contacte personal farmacèutic/cliente
- 3: "jurat"; ha de valorar raonadament, les intervencions de 1 i 2, indicant qui és el "guanyador" del debat.

El professor modula el debat: marca els temps d'exposició, defensa i refutació de els diferents grups i valora el informe final del jurat, que documenta que defineix l'estat de la qüestió del tema tractat.

P49. RESULTATS DE L'ACTIVITAT DE LECTURA CRÍTICA D'ARTICLES DE RECERCA EN LA MATÈRIA "INTRODUCCIÓ A LA METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ" EN EL GRAU D'INFERMERIA

Seguranyes G, Esquinas C, Fernández P, Muntané B

Escola d'Infermeria, Universitat de Barcelona. Departament d'Infermeria de Salut Mental, Salut Pública i Materno-Infantil. Escola d'Infermeria Campus de Ciències de la Salut de Bellvitge. Pavelló de Govern 3era. pl. C/ Feixa Llarga, s/n. 08907 L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona)

Objectius: Descriure els resultats del treball de lectura crítica d'articles originals: la temàtica escollida pels alumnes, els resultats quantitatius i el grau de concordança entre l'avaluació de l'exposició oral del docent i l'avaluació entre iguals en la matèria d'Introducció a la Metodologia de la Investigació.

Metodologia:

Àmbit. Escola d'Infermeria, Universitat de Barcelona.

Disseny. Estudi descriptiu transversal.

Subjectes. 350 alumnes del segon any del Grau d'Infermeria, en el segon semestre.

Activitat acreditativa d'aprenentatges. Els professors van distribuir els diferents dissenys metodològics als grups d'alumnes i aquests escolliren un article del que van fer la revisió crítica, la presentació del treball escrit i oral. La qualificació final constava de les notes del treball escrit, de l'avaluació intragrup, i de les notes de l'exposició oral tan del docent com de l'avaluació entre iguals.

Anàlisis. Descriptiu i grau de concordança entre les avaluacions de les exposicions orals dels docent i dels alumnes mitjançant el coeficient de correlació intraclasse (software SPSS V20).

Resultats: Dels 350 alumnes, 328 (93,7%) van fer avaluació continua. Els temes escollits més freqüents van ser de les següents àrees temàtiques: Infermeria Clínica (23), Infermeria de Salut Sexual i Reproductiva (12), Infermeria del nen i de l'adolescent (10), Infermeria de Salut Pública i Comunitària (9).

Les mitjanes de les qualificacions obtingudes foren: treball escrit 8,5(DE=1,1); exposició oral docent 8,5(1,1); avaluació entre iguals 8,7(1) i avaluació intragrup 9,3(1,1).

El coeficient correlació intraclasse entre les avaluacions de l'exposició oral va ser del 67% (concordança moderada). No es van observar diferències entre les notes dels quatre grups (matí i tarda).

Conclusions: La temàtica escollida en major freqüència correspon a Infermeria Clínica. Les qualificacions finals de l'activitat varen ser altes. El nivell de concordança d'avaluació entre els docents i entre iguals és moderada.

P50. CAS PRÀCTIC DE BOTÀNICA FARMACÈUTICA: INTRODUCCIÓ DE CONTINGUTS D'ÈTICA I PROFESSIONALITZADORS A PRIMER CURS

Blanché C, Simon J, Benedí C, Bosch M, Rovira A

GIBAF, Laboratori de Botànica, Facultat de Farmàcia, UB.

Des del curs 2010-2011, part de la càrrega de treball i de l'avaluació (15 %) de l'assignatura "*Botànica farmacèutica*" (Troncal, 1er curs) del grau de Farmàcia s'ha programat (aprenentatge autònom dirigit) per a l'assoliment de competències específiques i transversals. El projecte ha estat un treball individual en format de recerca bibliogràfica + criteris d'avaluació de la informació + propostes d'aplicació professional, que orienta els estudiants de primer curs a la resolució de problemes

simulant una situació laboral real. Es descriu breument l'experiència i el context i se'n reporten els objectius formatius: i) específics de l'assignatura; ii) transversals (organització del treball, capacitat de síntesi i d'argumentació, correcció lingüística català/anglès i de l'ús de la bibliografia), i iii) d'ètica professional, tant els propis de la disciplina (ús sostenible de recursos naturals en Farmàcia) com els de tipus general en professions científiques (respecte als coneixements tradicionals, recol·lecció i comerç just, cooperació internacional i entre empreses, respecte per l'obra intel·lectual d'altri [plagi, drets sobre imatges, materials d'internet]). S'avaluen els resultats (enquestes, anàlisi de qualificacions 2010-2014) on destaquen com a punts forts: la contextualització en estudiants molt poc coneixedors de l'entorn professional, l'aprenentatge de l'ús de fonts solvents i la capacitat de discriminació per a l'avaluació del rendiment acadèmic; com a punts febles: la detecció de dificultats evidents de planificació i execució per part dels alumnes, la baixa qualitat de capacitat d'expressió escrita en textos científico-tècnics (malgrat el TR previ de batxillerat), la incidència creixent del plagi detectat (entre estudiants i amb fonts documentals) i la percepció d'una càrrega de treball excessiva per part de professors i estudiants.

P51. LA INVESTIGACIÓN EN SALUD A TRAVÉS DEL CINE

Icart MT, Pulpón AM

Departamento Enfermería S. Pública, S. Mental y Materno-Infantil. Escuela Universitaria de Enfermería. Universidad de Barcelona (EUI-UB)

Se presenta una experiencia docente que conjuga la enseñanza-aprendizaje de contenidos de metodología, ética y clínica de diferentes problemas de salud a través de la asignatura optativa: *Health and disease in the movies* EUI-UB.

El **objetivo** principal de la asignatura es que los estudiantes sean capaces de: Identificar y comprender las etapas de la investigación, con énfasis en el manejo de bases de datos bibliográficos sobre salud (CINAHL, CUIDEN y MEDLINE) y cine (IMDB), el uso de cuestionarios y la comunicación científica oral.

La **metodología** docente que se aplica en el aula consiste en exposiciones teóricas acompañadas de la visualización de secuencias cinematográficas y actividades autónomas de autoaprendizaje. En grupos de tres, los alumnos seleccionan una película donde un problema de salud tiene carácter argumental, realizan una

búsqueda bibliográfica relacionada con dicho problema de salud y responden a un cuestionario prediseñado (variables: clínica, diagnóstico, tratamiento y evolución de la enfermedad; características sociodemográficas del paciente; análisis de la intervención de profesional/es sanitarios y cuidadores; aspectos éticos, valores y creencias). Finalmente, los alumnos realizan una presentación oral en inglés, donde exponen el desarrollo argumental de la película seleccionada, aspectos relacionados con la enfermedad y con el paciente principal.

Destacamos los siguientes **resultados** correspondientes a la edición 2013-14: Se matricularon 54 alumnos y, abandonaron la asignatura 6. Superaron el curso el 98% con una media global de 7,8. Un 87% valoró la experiencia de la presentación oral como muy positiva; el 94% considera que la visualización de una película potencia la observación atenta de la imagen (comunicación no verbal) y la reflexión sobre el enfoque sociocultural de los problemas de salud.

Conclusiones: A través de la metodología empleada los alumnos cubren algunas de las etapas de la investigación y aprenden de forma autónoma. Al evaluar la asignatura expresaron satisfacción respecto al esfuerzo que les supuso la presentación oral en inglés, al igual que el responder al cuestionario.

P52. LA CIRUGÍA EN LA TETRALOGÍA DE FALLOT EN *SOMETHING THE LORD MADE* (J. SARGENT, 2004): UNA OPORTUNIDAD PARA LA ÉTICA

Icart MT, Pulpón AM, Solà M

Departamento Enfermería S. Pública, S. Mental y Materno-Infantil. Escuela Universitaria de Enfermería. Campus Bellvitge. Feixa Llarga s/n. L'Hosp de Llobregat. Universidad de Barcelona

Something the Lord Made (J. Sargent, 2010) presenta la planificación, el desarrollo experimental y el éxito del Dr A. Blalock (1899-1964) tras la realización, en 1944, de la primera intervención quirúrgica de la tetralogía de Fallot (TdF), enfermedad que afecta al 10/10000 de la población general y que sin cirugía significaría la muerte antes de los 20 años del 85-90% de los pacientes.

La película muestra la relación del Dr. Blalock con Vivien Thomas (1910-1985), el joven carpintero negro que inicia su labor en el Hospital J. Hopkins como personal de limpieza y que acabará guiando las maniobras que Blalock realizará en un recién nacido que

será sometido a la primera intervención de la TdF y en la que se empleará una grapa diseñada por el propio Thomas.

Something the Lord Made ofrece múltiples posibilidades para el análisis de la ética en la investigación y su evolución en los últimos 70 años. Desde el nacimiento de los Comités de Ética, pasando por la atribución, como propias, de técnicas quirúrgicas desarrolladas por otros, hasta la omisión de colaboradores que han participado activamente en una investigación.

Además *Something the Lord Made*, contribuye al desarrollo de competencias transversales (idioma inglés, análisis del contexto histórico a través de un argumento que permite analizar la discriminación social y racial así como los prejuicios científicos y religiosos ante el avance científico, además es posible observar técnicas cinematográficas como movimientos y ángulos de la cámara que enriquecen el lenguaje audiovisual).

La película se puede complementar con la consulta de los informes de la intervención quirúrgica y las biografías de sus protagonistas en *The Alan Mason Chesney Medical Archives* (The Blue Babies Operation Available at: <http://www.medicalarchives.jhmi.edu/page1.htm>).

Bibliografía: Icart MT, Donoghy K. Films in Health Sciences Education. Learning through moving images. Barcelona: Eds UB; 2012

P53. APLICACIÓN DE LOS PRINCIPIOS ÉTICOS BÁSICOS EN LA INVESTIGACIÓN CON PERSONAS EN EL GRADO DE ENFERMERÍA

Busquets M, Terré C, Codorniu N, Venturas M, Oliver R

Escola d'Infermeria de la UB. Campus Ciències de la Salut de Bellvitge. Pavelló de Govern 3ª planta. c/Feixa Llarga s/n. 08907 L'Hospitalet de Llobregat.

Introducción: En ciencias de la salud la investigación tiene la característica esencial de que el sujeto de estudio es la persona. Si las enfermeras son las investigadoras principales, si participan en equipos o intervienen en alguna investigación, es imprescindible que adquieran sensibilidad ética, compromiso con las personas y que aboguen la máxima Kantiana: “la persona siempre es un fin en sí misma y nunca un medio para otros propósitos”.

El Consejo Internacional de Enfermería (CIE) elaboró las directrices éticas para la investigación integrando los principios del Informe Belmont y concretándolos en la profesión enfermera. Ya desde la formación básica se debe introducir a los alumnos en el debate sobre los problemas éticos de la investigación para que apliquen los principios éticos en casos concretos y los traduzcan en conductas profesionales.

El objetivo de este póster es presentar el método utilizado en la asignatura de Ética y Legislación Profesional del Grado de Enfermería para sensibilizar a los alumnos sobre el comportamiento ético de los investigadores e introducirlos en la aplicación de principios éticos básicos en la investigación con personas.

Método: El método docente utilizado para esta actividad es el debate. Los grupos de trabajo son de 24 alumnos, en grupos de 6, que analizan diferentes casos clínicos de conflicto ético en situaciones de investigación. El objetivo es discutir la aplicación de los principios éticos del Informe Belmont y de las Directrices para la Investigación Enfermera publicadas por el CIE.

Este debate consta de dos partes:

- . Trabajo en grupo autónomo: análisis de los documentos y aplicación en un caso práctico.

- . Presentación oral de la resolución del caso y debate en el aula.

Conclusiones: El debate es un método que facilita la participación, la deliberación y la reflexión desde la opinión fundamentada a partir de un caso clínico. Partiendo de principios generales el alumno busca comportamientos profesionales adecuados y los defiende ante sus compañeros. Por tanto, es un método que permite integrar la teoría en la práctica clínica.

P54. LA ÉTICA ¿COMPETENCIA TRANSVERSAL OLVIDADA EN LAS TITULACIONES DE CIENCIAS DE LA SALUD DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA?

Gracenea M, Halbaut L, Aroztegui M, Manzanares MC*, Fuentes M, González-Moreno O, Suñé JM, Suñer J

Facultad de Farmacia, Avda Joan XXIII, s/n, 08028 Barcelona, *Facultad de Odontología, Feixa Llarga, s/n, 08907 L'Hospitalet LI.

El compromiso ético es una competencia transversal propuesta por la Universidad de

Barcelona. El profesorado diseña escenarios docentes facilitadores de su adquisición que son analizados en 72 asignaturas de 5 titulaciones del área de Salud (26 en Farmacia, 12 en Medicina y Odontología y 11 en Enfermería y Psicología), mediante cuestionarios. Se determina la importancia concedida a la ética profesional, se conoce la modalidad de docencia en que es desarrollada (presencial, semipresencial o no presencial), así como las actividades y/o metodologías docentes en las que es trabajada la competencia y se determina si es evaluada o no.

La competencia es trabajada en 45 asignaturas (11 en Odontología, 10 en Medicina, 9 en Farmacia, 8 en Psicología y 7 en Enfermería), siendo prioritario el formato semipresencial en Odontología, Farmacia, Psicología y Enfermería y el presencial en Medicina. Las asignaturas analizadas incluyen hasta 26 actividades docentes en las que se trabaja la ética. Las clases magistrales son el marco en el que esta competencia es trabajada con mayor frecuencia. Las prácticas de laboratorio en sus distintas modalidades y la resolución de casos y problemas, son escenarios que el profesorado considera también adecuados. La competencia es evaluada en 27 asignaturas (9 en Odontología, 6 en Medicina, 5 en Farmacia y 7 en Psicología y Enfermería).

Los resultados indican que el profesorado considera importante trabajar la ética en el contexto del grado. Este esfuerzo debería ser normalizado y tener proyección en estudios de máster y doctorado de forma transversal y coherente, en continuidad con los resultados obtenidos en los grados.

Trabajo realizado en el marco del proyecto *2009MQD00188*

P55. COLABORACIÓN UNIVERSIDAD/ADMINISTRACIÓN: SESIÓN PBL (PRACTIC BASED LEARNING) PARA LA NOTIFICACIÓN DE PREPARADOS COSMÉTICOS Y DERMOFARMACÉUTICOS AL CPNP (COSMETIC PRODUCTS NOTIFICATION PORTAL) PARA ESTUDIANTES DEL MÁSTER DE DERMOFARMACIA Y COSMETOLOGÍA (TÍTULO PROPIO DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA)

Del Pozo A*, Alcalde MT*, Andueza S**, Batlle C**

* Departamento de Farmacia y Tecnología Farmacéutica .Universidad de Barcelona

** Area Funcional de Sanidad en Cataluña. Subdelegación del Gobierno en Barcelona

La notificación de toda nueva formulación cosmética al CPNP es obligatoria para poder proceder a su producción y posterior comercialización a nivel europeo. Dicha

notificación es informática e implica cumplimentar una información completa acerca de ingredientes, formulación, aspectos legales, etc. en base a las especificaciones legales fijadas por el Reglamento Europeo de productos cosméticos (CE1223/2009, DOUE nº342, de 22/12).

El acceso a dicho portal implica el registro de la empresa productora del cosmético. Por ello y afin de que los estudiantes de tercer ciclo puedan practicar simulaciones de comunicación al CPNP, guiadas y comentadas por parte de tutores expertos, cuestión que les resultará de gran utilidad en el día a día de la actividad profesional para la que se están formando, se propuso al Area Funcional de Sanidad de la Subdelegación del Gobierno en Cataluña, la consecución de un acceso como empresa de elaboración de cosméticos simulada, a nombre de Facultad de Farmacia de la Universidad de Barcelona para el acceso a dicho aplicativo.

Ello ha permitido la realización de una sesión práctica en la que se siguen paso a paso las diferentes etapas de la notificación para un ejemplo propuesto por el profesor, y ha permitido la práctica individualizada por parte de los 18 alumnos de la actual promoción del Máster de diferentes casos reales, lo que sirve de “reválida” de los conocimientos adquiridos en las diferentes áreas formativas, cuyo fin es el de capacitar a dichos estudiantes para poder realizar la totalidad de las etapas de I+D de un cosmético, que obviamente concluyen con la comunicación del mismo al CPNP. Este es asimismo el objetivo que se les plantea para la realización y valoración de sus correspondientes proyectos finales.

En la presente comunicación se especifican los pormenores de esta experiencia docente, que por su interés, nos lleva a planteamos realizar también una sesión “demo” en aula informática (sin práctica individualizada) para los alumnos de pregrado (asignatura optativa “Dermofarmacia”) a partir del curso académico 2015-16.

P56. LA OPINIÓ DELS ESTUDIANTS RESPECTE AL TFG DE FARMÀCIA (UB)

Escubedo E, Zulaica E, Pallàs M

Facultat de Farmàcia. Avda Joan XXIII S/N. Nucli Univ. Pedralbes. 08028 Barcelona

Després de 4 cursos d'impartició i reajustaments del TFG al Grau de Farmàcia, en acabar el curs passat es va decidir preguntar als estudiants el seu parer respecte als diferents aspectes que integren l'assignatura. Amb aquesta finalitat vam elaborar una

enquesta de 27 preguntes amb caràcter voluntari, que es va posar al seu abast al campus virtual del TFG. Es van recollir 146 enquestes d'un total de 227 alumnes (64%). Del conjunt de respostes ens interessava especialment l'opinió respecte al tutor, en diferents vessants. La major part dels estudiants van valorar molt positivament (bé o molt bé, 52 i 67%) la seva intervenció.

Tanmateix vam qüestionar la utilitat de les rúbriques d'avaluació per a l'estudiant. Tot i que esperàvem trobar un percentatge més elevat de conformitat amb l'opció "Molt útils" (12%), un 37% van manifestar que els hi havien estat "bastant útils", però també al voltant d'un 36% les assenyalaren de "poca utilitat". Caldrà segurament una tasca pedagògica més intensa en aquest aspecte.

També els hi vam demanar:

- Una nota de satisfacció global amb el TFG tal com està constituït actualment, que va resultar de 7.20 ± 0.16 . Aquesta valoració ens complau especialment ja que els estudis de Farmàcia no tenen tradició anterior d'un treball d'aquesta mena.
- Els aspectes més positius del TFG. En aquest punt destacaren clarament dos tipus de respostes:
 - una de caire cognitiu: Aprofundir els coneixements sobre el propi tema del treball (32%)
 - i una altra instrumental: Aprendre a redactar un treball científic (24.6%).
 - A més un 60% dels enquestats manifesten tenir més seguretat per exposar coses en públic després de cursar el TFG

De l'anàlisi de tots els resultats podem concloure que l'actual TFG en el Grau de farmàcia UB, compleix abastament els objectius assenyalats en les normatives on s'estableixen l'ordenació dels ensenyaments universitaris. Aquestes normatives defineixen el TFG com "un ejercicio de integración de los contenidos formativos recibidos y las competencias adquiridas. Debe estar orientado a la evaluación de competencias asociadas al título".

P57. EVALUACIÓN DEL TFG DESDE EL PUNTO DE VISTA DE ESTUDIANTES Y TUTORES DEL GRADO DE ENFERMERIA

Delgado-Hito P¹, Puig-Llobet M², Moreno-Arroyo C¹, Girbau-García MR², Andreu-Periz MD, Úbeda-Bonet I²

¹Departament d'Infermeria Fonamental i Medicoquirúrgica, ²Departament d'Infermeria Salut Pública, Mental i Maternoinfantil. Escola d'Infermeria de la Universitat de Barcelona, Feixa Llarga, s/n - 08907 L'Hospitalet Llobregat.

Introducción: La reciente implantación del TFG en el Grado de Enfermería hace necesario una evaluación por parte de los estudiantes y profesores.

Objetivos: Describir el grado la satisfacción sobre el TFG de los estudiantes matriculados en cuarto curso del grado de Enfermería. Determinar el grado la satisfacción de los tutores sobre la asignatura de TFG del grado de Enfermería.

Metodología: Estudio cuantitativo, descriptivo y transversal realizado en la Escuela de Enfermería de la Universidad de Barcelona durante el curso académico 2013-14.

Sujetos: estudiantes matriculados en la asignatura de TFG (N=332) y profesores que han realizado la tutorización de los trabajos (N=57). Variables: sociodemográficas, información y documentación, tutorización y presentación y defensa. Recogida de información: Cuestionario ad hoc autoadministrado para estudiantes y profesores. Consta de 4 bloques relacionados con las variables de estudio con preguntas tipo Likert, valoración y opción múltiple. Estadística descriptiva con frecuencias y porcentajes.

Resultados: La tasa de respuesta ha sido del 18,7% (N=62) en los estudiantes y del 49% (N=28) en el profesorado. El 89% de los profesores mostraron un grado de satisfacción global respecto a la información y documentación entre 6-10 según una escala de 1 (poco satisfecho) al 10 (muy satisfecho). Respecto a la tutorización y la presentación y defensa, más del 90% mostró un grado de satisfacción global entre 7-10. En los estudiantes, el nivel de satisfacción global respecto a la información y documentación se sitúa entre 5-10 en el 55%. En la tutorización la satisfacción global se sitúa entre 6-10 en el 71%. En la variable de presentación y defensa también se obtuvo un grado de satisfacción global situado entre 6-10 en el 66% de los estudiantes.

Conclusiones: Los estudiantes están satisfechos con la tutorización que han realizado los profesores y con la presentación y defensa del trabajo, sin embargo menos en la

información y documentación recibida. En los profesores el grado de satisfacción son altos en todas las variables.

P58. EL TRABAJO FINAL DE GRADO EN LA TITULACIÓN DE ENFERMERÍA. ORGANIZACIÓN, EVALUACIÓN Y CAMBIOS PARA LA MEJORA DE LA CALIDAD DOCENTE.

Roca N, Morera MJ, Ramió A, Roldán J

Campus Docent Sant Joan de Déu. Escola Universitària d'Infermeria. Adscrita a la Universitat de Barcelona. c/ Sta. Rosa, 39 – 57. 08950 ESPLUGUES DE LLOBREGAT (Barcelona)

Objetivo: Presentar la organización, evaluación continuada de resultados y propuestas de mejora implementadas durante los tres cursos de desarrollo de la asignatura TFG.

Presentación: La asignatura de Trabajo Final de Grado (TFG) se imparte en el séptimo semestre de la titulación. Para el óptimo desarrollo del TFG, la orientación que se realiza a los estudiantes (en el Plan de Acción Tutorial y del TFG) se basa en los criterios uniformes i consensuados de una Guía docente. Los tutores del PAT–TFG son profesores titulares y colaboradores, profesionales del ámbito docente, asistencial e investigador. El equipo de tribunales está integrado por profesores titulares doctores o con estudios de master universitario.

Metodología: Durante los tres cursos de desarrollo del TFG hemos realizado una evaluación continuada con estudiantes, tutores y equipo de tribunales. Han valorado cuantitativa y cualitativamente la organización, tutela, presentación y evaluación del TFG.

Resultados y conclusiones: Destacamos como aspectos positivos la disponibilidad, interés y responsabilidad de los tutores, y su participación en los seminarios de formación y en las reuniones de reflexión e intercambio de opiniones; la Guía docente, periódicamente revisada y reeditada; el trabajo cooperativo del equipo de tribunales en la revisión de las rúbricas de evaluación y valoración del diseño y proceso; los seminarios de formación continuada y la coordinación conjunta TFG y PAT.

Las áreas de mejora identificadas se concretan en profundizar la reflexión y unificar criterios metodológicos, tanto de tutorización como de evaluación; implicar más a los estudiantes en la mejora de la calidad de los trabajos iniciando la formación con seminarios específicos desde tercer curso, ya que, a pesar de la formación recibida en

las diferentes asignaturas de la titulación, presentan dificultades en la búsqueda bibliográfica, redacción y síntesis de la información. Los estudiantes viven la asignatura con dificultad porque es donde deben desarrollar y demostrar su capacidad de trabajo autónomo.

P59. PREFERÈNCIES DELS ESTUDIANTS RESPECTE AL TEMA D'ESTUDI DEL TFG DE FARMÀCIA (UB)

Aróztegui M, Bernal A, Bonet F, Bosque R, Cambras T, Canudas A, Domínguez A, Engel P, Escribano E, Fernández C, Folch M, Llobet, López C, March M, Marquès A, Marrero PF, Miquel J, Muñoz M, Palazón J, Puignou L, Pujol D, Simon J, Tebar F, Tico JR., Escubedo E, Zulaica E

Comissió de TFG (CTFG) de la Facultat de Farmàcia. Avda Joan XXIII S/N. Nucli Univ. Pedralbes. 08028 Barcelona

El TFG del grau de farmàcia UB es porta a terme en el marc d'un àmbit docent principal i integra coneixements de com a mínim, dos àmbits docents addicionals atès la seva funció integradora. En el moment de definir les directrius i organització de l'assignatura, es van establir a la Facultat de Farmàcia 27 àmbits docents.

Tanmateix, les característiques del TFG quan a tipus de projectes o estudis es van establir inicialment en base a tres opcions:

1. La revisió, la documentació i la investigació bibliogràfica
2. L'elaboració d'un treball d'investigació en departaments universitaris
3. Activitats portades a terme en empreses o altres institucions

Els professors que imparteixen docència en la titulació són els que fan les propostes de projectes de TFG. Aquestes propostes es publiquen en la web agrupades per àmbits docents abans que els estudiants formalitzin la preinscripció. El procés de preinscripció té la finalitat d'ordenar els estudiants i assignar-los a un àmbit docent. Tanmateix, l'estudiant pot proposar el tema d'estudi que es valorat per la CTFG. Si el projecte és acceptat l'estudiant s'integra directament en l'àmbit docent del projecte proposat.

Després de 4 cursos d'impartició de l'assignatura, es valoren les preferències dels estudiants quant a l'àmbit docent preferent, el tema escollit i el tipus de treball que desenvoluparan. Amb aquesta finalitat es recullen les dades dels treballs realitzats

durant el curs 2013-2014. Tanmateix, es valora el procés d'assignació en tots els seus aspectes durant el passat curs 2013-14 i l'actual 2014-15.

Finalment, es valora l'opinió dels estudiants en relació a la seva conformitat amb el tema d'estudi assignat. Aquesta opinió es va recollir amb una enquesta realitzada durant el mes de desembre de 2014.

P60. PRIMERS RESULTATS DEL PASSAPORT A LA PROFESSIONI A FARMÀCIA

Miñarro M¹, Pallàs M¹, Escolano C¹, García-Montoya E¹, Colomer MA², Lluch A², Naranjo M²

¹Degnat de la Facultat de Farmàcia; ²Servei d'Atenció a l'Estudiant. Universitat de Barcelona.

En el curs 2012/13, el degnat de la Facultat de Farmàcia va iniciar una activitat d'orientació professional dirigida especialment a l'alumnat interessat en realitzar pràctiques en empreses i anomenada Seminari "Passaport a la Professió-Farmàcia.   s un projecte dissenyat amb la implicació de tres agents: la Facultat de Farmàcia, les companyies farmacèutiques i el Servei d'Atenció a l'Estudiant (SAE). Aquesta activitat va gaudir d'un Projecte de Millora i Innovació Docent a l'any 2013. La present comunicació pretén analitzar el grau de participació i satisfacció dels alumnes al llarg d'aquests tres cursos acadèmics.

El nombre d'estudiants inscrits al llarg d'aquests anys ha estat de 207 alumnes i en algunes sessions s'ha aconseguit omplir l'Aula Magna el 100% amb alumnes sense inscripció prèvia i interessats en la tem  tica.

Al llarg d'aquests anys, l'activitat s'ha consolidat a la Facultat de Farmàcia considerant que l'alumne la percep com una oportunitat anual per conèixer la realitat professional de la farmàcia aix   com els requisits d'accés al món laboral. A més, el nombre d'alumnes que ha sol  licitat participar en el programa de pràctiques en empreses dins de l'assignatura optativa ha incrementat al llarg dels cursos, aix   com el nombre d'empreses participants, consolidant-se algunes de les tradicionalment ja hi participaven.

Per altra banda, aquesta activitat ha afavorit un millor coneixement entre l'alumnat de Farmàcia sobre les altres accions d'orientació universitàries del SAE (Club de Feina, Monogràfics del Club de Feina, cursos de Formació en Competències, Entrevistes d'Orientació, Simulacions personalitzades d'entrevistes de feina)

L'avaluació del programa es basa per una banda, amb els qüestionaris al finalitzar el període de pràctiques en indústries farmacèutiques i per l'altra, dels qüestionaris de satisfacció a cada una de les sessions del seminari Passaport a la Professió.

P61. TRABAJO DE FIN DE GRADO EN FARMACIA CLÍNICA, ATENCIÓN FARMACÉUTICA Y FARMACIA ASISTENCIAL: ¿CONSIGUEN LOS ALUMNOS INTEGRAR LOS CONTENIDOS Y LAS COMPETENCIAS?

Lastra CF, Modamio P, Mariño EL

Unidad de Farmacia Clínica y Farmacoterapia. Facultad de Farmacia. Universidad de Barcelona. Avda. Joan XXIII s/n, 08028 Barcelona

El Trabajo de Fin de Grado (TFG) consiste en la elaboración, presentación y defensa de un proyecto o estudio que suponga la integración de la formación recibida por el estudiante a lo largo de la titulación. En el Grado en Farmacia, se puede optar por su realización en uno de los 27 ámbitos docentes que han sido establecidos, entre los que se encuentra el de Farmacia Clínica, Atención Farmacéutica y Farmacia Asistencial (FC, AF y FA).

En esta comunicación se pretende realizar un análisis sobre los TFG realizados en este ámbito, para establecer diferentes aspectos sobre el objetivo final de integrar los contenidos formativos recibidos y las competencias adquiridas por el estudiante.

Se analiza, entre otros aspectos, el lugar donde se ha desarrollado el trabajo, de que tipo ha sido y el nivel alcanzado con respecto a las competencias transversales de capacidad de aprendizaje y responsabilidad, creativa y emprendedora y comunicativa, evaluadas a partir del informe del tutor y de las rúbricas establecidas para valorar la memoria y la presentación oral del trabajo y defensa del mismo realizado por el alumno. Desde su inicio (2011-12), un total de 29 alumnos han realizado el TFG en nuestro ámbito docente. De ellos, 7 propusieron el tema sobre el cual querían desarrollar su trabajo mientras que el resto optó por uno de los temas ofertados por el profesorado implicado. La mayor parte de los trabajos se realizaron en Servicios de Farmacia de Hospital (17), Centros de Atención Primaria (6) y Farmacia Comunitaria (3). Del total de trabajos, únicamente 9 han sido de tipo bibliográfico, mientras que las temáticas del resto, que han estado vinculadas a actividades habitualmente realizadas en respectivos los centros receptores, han permitido desarrollar trabajos de carácter más experimental.

En referencia a las competencias adquiridas, la mayor parte de los alumnos ha obtenido una nota superior a 8 sobre 10 en todas las competencias evaluadas.

Por todo ello consideramos que los resultados obtenidos son positivos aunque mejorables dada la singular importancia de esta asignatura.

P62. PERCEPCIÓN DE LOS NUEVOS GRADUADOS DE FARMACIA SOBRE LA ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS FRENTE A LOS EGRESADOS DE CICLO FORMATIVO

Halbaut L.^{1,2}, García-Montoya E.^{1,2}, Calpena A.², Alvarez E.⁴, Martí D.⁴

¹ Grupo de Innovación Docente de Tecnología Farmacéutica. ² Dpto. Farmacia i Tecnologia Farmacéutica. Fac. Farmacia (UB). Av. Joan XXIII s/n, Barcelona. ³ INS Escola de Treball. Comte d'Urgell, 187, Barcelona

Tras la implantación en 2009-10 del nuevo plan de estudios de Farmacia-UB, conviene explorar desde el punto de vista de los nuevos graduados (*GF*) el papel de las metodologías docentes y de la evaluación en el desarrollo de sus competencias. Para ello, se ha pasado un cuestionario cerrado a la promoción del 2013 y, paralelamente, a egresados del Ciclo formativo (*FP*) *Fabricación de productos farmacéuticos i afines*, con el fin de identificar y contrastar qué competencias les parecen haber desarrollado y saber qué factores atribuyen a dicho desarrollo así como posibles carencias.

Según las respuestas recibidas (15 *FP* y 58 *GF*), ambos grupos coinciden en que los centros contribuyen mucho a adquirir las competencias específicas del área y poco la capacidad comunicativa y ética-sostenibilidad. En las demás, los *FP* se sienten claramente mejor preparados en competencias que los *GF*, en particular para el trabajo en equipo.

En Farmacia, el método expositivo/lección magistral es el más usado, pero valoran más positivamente el aprendizaje basado en experimentos, casos o problemas. En el Ciclo formativo, lo son el aprendizaje colaborativo y experimentos, igualmente importantes que usados. Entre las actividades realizadas, a ambos grupos les parecen más útiles las prácticas de laboratorio y las externas que el Trabajo de Fin de Grado o el de Síntesis.

Test, informe/memoria y trabajo/proyecto son las estrategias evaluativas más empleadas y, además, el examen de desarrollo en *FP*. Destacan proyectos y prácticas

para la adquisición de varias competencias y exposición oral para la capacidad comunicativa y trabajo en equipo.

Las evidencias mostradas señalan que a percepción de los egresados de Farmacia, hay algunas carencias en la formación y que la evaluación sigue siendo muy tradicional. En cambio, los egresados *FP* se sienten mejor formados en competencia y con estrategias evaluativas más diversificadas.

Esta comunicación forma parte del proyecto *El impacto de la evaluación educativa en el desarrollo de competencias en la universidad. La perspectiva de las primeras promociones de graduados* (I+D Edu2012-32766), financiado por MINECO.

P63. PRIMER “SPEED NET-WORKING” A LA FACULTAT DE FARMÀCIA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Ferrer V¹, Carmona M¹, Villar S¹, Pallàs M², García E², Escolano C²

¹Comissionat per a la Participació, Ocupabilitat i Emprenedoria Social Universitat de Barcelona.

²Degant de la Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona

Un dels objectius plantejats pel Comissionat per a la Participació, Ocupabilitat i Emprenedoria Social de la Universitat de Barcelona és desenvolupar, conjuntament amb els centres i les facultats, estratègies i accions encaminades a millorar l'ocupabilitat i la inserció laboral i professional d'estudiants i egressats. A més, l'equip deganal de la Facultat de Farmàcia té com a una de les seves prioritats implementar accions per a la Millora de les competències professionals dels estudiants del Grau de Farmàcia.

En aquest context, el 19 de novembre, es va dur a terme el Primer *Speed-Networking* de la Facultat de Farmàcia: una acció de caràcter innovador nascuda amb l'objectiu d'apropar als estudiants i egressats dels diferents graus, màsters i postgraus relacionats amb el sector farmacèutic, a la realitat de les empreses més representatives de l'àmbit per a millorar l'ocupabilitat dels universitaris de la facultat.

Coorganitzat per la Facultat de Farmàcia i el Comissionat del Rector per a Participació, Ocupabilitat i Emprenedoria Social de la Universitat de Barcelona, va comptar amb el suport i presència de IL3 – Institut de Formació Contínua. Vam participar diverses empreses del sector: *Labiana Life Sciences*, *Boehringer Ingelheim España*, *Laboratorios Hartmann*, *Novartis*, *Ferrer internacional*, *Ken Pharma* i *Page Personnel*.

L'acció va gaudir de la participació de 40 joves universitaris amb diversos perfils i titulacions, graus, màsters i postgraus, de la UB. Tots els assistents varen tenir l'oportunitat d'establir contacte directe amb les empreses participants i mostrar de primera mà el seu talent.

La Jornada va començar amb la inauguració de l'acte a càrrec del Dr. Joan Esteva de Sagrega, degà de la Facultat de Farmàcia i el Dr. Moisès Carmona i la Sra. Sara Villa, membres del Comissionat per a Participació, Ocupabilitat i Emprenedoria Social UB.

La trobada va acollir un petit espai inicial de formació al voltant d'estratègies per afrontar amb més èxit les entrevistes laborals, per tal de que tots els participants acabessin de preparar el discurs a transmetre als entrevistadors.

A l'hora de *l'Speed-Networking*, cada universitari/a va disposar de dos minuts per mantenir entrevistes individuals ràpides amb els ocupadors presents i mostrar les seves competències, mitjançant una metodologia molt dinàmica on el cronòmetre marcava la durada de cada trobada.

La valoració de totes les persones participants va ser molt positiva i constructiva, amb interès d'organitzar futures edicions d'aquest espai de relació entre talent universitari i el món professional.

Aquesta activitat ha estat possible gràcies al finançament del Fons Socials Europeus, transferit a través de la signatura d'un Conveni entre el Servei d'Ocupació de la Generalitat de Catalunya (SOC) i la Universitat de Barcelona, en col·laboració en el compromís de millorar l'ocupabilitat i la inserció professional dels joves universitaris.

P64. EVOLUCION DEL PERFIL Y DEL NIVEL DE CONOCIMIENTOS DE LOS ESTUDIANTES DE MÁSTER EN CUIDADOS AL PACIENTE CRÍTICO

Andreu L, Moreno MC, Hidalgo MA

Dto. de Enfermería Fundamental y Médico Quirúrgica. Campus de Bellvitge. C/ Feixa Llarga s/n. 09807. Hospitalet de Llobregat. Barcelona

Introducción: Los cambios ocurridos tanto en la docencia como en el Sistema Sanitario catalán en los últimos diez años, propician una evolución del perfil de los profesionales de enfermería que acceden a la formación postgraduada.

Objetivos: Describir la evolución del perfil de los/as enfermeros/as que cursan el master “Curés d’Infermeria al malat crític”. Conocer las expectativas docentes de dichos alumnos y sus resultados académicos.

Metodología: Estudio descriptivo, transversal, comparativo. Los sujetos y el periodo de estudio son todos los alumnos matriculados en los cursos académicos 2002-2003 (periodo 1) que se comparan con los de los alumnos de los cursos académicos 2013-2014 (periodo 2). Las variables sociodemográficas opiniones de los alumnos y calificaciones se recogen en un cuestionario *ad hoc* que contiene cuestiones de respuesta cerrada y tipo Likert.

Resultados: Respondieron al cuestionario 162 alumnos, (89%). **Periodo 1.** Compuesto por 81 alumnos. Edad media: 29,8 años, experiencia laboral: de 3 meses a 18 años (media 2,2 años). Experiencia laboral en intensivos: sin experiencia (8), de 3 a 6 meses (52), más de 6 meses (21). Formación postgraduada universitaria: 21 Otra formación: 60. Situación laboral: contrato fijo (47) eventual (30) en paro (3). Calificaciones finales: 4 no superaron, aprobado (20) notable (41) excelente (16). **Periodo 2.** Compuesto por 79 alumnos. Edad media: 24,2 años, experiencia laboral: de 0 meses a 14 años (media 11 meses). Experiencia laboral en intensivos: sin experiencia 27, de 3 a 6 meses: 39, más de 6 meses: 13. Formación postgraduada universitaria: 30. Otra formación: 49. Situación laboral: contrato fijo (16), eventual (50) en paro (13). Calificaciones finales: 3 no superaron, aprobado (16) notable (45) excelente (25). Fueron similares las expectativas y el nivel de satisfacción en ambos periodos.

Conclusiones: Los profesionales que acceden a los estudios de master en cuidados intensivos son más jóvenes, con menos experiencia laboral, menor contratación y menos formación que los de hace diez años, tiene expectativas similares y obtienen mejores calificaciones.

P65. IMPLICACIÓN DEL ESTUDIANTE DE POSTGRADO EN EL PROCESO DE EVALUACIÓN DE SU APRENDIZAJE

Saldaña-Ruiz S, Rodríguez-Lagunas MJ, Castell M, Pérez-Cano FJ

Departament de Fisiologia, Facultat de Farmàcia (GIDCUB-13/002). Departament de Ciències Fisiològiques II, Facultat de Medicina (GIDCUB-13/116)

La asignatura "Fonaments d'Immunologia" del Máster Oficial Interuniversitario URV-UB en Nutrición y Metabolismo es cursada anualmente por unos 20-30 estudiantes. El hecho de tratarse de un grupo reducido permite implementar metodologías que ayuden a promover un aprendizaje más significativo y, entre ellas, la implicación del estudiante en el proceso de evaluación de los conocimientos adquiridos. El objetivo de la presente innovación consistió precisamente en implicar al estudiante en el diseño de una de las propias pruebas de evaluación así como de valorar los trabajos de sus compañeros y el suyo propio. Concretamente, los estudiantes del curso 2014/15 tenían que escoger una técnica inmunológica, lo que les permitía aplicar los conocimientos impartidos en el curso, y desarrollarla en parejas en forma de presentación. Además se les solicitó que elaboraran preguntas test sobre el contenido trabajado. La puntuación de la prueba de evaluación consistió en la valoración de la presentación y en una prueba escrita tipo test sobre todas las exposiciones realizadas. Para calificar las presentaciones, cada estudiante valoró las de los compañeros (corrección por iguales) y la suya propia (autoevaluación) mediante una rúbrica de tres categorías, idéntica a la que utilizó el profesor. Por otra parte, el equipo docente seleccionó varias preguntas de los estudiantes. Las mejores fueron utilizadas para la prueba tipo test, mientras que las de menor claridad, fueron comentadas en clase para aprender de sus errores o problemas de ambigüedad. Se obtuvieron indicadores cualitativos sobre la estrategia docente mediante una encuesta de opinión. Éstos indican que los estudiantes han adquirido consciencia de la importancia de las rúbricas para una evaluación objetiva y de la dificultad en la elaboración de preguntas test, así como del aprendizaje adquirido durante su preparación. Por otra parte, los estudiantes se han mostrado muy satisfechos con la utilidad e interés suscitado, así como de la experiencia globalmente (puntuaciones superiores a 8,5 sobre 10 en todos los casos).

P66. INSERCIÓ LABORAL I QUALITAT DE LA OCUPACIÓ EN ELS ENSENYAMENTS DE PREGRAU DE LA FACULTAT DE FARMACIA

Pallàs M², Escolano C¹, Méndez J², Ferrer V²

¹Degant de la Facultat de Farmàcia. ²Comissionat per a la Participació, Ocupació i Emprenedoria Social. Universitat de Barcelona

L'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari (AQU) i les universitats catalanes, per tal de copsar el grau d'inserció laboral dels titulats, realitzen una enquesta amb una periodicitat triennal. L'enquesta permet conèixer no només la inserció sinó qüestions més específiques com la temporalitat, la satisfacció respecte de la formació rebuda i el lloc de treball, el nivell de retribució, entre d'altres. L'anàlisi de les dades de les titulacions de Grau de la Facultat de Farmàcia, ha de ser d'interès per al disseny d'estratègies i d'activitats de orientació professional del centre.

L'enquesta s'ha dut a terme durant el 2014 a titulats l'any 2010, per tant són referides a Llicenciats en Farmàcia i Ciència i Tecnologia dels Aliments (CTA) i als Diplomats de Nutrició Humana i Dietètica (NHD). L'anàlisi d'aquestes dades en referència a aquests ensenyaments en el marc de les titulacions de Ciències de la Salut i de les titulacions de la UB, mostren trets característics i diferencials entre les titulacions que s'haurien d'analitzar també en el context socio-econòmic actual.

Aquestes dades mostren que el grau d'ocupació mitjà pels tres ensenyaments és del 86,7%, xifra pràcticament idèntica a la dels ensenyaments en la branca de Ciències de la Salut i 3,6 punts per sobre de la mitjana dels ensenyaments de la UB. L'ocupació en la diplomatura de NHD és, en un 50% mitjançant contractes temporals, mentre que a Farmàcia i CTA l'estabilitat laboral és del 75% i el 85% respectivament. En relació a la situació anterior a l'actual crisi econòmica, tot i que les dades de l'enquesta dels titulats i titulades de la promoció de l'any 2004 reportaven un 95,7% d'ocupació (9 punts per sobre de l'actual dada), s'observa com s'està produint una recuperació en relació a les dades de l'anterior enquesta (titulats del 2007), on la taxa d'ocupació era 3,39 punts inferior a l'actual. En el cas de NHD la contractació a temps parcial també és d'un 50%, molt superior a la de Farmàcia o CTA (aproximadament d'un 13%), i també més gran de la mitjana dels ensenyaments en Ciències de la Salut (26%). El 10% dels egressats de NHD treballen com autònoms, CTA un 8 % i Farmàcia 5%.

Així mateix els resultats sobre la satisfacció dels coneixements rebuts i de la seva adequació al lloc de feina, aporten dades importants per tal de vetllar, i si s'escau revisar, els continguts de les matèries i la estructura dels plans d'estudis que facin que la formació rebuda sigui la que és necessària per la inserció exitosa i de qualitat dels egressats. En aquest cas els valors pels tres ensenyaments és d'un 5,5 (sobre 7) , molt similar a la de l'àmbit de Ciències de la Salut i de la UB.

Quan a la "qualitat" de la feina, el sou mig brut anual dels llicenciats en Farmàcia es troba entre 18.000-24.000 €. En el cas de CTA les oscil·lacions son més grans entre

12.000-30.000€, i NHD hi ha dos grups un de 18.000-24.000€ i un altre que probablement correspon als que treballen a jornada parcial de 9.000€. Aquestes dades ens indiquen que s'han de revaloritzar les capacitats dels egressats dels tres ensenyaments, principalment els de CTA, per tal d'assolir estipendis més alts i treballs més qualificats d'acord amb la seva formació i especialització.

P67. DEL ENTORNO UNIVERSITARIO AL ENTORNO PROFESIONAL: CONOCIMIENTO DEL RIESGO BIOLÓGICO ANTES DE INICIAR LAS PRÁCTICAS EN LOS ESTUDIANTES DE GRADO DE ENFERMERÍA

Moreno-Arroyo MC*, Puig-Llobet M, Falcó-Pegueroles A, Lluch-Canut MT, Hidalgo MA, Miquel D, Andreu L, Roldán-Merino J

* Profesora de la Escuela Universitaria de Enfermería. Universidad de Barcelona. Departamento de Enfermería de Salud Pública, Salud Mental y Materno-Infantil. Feixa Llarga, s/n. 08907. L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona)

Objetivo: Analizar el nivel de conocimientos frente al riesgo biológico de los estudiantes de Grado de Enfermería de la Universidad de Barcelona (UB) antes de iniciar sus prácticas asistenciales.

Método: Estudio descriptivo transversal realizado en la Escuela Universitaria de Enfermería de la UB en estudiantes matriculados en las asignaturas de Estancias Clínicas I y Estancias Clínicas II durante el curso académico 2013-2014 (N=78). Variables: sociodemográficas, laborales, formativas, estado vacunal del estudiante y referente a los conocimientos sobre las normas de bioseguridad. Se utilizó un cuestionario de elaboración propia. En el análisis descriptivo se obtuvieron frecuencias y porcentajes y se realizó tabulación y tablas de contingencia para las variables cualitativas.

Resultados: El 65,3% (n=51) de los estudiantes tenían un nivel de conocimientos medio-bajo respecto a la prevención del riesgo biológico antes de realizar las asignaturas prácticas. El 76,9% (n = 60) y el 88,5% (n=69) desconocían cuál era el porcentaje de seroconversión después de pincharse con una aguja contaminada con VIH y con Hepatitis B respectivamente. Respecto al uso de guantes, el 41% de los estudiantes decían que tenían que utilizar guantes en cualquier situación frente a un paciente que fuera de riesgo y el 48,7% no sabía si el uso de doble guante era necesario cuando se manipulaba sangre, líquidos corporales o secreciones contaminadas. Más de la mitad de los alumnos, el 51,2%,

no conocían las dosis correctas de vacunación para prevenir la Hepatitis B. Respecto a los protocolos postexposición, el 69,2% de los estudiantes desconocía o identificaba incorrectamente cuando se había de aplicar el protocolo en caso de exposición al VHB, al igual que pasaba ante la exposición al VHC (80,7%) y el VIH (87%).

Conclusiones: En el contexto de la muestra estudiada se evidencia que los estudiantes tienen un nivel de conocimientos medio-bajo apuntando a la necesidad de incluir competencias transversales para conseguir una cultura preventiva.

P68. IMPLEMENTACIÓN DE UN LABORATORIO DE HABILIDADES CLÍNICAS

Villalonga R, Pujol R, Ariza J, Borrell F, Rubio F, Gutiérrez C

Departament de Ciències clíniques. Facultat de Medicina. Campus de Ciències de la Salut de Bellvitge. Universitat de Barcelona.

Introducción: La enseñanza en Ciencias de la Salud complementa la formación teórica con la realización de prácticas clínicas. Los nuevos planes de estudios contemplan las competencias y habilidades obligatorias a adquirir. Su aprendizaje es complejo, intenso y prolongado en el tiempo, integrando conocimientos teóricos y habilidad en el manejo de las técnicas. Los maniquís simuladores permiten la enseñanza y entrenamiento sin estrés para el alumno ni riesgo para los pacientes, facilitando una docencia reglada y reproducible. El año 2005 se creó en nuestro Campus un Laboratorio de Habilidades Clínicas (LHC). El año 2012 se estableció convenio de colaboración con el Hospital Universitari de Bellvitge, que permitió su traslado al hospital, favoreciendo la integración del alumnado en el ambiente hospitalario. Está ampliamente dotado permitiendo la realización de diferentes técnicas y habilidades. La finalidad es que el alumnado adquiera los conocimientos y habilidades clínicas propias de su grado. El LHC está a disposición de los diferentes grados del Campus, programas de masters y postgrado.

Objetivos: 1. Conocer el grado de utilización del LHC (Grado y postgrado). 2. Valorar su integración con otra herramienta formativa como es el portafolio. 3. Conocer el grado de satisfacción del alumnado.

Material y método: Talleres de habilidades realizados (2006-14). Alumnos de los grados de Medicina (3^{er} curso) y Odontología (2^o y 3^{er} curso), alumnos de masters y cursos de postgrado.

Resultados: Se ofertaron 15 talleres. Asistieron 6208 alumnos (2570 de grado y 3638 de masters y cursos de postgrado). 1341 alumnos de los grados de Medicina y Odontología trasladaron sus experiencias a un portafolio electrónico. Realizaron la encuesta de satisfacción 3261 alumnos, evaluando el 87% de los alumnos el grado de satisfacción alto o muy alto.

Conclusiones: La implementación del LHC ha permitido una elevada utilización de las instalaciones, proporcionando el aprendizaje establecido. El grado de satisfacción fue elevado. Su traslado favoreció la integración de la docencia en el hospital.

P69. PERCEPCIÓN DE CALIDAD DE VIDA Y BIENESTAR DE LAS PERSONAS MAYORES DEL PROGRAMA UNIVERSITARIO PARA MAYORES EN LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA.

Carreira L, Llobet MP, García Hernández M

Programa de Doctorat Infermeria i Salut, UB; Programa de Pós-Graduação em Enfermagem, UEM. Financiamento do CNPq, Brasil.

Una de las principales cuestiones planteadas con el progresivo envejecimiento de la población es si el aumento de la esperanza de vida estará acompañado con buen estado de salud y perspectivas para un envejecimiento activo. Por esta razón, investigaciones sobre las condiciones que contribuyen para una buena calidad de vida en la vejez revisten de gran importancia científica y social. En esta perspectiva, el estudio objetiva identificar los significados de calidad de vida relacionados con las actividades desarrolladas por la Universidad de la Experiencia, de la Universidad de Barcelona, en la perspectiva de sus participantes de mayor edad. Este es un estudio descriptivo y exploratorio, con enfoque teórico-metodológico cualitativo, realizado con 22 personas mayores inscritos en la Universidad de la Experiencia de la UB, en el curso académico 2014-2015. Utilizamos la Teoría Fundamentada como marco metodológico. La técnica empleada fue a partir de la entrevista semi-estructurada. Los resultados muestran que la calidad de vida de las personas mayores está relacionada con la capacidad funcional, autoprotección de la salud física y el estado emocional, interacción social y actividad intelectual. Estas actividades, desarrolladas por la universidad, promueven la salud y calidad de vida en su sentido más amplio, con el mantenimiento de la autonomía e independencia de las personas mayores, motivación para vivir y,

también, expansión de los intercambios entre jóvenes y mayores. Por lo tanto, las actividades desarrolladas por la Universidad de la Experiencia mantienen los mayores activos y representan una forma de promover salud de las personas de edad avanzada, a partir de acciones interdisciplinarias que le permiten disfrutar del placer existente en el aprendizaje, así como la expansión de las relaciones sociales.

P70. MEJORA DE LA CALIDAD EDUCATIVA EN LA ESCUELA DE TÉCNICOS LABORATORISTAS

Domínguez Villegas V¹, Carrera Andrade B^{1,2}, Romero Guido P¹, Domínguez Villegas V¹, Sámano Peralta JA¹

¹Escuela de Técnicos Laboratoristas, Universidad Autónoma del Estado de Morelos (UAEM).

²Departamento de Farmacia y Tecnología Farmacéutica, Facultad de Farmacia, Universidad de Barcelona, España. Avenida Universidad 1001, Col. Chamilpa, Cuernavaca, Morelos, México. C.P. 62209

El rezago educativo es uno de los principales retos que México enfrenta; el promedio de educación es de 8.6 años, niveles semejantes a Paquistán o Sierra Leona de acuerdo con la OCDE. El porcentaje de adultos con educación media superior es de 36 %, y sólo 12 % de los jóvenes está matriculado en educación superior, mientras la media en la OCDE es de 75 y 28 %. Respecto a la inversión en el gasto para la educación del PIB en México es del 20% mientras que la media de los países integrantes de la OCDE, para el nivel básico es de 27 %. Esta problemática representa un reto para el país, sin embargo, podemos hablar de un caso exitoso en la Escuela de Técnicos Laboratoristas, donde la implementación de acciones han permitido elevar la calidad educativa. Esta escuela es un Bachillerato Universitario Bivalente que se suma al reto de innovar la educación que se dirige a los jóvenes de la región, promoviendo una serie de acciones, entre ellas la reestructuración de su Plan de Estudios bajo el enfoque por competencias, y se une a la “Reforma Integral de la Educación Media Superior en México” (RIEMS) así como. Esto con la perspectiva de integrar voluntades para encontrar de manera conjunta soluciones a las problemáticas relacionadas con la calidad educativa de nuestro país. A partir del 2010, se ha venido un incremento de matrícula considerable, de ser una escuela con 540 alumnos, en el 2014 la matrícula asciende a 1035 alumnos.

Para atender dicha población y elevar la calidad educativa se han implementado las siguientes acciones: desarrollo de academias por ejes temáticos; formación docente en competencias docentes; generación de recursos propios; atención de problemáticas de relación alumno-maestro; implementación de tutorías; actualización de planes y programas de estudio basado en un enfoque por competencias; reunión con padres de familia; creación de cursos intensivos.

El resultado de estos esfuerzos en conjunto han llevado a tener un índice de deserción del 2%, a tener mejores resultados que la media nacional y a ser la mejor escuela Pública del Estado de Morelos.

P71. ACTIVITAT CULINÀRIA-NUTRICIONAL EN PERSONES GRANS DIAGNOSTICADES DE DETERIORAMENT COGNITIU LLEU (DETERIORAMENT DE LA MEMÒRIA ENTRE D'ALTRES)

Torrado, X

Professor del Departament de Nutrició i Bromatologia. Campus de l'Alimentació. Universitat de Barcelona

Introducció: Estudiants de l'assignatura de Treball dirigit (6c) del Grau de Nutrició Humana i Dietètica han realitzat activitats en l'associació AJUDAM-PREDEGENT (Prevenció-Dependència-Gent Gran). Aquesta associació treballa en el desenvolupament d'un programa d'estimulació cognitiva per persones diagnosticades de deteriorament cognitiu lleu (pèrdua de memòria diagnosticada) que intenten continuar la seva vida amb plena normalitat malgrat les dificultats que la naturalesa de la malaltia comporta.

Els estudiants, supervisats per l'equip de l'Associació AJUDAM-PREDEJEM, han dissenyat i realitzat tallers de temàtica culinària-nutricional, en el marc dels "Tallers de la memòria", amb la finalitat que la cuina i/o la nutrició esdevingui en una eina de útil per treballar la memòria.

Objectius: Dissenyar activitats /tallers per una alimentació saludable

Aprendre a dissenyar tallers, amb un equip multidisciplinari, per treballar la memòria
Valorar el servei de càtering de l'associació. Punts forts i punts febles.

Descripció: Primerament van participar com a observadors en les dinàmiques/ activitats ja establertes del centre, per conèixer les característiques del grup i poder dissenyar i realitzar les sessions.

Seguidament, els estudiants van definir els objectius específics de cada sessió y la planificació de la tasca, conjuntament amb l'equip de l'associació.

Finalment, es van realitzar 7 sessions d'una hora, amb una estructura comuna molt ben definida, amb rutines i sense canvis per facilitar el seu seguiment als pacients.

Paral·lelament, els estudiants van realitzar el seguiment del servei de dinars, per valorar de l'estructura del càtering, el seu funcionament, els menús i l'adequació d'aquest servei a les característiques d'aquesta població.

Conclusions: Des de l'associació es valora molt positivament la capacitat dels estudiants per connectar amb el perfil dels pacients, d'equilibrar els tallers i els temes a tractar amb la capacitat cognitiva dels mateixos i de preparar correctament les diferents sessions. Han mostrat empatia i capacitat per adaptar-se al grup.

Els estudiants manifesten que ha estat una tasca laboriosa, no exempta de dificultats però molt enriquidora.

P72. EXPERIÈNCIA APS EN EL GRAU DE NUTRICIÓ HUMANA I DIETÈTICA (NHID): COLÒNIES I CAMPAMENTS PER A NENS I JOVES AMB DIABETIS MELLITUS TIPUS I

Illán, M, Palma I, Farran A

Campus de l'Alimentació Torribera (UB). Edifici Verdaguer. Av Prat de la Riba, 171, 08921 Santa Coloma de Gramenet

Introducció: Les estades dels estudiants de NHID en colònies i campaments de nens i joves amb diabetis compleixen la funció pedagògica d'aprofundir en un camp específic de l'ensenyament com és l'aprenentatge del maneig d'aquesta patologia en situacions reals. Contribueix als coneixements teòrics adquirits a l'ensenyament i, alhora, ofereix servei a la comunitat transmetent als nens eines útils que afavoreixen l'autonomia i l'autocontrol de la diabetis.

Objectius:

- Reforçar la capacitat per resoldre situacions conflictives produïdes per la diabetis (Hipo- hiperglucèmies, cetonúries, etc.)

- Incorporar conceptes i informacions relacionades amb l'aprenentatge del maneig de la malaltia a les activitats lúdiques
- Evidenciar la importància de l'augment de coneixements i habilitats per a la millora del control
- Destacar els efectes positius de l'exercici físic i aprendre a equilibrar les dosis d'insulina i la ingesta

Descripció: Activitat estructurada en forma de Treball Dirigit, assignatura optativa de 6 crèdits de caràcter eminentment pràctic que integra l'aprenentatge de continguts, amb competències, habilitats, valors i servei a la societat. Es porten a terme activitats diverses relacionades amb l'alimentació dels nens i joves amb diabetis que requereixen la implicació dels estudiants en el treball conjunt de l'equip multidisciplinari (metges, infermeres, dietistes, educadors en diabetis, monitors de lleure).

Conclusions: l'equip docent de l'assignatura considera molt satisfactoris els resultats obtinguts amb aquesta experiència docent. Els estudiants descriuen la pràctica viscuda com una oportunitat d'aprenentatge altament gratificant que els proporciona coneixement i alhora autonomia.

P73. ACTIVITAS PER A L'ALUMNAT DE SECUNDÀRIA "FARMAESTIU"

Bidon-Chanal A¹, Juárez J¹, Luque FJ¹, Amat C², Saldaña S², Miquel J³, García E⁴, Badia J⁵, Escolano C⁵, Esteva J⁵, Muñoz-Torrero D⁵, Pallàs M⁵, Miñarro M⁵, Plou S⁶

¹Departament de FísicoQuímica, ²Departament de Fisiologia, ³Departament de Microbiologia i Parasitologia Sanitàries, ⁴Departament de Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica, ⁵Deganalet de la Facultat de Farmàcia, ⁶Servei d'Atenció a l'Estudiant de la Universitat de Barcelona

La Facultat de Farmàcia ha realitzat accions encaminades a enfortir el contacte amb els centres de secundària. En aquest context, es situa l'activitat Farmaestiu que es va celebrar del 16 al 18 de juny de 2014 a la Facultat de Farmàcia. Farmaestiu va estar promogut i organitzat per professors de diferents departaments de la Facultat de Farmàcia juntament amb l'equip deganal de la Facultat de Farmàcia i el Servei d'Atenció a l'Estudiant.

Farmaestiu es va adreçar a estudiants de primer i segon dels batxillerat científic (els alumnes havien de cursar 1r de batxillerat durant el curs 2013-2014). La nota acadèmica de la segona avaluació havia d'estar per sobre del 7,5. El nombre de places

ofertes va ser de 20. Es va rebre un nombre de sol·licituds molt superior i es va realitzar la selecció tenint en compte la nota acadèmica.

Els alumnes van disposar d'un guió de pràctiques elaborat pels professors responsables dels tallers. En aquest guió es descrivien, acompanyats de gràfics, totes les activitats a desenvolupar i es donaven detalls per situar el tema en context i facilitar la compressió del Taller.

El programa va incloure dues conferències plenàries introductòries amb el títol "Farmàcia: quan el futur té molta història" i "La recerca a les ciències farmacèutiques", a càrrec del degà i el vicedegà de recerca, respectivament.

Les sessions pràctiques van estar organitzades i impartides per professors de la Facultat. En concret, les sessions van ser: Taller de Modelització de Fàrmacs, un Taller d'Electrofisiologia, un Taller de Parasitologia i estades al Servei de Desenvolupament del Medicament. Les sessions pràctiques es van fer de forma rotatòria i en grups reduïts. Les activitats programades van apropar els estudiants a temes de màxim interès del món farmacèutic; se'ls va introduir en les tècniques de modelització molecular per al disseny de nous fàrmacs; van identificar microorganismes patògens; van aplicar tècniques d'electrofisiologia per conèixer el funcionament del cos humà; i van preparar un medicament en la forma farmacèutica de comprimit o de pomada. Aquestes són algunes de les activitats que els van submergir al fascinant món de la farmàcia.

Un cop finalitzat el campus es va lliurar als assistents un diploma acreditatiu de la seva participació.

En el futur la Facultat de Farmàcia té com a objectiu continuar proposant activitats que permetin als estudiants de secundària conèixer el Grau de Farmàcia i poder integrar al Grau estudiants de batxillerat que mostren un interès destacable per a les disciplines implicades en el món farmacèutic.

P74. LA PERCEPCIÓN DEL RIESGO BIOLÓGICO EN LAS PRÁCTICAS CLÍNICO-ASISTENCIALES EN LOS ESTUDIANTES DE GRADO DE ENFERMERÍA DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA

Moreno-Arroyo MC*, Puig-Llobet M, Falcó-Pegueroles A, Lluch-Canut MT, Hidalgo MA, Miquel D, Roldán-Merino J

*Profesora de la Escuela Universitaria de Enfermería. Universidad de Barcelona. Departamento de Enfermería Fundamental y Medicoquirúrgica. Feixa Llarga, s/n. 08907. L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona).

Objetivo: Analizar la percepción del riesgo biológico de los estudiantes de Grado de Enfermería de la Universidad de Barcelona (UB) antes de iniciar sus prácticas clínico-asistenciales.

Método: Estudio descriptivo transversal realizado en la Escuela de Enfermería de la UB en estudiantes de Grado de Enfermería matriculados en las asignaturas prácticas de segundo curso (Estancias Clínicas I) y de tercer curso (Estancias Clínicas II) durante el 2013-2014 (N=78). Variables: sociodemográficas, laborales, de formación, clínicas y referidas a la evaluación del riesgo biológico percibido. Se utilizó un instrumento de elaboración propia y la escala EDRP-T. Análisis estadístico: descriptivo y univariante para detectar si habían diferencias entre la percepción de riesgo biológico de los ítems de la escala EDRP-T y las variables sociodemográficas.

Resultados: Los estudiantes sin formación práctica previa (Estancias Clínicas I) tenían menor percepción de conocimiento y menor percepción de daño derivado del riesgo biológico con respecto a los estudiantes con formación práctica previa (Estancias Clínicas II), ($p=0.05$ y $p=0.04$ respectivamente). Se detectó menor percepción del riesgo biológico en los estudiantes con experiencia laboral previa.

Conclusión: La formación práctica y la experiencia laboral influyen en la percepción del riesgo biológico de los estudiantes de enfermería. Faltan estudios que relacionen la percepción de riesgo con el uso de las medidas de prevención durante su formación práctica y los accidentes de tipo biológicos sufridos.

P75. REVALIDACIÓN DEL PROCESO E INSTRUMENTOS DE EVALUACIÓN DE LA COMPETENCIA DE APRENDIZAJE Y RESPONSABILIDAD (NIVEL NOVEL) EN EL ÁMBITO DE LA FORMACIÓN PRÁCTICA

Halbaut L^{1,2}, Aróztegui M^{1,2}, Gracia A³, Brillas A³, Pérez-Lozano MP¹, Viscasillas A¹, Aparicio RM¹, García-Montoya E¹

¹Profesores del Grupo de Innovación Docente de Tecnología Farmacéutica (*GIDTF*). ²Miembros d'ADMES-Barcelona. ³Estudiantes-colaboradores. Dpto. de Farmacia y Tecnología Farmacéutica. Fac. Farmacia (UB). Av. Joan XXIII, s/n, Barcelona 08028

El Grado de Farmacia-UB desarrolla el proceso de enseñanza-aprendizaje relacionado con la materia *Farmacia Galénica* en un conjunto de asignaturas impartidas secuencialmente en 1º, 3º, 4º y 5º curso del grado. Por ello, y dado el actual contexto *GIDTF*, se propuso desarrollar gradualmente la competencia transversal *Capacidad de aprendizaje y responsabilidad* asociándola a las actividades prácticas de las mencionadas asignaturas. Como instrumento de evaluación se seleccionó la rúbrica y en cuanto a la metodología de evaluación se optó, una vez consensuados los criterios de evaluación y la escala de calificación, por una modalidad de evaluación compartida (coevaluación) combinando la autoevaluación de los estudiantes con la evaluación de los profesores. Tras un proceso de armonización de 3 años se realizaron una serie de modificaciones en las rúbricas diseñadas.

En el presente trabajo se exponen los resultados del análisis de la coevaluación conjunta de las prácticas y de la competencia transversal asociada en la asignatura obligatoria de 1º curso *Introducción a la Farmacia Galénica* (369 alumnos). Se demuestra que, si bien los alumnos tienden a atribuirse una puntuación inferior a la de los profesores, los casos de clara subestimación (superior al 12,5% de la nota del profesor) son tan solo del 12 al 17%. Además, todos ellos aprobaron las prácticas y alcanzaron el nivel de competencia exigido, la gran mayoría (98,6%) con nota superior al 3,1 sobre 4. La estrategia empleada, por lo tanto, permite garantizar la validez del proceso de evaluación conjunta prácticas/competencia y también (las calificaciones atribuidas. Finalmente, la participación obligatoria de los alumnos resulta beneficiosa para evaluar con seriedad y relevancia dicha competencia, ayudando finalmente a cumplir los objetivos docentes propuestos.

Nota: Este trabajo forma parte del Proyecto 2014PID-UB/050 de la Universidad de Barcelona

P76. INTEGRACIÓ DE LES COMPETÈNCIES INFORMÀTIQUES I INFORMACIONALS ALS ESTUDIS DE GRAU I POSTGRAU DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Pujol A

CRAI Biblioteca de Medicina. Universitat de Barcelona. C/Casanova, 143. 08029 Barcelona

El canvi de paradigma en la docència universitària impulsat per els Acords de Bolonya porta implícita, entre d'altres, la formació en competències informàtiques i informacionals als alumnes de Grau, Postgrau i Doctorat de les universitats. El personal bibliotecari del Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI) de la Universitat de Barcelona (UB) és expert en aquest tipus de formació ja que per una banda es tracta d'habilitats bàsiques en el desenvolupament de la seva professió i per l'altra compta amb molts anys d'experiència acumulada oferint i realitzant sessions de formació per als usuaris de la UB. És a partir del reconeixement d'aquestes condicions del personal de les biblioteques del CRAI que es proposa implementar la formació en competències informàtiques i informacionals als estudis de graus, postgraus i doctorats de la UB. La finalitat: dotar als usuaris de les habilitats necessàries per a la cerca, obtenció, avaluació, processament i comunicació de la informació en qualsevol suport i aconseguir un millor coneixement i per tant una millor utilització dels recursos d'informació que s'ofereixen des de les biblioteques del CRAI de la UB.

P77. RÚBRICA PARA LA EVALUACIÓN DE LA HABILIDAD DE DETERMINAR LA PRESIÓN ARTERIAL

Pérez Cano FJ*, Rabanal M*, Saldaña-Ruiz S, Martin-Venegas R, Vilaplana J*, Castellote C*, Franch A*, Castell M*.

Departament de Fisiologia; Facultat de Farmàcia; Universitat de Barcelona. (*GIDCUB-13/002)

La determinación de la presión arterial (Pa) forma parte de la atención farmacéutica tanto desde el punto de vista del cribado de la hipertensión en la población general como en el seguimiento del enfermo hipertenso¹. Por ello, la habilidad de determinar la Pa constituye uno de los objetivos de aprendizaje del grado de Farmacia de la

Universitat de Barcelona y se desarrolla en las clases prácticas de la asignatura de Fisiología y Fisiopatología II.

En cada curso académico, la práctica se enseña durante 2 horas a unos 350 alumnos repartidos en 17-18 grupos de docencia. Días después de realizar la práctica, el profesor evalúa el grado de adquisición de dicha habilidad por parte del estudiante, el cual realiza la medición de Pa a un compañero.

Si bien el guión de prácticas recoge las fases a seguir para la determinación correcta de la Pa y que son objeto de evaluación, el profesorado implicado en la evaluación otorgaba una puntuación global a la habilidad. Por ello surgió la necesidad de disponer de una herramienta que incluyera los criterios detallados aplicados en la evaluación y que permitiera a los estudiantes disponer de una evidencia escrita y puntualizada del proceso, con el fin de permitir su retroalimentación. Con este objetivo, desde el curso 2013/14 se ha implementado una rúbrica que facilita el proceso de evaluación del profesorado ya que incluye la valoración de las diferentes fases de la determinación de la Pa: posición y atención al paciente, manejo del estetoscopio, colocación del brazalete y manejo del esfigmomanómetro.

En conclusión, la implementación de la rúbrica de evaluación ha aumentado la objetividad de la evaluación y ha permitido establecer aquellas fases de aprendizaje que requieren especial atención y obtener un registro de la actuación del estudiante para poder comunicarle aquellas acciones precisas susceptibles de mejora.

¹Llibre Blanc per a la integració de les activitats preventives a l'Oficina de Farmàcia. Generalitat de Catalunya i Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, editors. Barcelona, Gràfiques Gispert, S.A., 1997

P78. HABILIDADES COMUNICATIVAS ENMARCADAS EN LA RELACIÓN DE AYUDA MEDIANTE LA TÉCNICA DEL *ROLE-PLAYING* Y LA LENGUA INGLESA

Almazor A, Huguet A, Miguel D, Farres M, Morera MJ, Hurtado B, Roldán J

E.U. I. Sant Joan de Déu. C/ Santa Rosa, 39-57 08950 Esplugues de Llobregat

Introducción: En las competencias transversales de Grado están incluidas las competencias interpersonales y de comunicación. En ésta se abordan las habilidades comunicativas enmarcadas en la relación de ayuda. A si mismo, debido al desarrollo científico-sanitario y la creciente movilidad profesional en Europa, otra competencia

comunicativa es el dominio de una tercera lengua. En este sentido la asignatura de Enfermería Comunitaria interrelaciona las dos competencias.

Objetivos:

General: Integrar las competencias transversales de relación de ayuda y el aprendizaje de la lengua inglesa en la asignatura de Enfermería Comunitaria.

Específicos:

- Desarrollar las habilidades de comunicación (verbales y no verbales) en la entrevista clínica y la relación asistencial en atención primaria.
- Trabajar la terminología relacionada con aspectos científicos enfermeros y la expresión oral en lengua inglesa.

Metodología: La metodología utilizada fue una clase expositiva interactiva. La clase contenía todos los aspectos básicos sobre habilidades comunicativas y relación de ayuda. En grupos pequeños se trabajaron distintos casos de forma autónoma utilizando la técnica del *role-playing*. Se presentaron y analizaron en clase todos los casos.

Resultados: Se trabajó con un total de 143 alumnos, obteniendo un total de 28 grupos. De los casos, 5 fueron escenificados en el aula y el resto mostrados en una filmación. A partir de la discusión y reflexión conjunta de alumnos y profesores, se observaron que los puntos fuertes fueron aquellos relacionados con las habilidades empáticas y las habilidades no verbales. Se detectó que los aspectos que deberían seguir trabajándose eran las habilidades relacionadas con la comunicación verbal, concretamente las habilidades para preguntar. En referencia a la competencia de la expresión y comprensión de la lengua inglesa los alumnos mostraron un nivel medio-alto.

Conclusiones: Mediante la innovación docente y la metodología de enseñanza-aprendizaje empleada se alcanzaron los objetivos planteados. Tanto la adquisición de habilidades comunicativas como el perfeccionamiento, la comprensión y la expresión del lenguaje científico en lengua inglesa.

P79. LABORATORI D'HABILITATS: APRENENTATGE I AVALUACIÓ DELS CONTINGUTS PRÀCTICS DE FISIOLÒGIA HUMANA

Rodríguez-Lagunas MJ, Soler-Martín C, Corral L, Javierre C, Llorens J, Barbany JR

Departament de Ciències Fisiològiques II, Facultat de Medicina i Odontologia, 4a planta Pavelló de Govern, Feixa Llarga s/n 08907, L'Hospitalet de Llobregat

Un dels reptes en els ensenyaments amb docència pràctica és avaluar els coneixements i les habilitats que els estudiants adquireixen al laboratori. En aquest sentit, els estudiants de Ciències Mèdiques Bàsiques, actualment Ciències Biomèdiques, durant els cursos 11-12 i 13-14 van participar en el laboratori d'habilitats de l'assignatura Fisiologia Humana I i II. El laboratori d'habilitats consisteix en un laboratori que disposa dels equips i materials que es fan servir a les pràctiques de l'assignatura i que està a lliure disposició dels estudiants en un horari concret. Un cop realitzades les pràctiques, els estudiants poden participar lliurement en el laboratori d'habilitats per consultar dubtes i practicar les habilitats que han adquirit durant el normal desenvolupament de les pràctiques i que seran objecte d'avaluació. L'avaluació es realitza en el mateix laboratori d'habilitats i consisteix en un examen escrit i oral sobre els continguts de pràctiques, a més d'una demostració de les habilitats adquirides. Les habilitats ponderen un 10% en l'avaluació continuada i són avaluades mitjançant una rúbrica que permet al professorat puntuar objectivament l'estudiant. Un cop realitzat l'examen pràctic els estudiants van ser enquestats per tal de conèixer la seva opinió respecte al "laboratori d'habilitats" i al nou sistema d'avaluació de la docència pràctica. La majoria d'estudiants creuen que el laboratori d'habilitats els ha fet treballar i comprendre millor els continguts de les pràctiques (obtenint una puntuació de 4.2 de mitjana dels dos cursos, sobre 5), prefereixen aquest mètode d'avaluació enfront al tradicional, basat en preguntes a l'examen teòric (4.6 sobre 5), els ha resultat interessant (4.4 sobre 5) i globalment l'experiència els ha resultat satisfactòria (4.5 sobre 5). Les puntuacions obtingudes en l'examen d'habilitats han estat de 8,5 sobre 10 (de mitjana en els darrers 2 cursos). Així, es pot concloure que aquesta metodologia docent, àmpliament acceptada pels estudiants, permet reforçar i avaluar les habilitats treballades al laboratori.

P80. BASE DE DADES SOBRE VEUS ELABORADA PELS ESTUDIANTS AL CAMPUS MOODLE

Torres B^{1,3}, Halbaut L^{2,3}, Vallès A^{1,4}

(1) Facultat de Medicina. Universitat de Barcelona. Casanova 143, 08036 Barcelona. (2) Facultat de Farmàcia. Universitat de Barcelona. Joan XXIII s/n. 08028 Barcelona. (3) Grup d'Innovació Docent de Tecnologia Farmacèutica (GIDTF). (4) Grup d'Innovació Trans.edu.

Introducció: A l'assignatura optativa "Anatomia Funcional de la Veu", del Grau de Medicina, hem introduït en el curs 2013/14 una nova activitat. S'ha proposat als estudiants que comparteixin i analitzin veus procedents de gravacions de domini públic a través de l'eina "Base de dades" de Moodle.

Metodologia: La base de dades es va configurar de forma que l'estudiant a l'afegir la seva entrada disposava d'una llista de categories, que identificaven el tipus de veu, i podia triar aquella o aquelles que creia definien millor la veu que anava a incorporar. Hi havia dos espais, un a posar la URL del recurs i un segon espai per fer una breu descripció de la veu triada.

Resultats: A l'activitat, que pondera un 10% de la nota global, s'ha valorat si l'estudiant en la seva anàlisi ha tingut en consideració una sèrie de paràmetres imprescindibles. El rendiment acadèmic ha estat molt positiu ja que tots els estudiants van fer una descripció acurada de la veu triada.

Per tal de saber el grau de satisfacció dels estudiants al respecte d'aquesta nova activitat els vam demanar que responguessin un breu qüestionari en el que se'ls demanava la seva opinió sobre la utilitat i interès de l'experiència. Se'ls va preguntar també la seva opinió sobre la utilitat i interès d'altres dues activitats *online* dutes a terme ("Postura" i "Respiració"). Cada un dels ítems el puntuaven de 0 a 10; sent 0 "Gens" i 10 "Molt".

En tots els ítems el 50% dels estudiants puntua per sobre de 8. El més valorat ha estat l'interès de l'activitat de la "Base de Dades" (moda=10) i l'activitat de "Respiració" és la que s'ha considerat menys útil (moda=7).

Conclusions: Els resultats obtinguts a nivell acadèmic ens porten a concloure que amb l'activitat hem aconseguit els objectius marcats i que els estudiants han adquirit les competències bàsiques que ens havíem proposat. Els resultats de l'enquesta de satisfacció reforcen la nostra idea de que l'activitat ha estat interessant i útil.

P81. MICROSCOPIA VIRTUAL EN LA ENSEÑANZA DE LA ANATOMÍA PATOLÓGICA EN MEDICINA

Alós LI, Ordi O, Martínez A, Ordi J, Cuatrecasas M, Ramírez J, Ribalta T, Fernández P, Campo E, Solé M, Díaz A, Mallofré C, Balagué O, Martínez D, Bombí JA

Dpt. de Anatomía Patológica, Farmacología y Microbiología. Facultad de Medicina. Universidad de Barcelona. Barcelona

Introducción y objetivos: La microscopía virtual (MV) se ha introducido en la educación post-graduada en las Facultades de Medicina. No obstante, la experiencia acumulada con esta tecnología es aún limitada y existen muy escasas evidencias sobre su impacto sobre los estudiantes. Los objetivos del estudio fueron: 1) determinar si el posible impacto sobre las notas en los exámenes prácticos de la asignatura del paso de las preparaciones de cristal y el microscopio convencional (MC) a las preparaciones virtuales y el MV, y 2) evaluar la impresión subjetiva de los estudiantes en relación con el impacto de la MV en su aprendizaje.

Métodos: Se evaluaron dos grupos que realizaron la asignatura de Anatomía Patológica en el curso 2013-2014, uno usando MC y el otro MV. Las mismas preparaciones utilizadas en el grupo de MC fueron digitalizadas en un escáner Ventana iScan HT a 20x y presentadas a los estudiantes con el visor Virtuoso (Roche diagnostics). Se evaluó el nivel de conocimientos alcanzado por los estudiantes mediante un examen *online*. Se realizó una encuesta a los estudiantes del grupo MV para evaluar sus impresiones sobre el recurso docente.

Resultados: No existieron diferencias entre los dos grupos en cuanto a las notas obtenidas en el examen *online*: $9,87 \pm 0,34$ para el grupo de MC, vs $9,86 \pm 0,53$ para el grupo de MV; $p=0,880$). La característica más valorada de la MV fue la posibilidad de acceder a las imágenes en cualquier lugar y a cualquier hora (93.3%). El 86.6% de los estudiantes encontraron que el *software* era fácil de usar y efectivo. El 71.6% de los estudiantes consideraron que la navegación era más fácil con el MV que con el MC.

Conclusiones: La MV puede reemplazar de forma efectiva los métodos tradicionales de aprender patología y proporcionan movilidad a los estudiantes.

P82. FEEDBACK DOCENTE: UN FACTOR ASOCIADO A LA REDUCCIÓN DEL EFECTO NEGATIVO DE LA ANSIEDAD A LAS MATEMÁTICAS

Núñez-Peña, M.I., Bono, R. y Suárez-Pellicioni, M.

Facultat de Psicologia, Universitat de Barcelona, Passeig Vall d'Hebron, 171, 08035 Barcelona.

El objetivo de este estudio fue implementar y evaluar la eficacia de un sistema de evaluación formativa en la asignatura Diseños de Investigación del grado de Psicología de la Universidad de Barcelona. Con este sistema los estudiantes realizaban una serie

de pruebas a lo largo del semestre de las que recibían un *feedback* personalizado, con el objetivo de que los estudiantes corrigieran sus errores y a la vez aprendieran de ellos. Esperábamos que este sistema fuese útil para todos los estudiantes, pero especialmente para aquellos que tenían un nivel elevado de ansiedad a las matemáticas. Esos estudiantes tienen problemas para demostrar sus competencias en el sistema de evaluación tradicional por la tensión inherente a los exámenes, por lo cual esperábamos que la evaluación formativa les permitiese mostrar las competencias reales que habían alcanzado a lo largo del curso.

Para evaluar la utilidad de nuestro sistema de evaluación formativa recogimos información de 166 estudiantes voluntarios durante el curso 2012-13: sus notas, su puntuación en ansiedad a las matemáticas (ansiedad a exámenes de matemáticas, a tareas numéricas y a cursos de matemáticas) y sus actitudes hacia las matemáticas (disfrute, autoconfianza y motivación). Se calcularon las correlaciones entre el rendimiento y la ansiedad y actitudes hacia las matemáticas y ninguna fue significativa. Al comparar estos datos con los que obtuvimos en el curso 2010-11, pudimos comprobar cómo, en aquel curso, las correlaciones sí que fueron significativas (Núñez-Peña et al., 2013), es decir, que niveles elevados de ansiedad matemática y las actitudes negativas hacia las matemáticas estaban relacionadas con la obtención de notas bajas en el examen. Estos resultados sugieren que el hecho de dar *feedback* de los errores habría podido ayudar a los estudiantes con ansiedad a las matemáticas a ganar confianza en su capacidad para aprender la asignatura, reduciendo el impacto negativo de la ansiedad matemática sobre el rendimiento.

P83. PRÁCTICAS EN EMPRESA: “LECCIONES” APRENDIDAS

García Montoya E., Escolano C., Pallàs M.

Facultad de Farmacia de Barcelona. Avda Joan XXIII s/n 08028 Barcelona.

Introducción: A principios del año 2012 se puso en marcha la asignatura Prácticas en Empresas en la Facultad de Farmacia de Barcelona, a partir de la iniciativa impulsada por el Decanato. La asignatura es optativa y consta de 12 créditos ECTS (dedicación mínima de 300 horas presenciales).

Objetivos: En este trabajo se analizan los resultados derivados de las encuestas recogidas de los estudiantes y de las empresas colaboradoras para el primer semestre

del curso 14/15 (68 estudiantes de 72 matriculados). El objetivo es analizar puntos de mejora y detectar “lecciones” a tener en cuenta para generalizar en la gestión de la asignatura.

Metodología: En este momento al estudiante que desea cursar la asignatura se le recomienda cursar en paralelo o previamente la asignatura de libre elección: Passaport a la Professió, son 8 sesiones mensuales que ayudan al estudiante a buscar su propia oportunidad de prácticas.

Una vez localizada la empresa que acogerá al estudiante, se firma un convenio a tres: estudiante, laboratorio y facultad. Al acabar el estudiante y el tutor de la empresa redactan un informe para la cualificación de la asignatura y un cuestionario de satisfacción (estudiante), que son analizados.

Resultados y discusión: En general todos los ítems encuestados se valoran $\geq 92\%$ (consecución de objetivos, satisfacción, accesibilidad e implicación del tutor de empresa y académico, coordinación, gestión acad mica, etc.).

Por destacar algún dato más particular, cabe decir que solo el 63% asistieron a las jornadas de Passaport a la Professió. Por último, los tutores han dado una nota media a sus becarios de 9.41, frente al 9.25 con el que se autocalifican ellos mismos y la valoración del centro ha sido 9.29.

Conclusiones: El histórico de los detalles compilados acerca de las características de los convenios nos dan idea de las necesidades de las empresas y las inquietudes de los estudiantes. Conociendo previamente todos ellos desde la asignatura se podrá dar una respuesta más ajustada a las necesidades de ambas partes, por ejemplo en qué departamentos han colaborado y necesidades futuras.

En general las empresas y tutores están muy satisfechos con la colaboración con la universidad (100%), y repetirán, así mismo nos consta “oficiosamente” que alrededor del 10% son contratados tras sus prácticas.